

maj-czerwiec 2015
nr 5-6/2015 (88)
ISSN 1642-6797

Gazeta UNIWERSYTECKA

pracowników i studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego

TEMAT
NUMERU >>

ŚWIĘTO UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO
– 8 CZERWCA 2015

W NUMERZE:

DO POCZYTANIA

- W GALICJI PRACOWALI DOBRZE WYKSZTAŁCENI PRAWNICY
- RZESZOWSKIE STUDIA Z LOGOPEDII MAJĄ JUŻ 5 LAT

PRO MEMORIA

- WSPOMNIENIE PROF. KRZYSZTOFA LIPIŃSKIEGO

STUDENCKI
UNIWERSYTET

- TAK BYŁO PODCZAS II UNIWERSYTECKIEGO RAJDU

SPIS TREŚCI

Z ŻYCIA UCZELNI: ŚWIĘTO UNIwersYTETU RZESZOWSKIEGO 2 • PROMOCJE HABILITACYJNE 7 • DOKTORAT HONORIS CAUSA DLA OSOBY WYJĄTKOWYCH ZASŁUG 8 • PROMOCJE DOKTORSKIE W ROCZNICĘ UTWORZENIA UNIwersYTETU RZESZOWSKIEGO 10 • WYRÓŻNIENIE PROFESORA ANDRZEJA SOBKOwIĄKA 11 • NAGRODY REKTORA UNIwersYTETU 12 • LIDERZY UNIwersYTETU RZESZOWSKIEGO 13 • DR N. MED. MONIKA BINKOWSKA-BURY NOMINOWANA DO WOJEWÓDZKIEJ RADY DS. POTRZEB ZDROWOTNYCH 13

NAGRODY I OSIĄGNIĘCIA: PROFESURA NA WYDZIALE PRAWA I ADMINISTRACJI 14 • HABILITACJE 17 • PROF. STANISŁAW BIAŁOGŁOWICZ LAUREATEM PRESTIŻOWEJ NAGRODY 18 • DR LESZEK GARDEŁA LAUREATEM PROGRAMU START 2015 21 • PROF. LESZEK MAZEPA „ZASŁUŻONY KULTURZE GLORIA ARTIS” 22 • SKĄD - DOKĄD, WYIMAGINOWANA PODRÓŻ 24 • ARTYSTKA KLASYCZNYCH I WYRAFINOWANYCH KOMPOZYCJI 27

DO POCZYTANIA: WYDAWNICTWO UR POLECA 28 • MIĘDZYNARODOWE ŚWIĘTO KSIĄŻKI I KOMIKSU NA „NARODOWYM” 29 • W GALICJI PRACOWALI DOBRZE WYKSZTAŁCENI PRAWNICY 32 • JESZCZE O SKUNDLENIU GENETYCZNYM MIESZKAŃCÓW PODKARPACIA 34 • RZESZOWSKIE STUDIA Z LOGOPEDII MAJĄ JUŻ 5 LAT 35 • IV RZESZOWSKA SESJA LOGOPEDYCZNA 37 • RZESZOWIANIE Z WIZYTĄ W BREMIE 38 • SUKCES STOWARZYSZENIA MERCATUS 39 • STAŻ NAUCZYCIELI Z UR NA UNIwersYTECIE JAGIELLOŃSKIM 41 • DOBRY SEZON SCENY PROPOZYCJI UR 42 • WIOSENNE SPOTKANIE Z ARCHEOLOGIĄ 43 • PO RAZ PIERWSZY W RZESZOWIE UNIwersYTECKA SKŁADNICA MATERIAŁÓW ARCHEOLOGICZNYCH 44 • GALICJA NA POCZTÓWKACH Z LAT 1914-1915 45

PRO MEMORIA: WSPOMNIENIE PROFESORA KRZYSZTOFA LIPIŃSKIEGO 46 • KRZYSZTOF LIPIŃSKI - POETA DOCTUS 48 • NIEZWYKŁY CZŁOWIEK, NIEZWYKŁA KSIĄŻKA, NIEZWYKLI AUTORZY 50

KONFERENCJE: WYMIERNY EFEKT WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ INSTYTUTU SOCJOLOGII 52 • WARTOŚCI W PEDAGOGICE, CYKLICZNE SEMINARIUM W RZESZOWIE 54 • EDUKACJA ZDROWOTNA W SZKOLNEJ PRAKTYCE PROCESU WYCHOWANIA FIZYCZNEGO 56

STUDENCKI UNIwersYTET: II MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA STUDENTÓW I MŁODYCH NAUKOWCÓW 57 • SUKCESU MOŻNA SIĘ NAUCZYĆ 58 • BĄDŹ ŚWIADOMY SWOICH PRAW 59 • TURYSTYKA NA HAWAJACH 60 • ZŁOTO I BRĄZ 61 • DLA UNIwersYTETU RZESZOWSKIEGO 61 • STUDENCI POZNALI INFRASTRUKTURĘ TURYSTYCZNĄ SŁOWACJI 62 • TAK BYŁO PODCZAS II UNIwersYTECKIEGO RAJDU 63

W dniach 25-26 maja słuchacze rocznego kursu dla cudzoziemców zorganizowanego przez Centrum Polonus zwiedzali zabytki Podkarpacia. Byli w gotyckim kościele w Haczowie, zamku Kamieniec w Odrzykoniu, krośnieńskim Centrum Dziedzictwa Szkła, Dukli, Myczkowcach i Solinie oraz Sanoku i Przemyślu.

Wydaje Uniwersytet Rzeszowski za zgodą Rektora. Autorzy tekstów i współpracownicy nie otrzymują honorariów za publikację. Zastrzegamy sobie prawo skracania, adiuścacji tekstów i zmiany tytułów. Wszelkie prawa zastrzeżone.

ISSN 1642-6797

Druk: ZIMOWIT,

Adres Redakcji: 35-959 Rzeszów, ul. prof. S. Pigonia 8,

tel. 17 872 14 14, gazetaur@ur.edu.pl

Redakcja: inż. Ludwik Borowiec, fot.: mgr Jadwiga Zydroń, autorzy tekstów, archiwum. Fot. na okładce (s. 1 i 2): mgr Jadwiga Zydroń, nakład: 1200 szt.

Fot. E. Wójcikiewicz

Z OBRAD SENATU

Najistotniejszymi punktami w porządku obrad kwietniowego posiedzenia Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego (**30.04.2015 r.**) było przyjęcie zmian w podstawowych aktach prawnych uczelni – *Statutu UR* oraz *Regulaminu studiów wyższych*.

Oba dokumenty, będące efektem kilkumiesięcznych prac: Komisji Statutowej – pod przewodnictwem prorektora ds. nauki oraz Uczelnianej Komisji ds. Kształcenia – pod przewodnictwem prorektora ds. studenckich i kształcenia, zostały jednomyślnie przyjęte przez Senat.

Senat zatwierdził także sprawozdanie z wykonania planu rzeczowo-finansowego oraz sprawozdanie finansowe za 2014 r. (z dodatnim wynikiem finansowym dla uczelni w wysokości 177 133,93 zł).

Podjęto także uchwałę w sprawie warunków, trybu oraz terminów rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji dla poszczególnych kierunków studiów wyższych w roku akademickim 2016/2017 (w tym ramowe terminy rekrutacji letniej, 16 maja – 28 września 2016 r. oraz zimowej, 19 grudnia 2016 r. – 17 lutego 2017 r.).

Senatorowie poparli również wniosek o przyznanie Medalu Wielkiego Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr. hab. inż. Andrzejowi Sobkowiakowi. W uzasadnieniu Senat postanowił wyrazić uznanie i szacunek dla działalności byłego rektora Politechniki Rzeszowskiej na rzecz jednoczenia rodzimego środowiska akademickiego, a także otwartości na wspólne inicjatywy Uniwersytetu Rzeszowskiego i Politechniki Rzeszowskiej.

28 maja Senat UR podjął uchwałę o nadaniu godności doktora honoris causa Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr. hab. Igorowi

Cependzie – rektorowi Przykarpacciego Uniwersytetu Narodowego im. Wasyla Stefanyka w Iwano-Frankowsku.

Senatorowie jednomyślnie zatwierdzili *Księżę identyfikacji wizualnej UR* określającą szczegółowe zasady używania logo Uczelni.

W bloku spraw dydaktycznych głosowano nad: projektem uchwały w sprawie zakresu obowiązków nauczycieli akademickich oraz zasad rozliczania godzin dydaktycznych w roku akademickim 2015/2016; utworzeniem na Wydziale Socjologiczno-Historycznym studiów I stopnia na kierunku *turystyka historyczna i kulturowa*, a także studiów podyplomowych: na Wydziale Filologicznym: *metodyka nauczania języka angielskiego w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej; studia kwalifikacyjne w zakresie przygotowania pedagogicznego nauczycieli języka angielskiego; tłumaczenie ustne*; na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym: *aplikacje internetowe; marketing w sieci i e-commerce; nowoczesne metody nauczania informatyki; systemy i sieci komputerowe (Cisco Certified)*.

W sprawach kadrowych pozytywnie zaopiniowano zatrudnienie na stanowisku profesora zwyczajnego: prof. dra hab. n. med. Stanisława Orkisz (W. Medyczny), prof. dra hab. Wiesława Śliwy (W. Matematyczno-Przyrodniczy), prof. dra hab. Jacka Kozdrója (Pozawydziałowy Zamiejscowy Instytut Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych) oraz na stanowisku profesora nadzwyczajnego: dra hab. Jana Rutowskiego (W. Medyczny), dra hab. Włodzimierza Mikulskiego i dra hab. Wojciecha Szuszkiewicza (W. Matematyczno-Przyrodniczy).

Małgorzata Dworak

KRONIKA REKTORA

PROF. DRA HAB. ALEKSANDRA BOBKO

- 13 kwietnia | Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. Aleksander Bobko otworzył Uniwersytecki Tydzień Sportu i Zdrowia organizowany przez Samorząd Studentów Wydziału Wychowania Fizycznego i Medycznego, Stowarzyszenia Studentów i Absolwentów UR, Klub Uczelniany AZS UR, Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych, Centrum Sportu i Rekreacji oraz Centrum Medyczne „Medyk”.
- 14 kwietnia | JM Rektor dokonał uroczystego otwarcia Interdyscyplinarnego Centrum Modelowania Komputerowego będącego częścią Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego Uniwersytetu Rzeszowskiego.
- 15 kwietnia | Rektor prof. dr hab. Aleksander Bobko wspólnie z prorektorem ds. kształcenia Politechniki Rzeszowskiej prof. dr. hab. inż. Adamem Marcińcem otworzyli II Akademickie Targi Pracy organizowane przez Biuro Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Dział Informacji, Karier i Promocji Politechniki Rzeszowskiej.
- 16 kwietnia | Na zaproszenie studentów z Koła Naukowego Politologów i stowarzyszenia Młodzi dla Polski na Uniwersytecie gościł Leszek Miller, były premier RP i przewodniczący SLD, który był również gościem Rektora.
- 17 kwietnia | Gościem Rektora była delegacja z Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego im. Iwana Franki w Drohobyczu w składzie: rektor prof. Nadia Skotna, prof. Switlana Szczudło i prof. Pavlo Skotny.
- 27 kwietnia | Na Uniwersytecie Rzeszowskim odbył się Hyde Park z kandydatem na prezydenta RP Pawłem Kukizem, który wcześniej spotkał się z Kolegium Rektorskim.
- 28 kwietnia | Rektor uczestniczył w projekcji filmu *Solidarność według kobiet*, zorganizowanej przez Instytut Nauk o Polityce, opowiadającym historię kilkunastu odważnych Polek, których mądrość, determinacja i zaangażowanie w opozycję lat 80. wpłynęły na zmianę realiów politycznych w Polsce. Gośćmi Rektora przed pokazem byli twórcy filmu: Marta Dzido i Piotr Śliwowski.
- 29 kwietnia | JM Rektor dokonał uroczystego otwarcia Centrum Innowacyjnych Technologii oraz budynku Wydziału Filologicznego (po remoncie).
- 6 maja | Rektor przewodniczył spotkaniu ze środowiskiem medycznym Rzeszowa – dyrektorami szpitali, ordynatorami oddziałów, dyrektorem Podkarpackiego Oddziału NFZ, prezesem Okręgowej Izby Lekarskiej oraz władzami miasta i województwa. Tematem była współpraca pomiędzy Uniwersytetem Rzeszowskim i szpitalami, w których planowane jest kształcenie przyszłych lekarzy.
- 13 maja | Gościem Rektora była pani Bożena Jarnot – Konsul Honorowa RP w Honolulu (Hawaje).
- 15-17 maja | Rektor wziął udział w II Uniwersyteckim Studenckim Rajdzie Pieszym „Bieszczady 2015”.
- 29 maja | JM Rektor gościł delegacje z regionów partnerskich: Czech – Kraj Zlinski, której przewodniczył Ivan Marak – zastępca Hejtmana Kraju Zlinskiego i z Niemiec – Kraj Związkowy Saary, na czele której stał Reinhold Jost, minister w rządzie Kraju Saary. Podczas wizyty goście zapoznali się z działalnością i funkcjonowaniem Centrum Innowacji i Transferu Wiedzy Przyrodniczo-Technicznej oraz Podkarpackiego Klastra Energii Odnawialnej.
- 8 czerwca | Prof. dr hab. Aleksander Bobko przewodniczył uroczystościom Święta Uniwersytetu Rzeszowskiego. Obyły się promocje doktorskie i doktorów habilitowanych, wręczone zostały nagrody i odznaczenia państwowe dla zasłużonych pracowników, prof. dr hab. inż. Andrzej Sobkowiak (były rektor Politechniki Rzeszowskiej) został uhonorowany Medalem Uniwersytetu Rzeszowskiego, a prof. dr. hab. Ihorowi Cependzie – rektorowi Przykarpacciego Uniwersytetu Narodowego w Iwano-Frankowsku nadany został tytuł doktora honoris causa.

Jadwiga Antochów

KRONIKA PROREKTORA DS. NAUKI PROF. DRA HAB. SYLWESTRA CZOPKA

- 22 kwietnia Prof. dr hab. Sylwester Czopek spotkał się w Warszawie z prof. dr hab. Małgorzatą Omilanowską, ministrem kultury i dziedzictwa narodowego. Tematem spotkania były zagadnienia ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego w Polsce.
- 24 kwietnia Prorektor ds. nauki wziął udział w zorganizowanym przez Instytut Historii UR jubileuszu 45-lecia pracy naukowej prof. dr hab. Jadwigi Hoff.
- 13 maja Prorektor ds. nauki był inicjatorem i organizatorem prowadzonych przez stypendystkę Fundacji Fulbrighta jednodniowych warsztatów z technik przygotowywania publikacji do pism indeksowanych. W warsztatach wzięło udział blisko 80 osób z pięciu wydziałów UR.
- 14 maja Prof. Sylwester Czopek reprezentował Uniwersytet Rzeszowski w czasie jubileuszu 75-lecia Przykarpackiego Narodowego Uniwersytetu im. Wasyła Stefanyka w Iwano-Frankowsku.
- 23 maja Prorektor ds. nauki uczestniczył w uroczystości wręczenia dyplomów tegorocznym laureatom programu START Fundacji Nauki Polskiej. Zdobywcy tego prestiżowego stypendium – najzdolniejsi młodzi naukowcy z całej Polski odebrali dyplomy z rąk prof. Andrzeja Jerzmanowskiego, przewodniczącego Rady Fundacji oraz prof. Macieja Żylicza prezesa FNP. Stypendia zostały wręczone po raz 23. W gronie tegorocznych laureatów jest dr Leszek Gardeła z Instytutu Archeologii UR.
- Małgorzata Grygiel-Rożek*

KRONIKA PROREKTORA DS. ROZWOJU DRA HAB. INŻ. PROF. UR CZESŁAWA PUCHALSKIEGO

- 29 kwietnia Prorektor Czesław Puchalski uczestniczył w uroczystym otwarciu Centrum Innowacyjnych Technologii wyposażonego w sprzęt i aparaturę naukowo-badawczą w zakresie niekonwencjonalnych technologii wytwarzania, technik rapid prototyping, rapid manufacturing i reverse engineering, a także mechatroniki i inżynierii powierzchni.
- 8 maja Prorektor Czesław Puchalski uczestniczył w konferencji „Badania – Technologia – Biznes” podczas ogólnopolskiej Akcji Dni Otwarte Funduszy Europejskich pt. „Dzień Otwarty Funduszy Europejskich – Poznaj AEROPOLIS” organizowanej przez RARR w Jasionce.

- 18 maja Dr hab. inż. prof. UR Czesław Puchalski uczestniczył w obradach Sprawozdawczo-Wyborczego Walnego Zebrania Członków SGPPL „Dolina Lotnicza” w Inkubatorze Technologicznym w Jasionce.
- 18 maja Prorektor Czesław Puchalski uczestniczył w posiedzeniu Komisji Rozwoju Regionalnego Sejmiku Województwa Podkarpackiego, podczas którego omawiano działalność Podkarpackiego Parku Naukowo-Technologicznego.
- 27-29 maja Prorektor Czesław Puchalski uczestniczył w obradach Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich na Uniwersytecie Szczecińskim, podczas których omawiano m.in. kwestie dotyczące finansowania, a także rozwoju szkolnictwa wyższego.
- Justyna Zięba*

KRONIKA PROREKTORA DS. STUDENCKICH I KSZTAŁCENIA DRA HAB. PROF. UR WOJ- CIECHA WALATA

- 17 kwietnia Już po raz piąty, pod egidą prorektora ds. studenckich i kształcenia oraz Samorządu Studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego, odbyła się Gala „Laur Studenta 2015”. Inicjatywa ma na celu honorować osoby i instytucje, które w sposób szczególnie przyczyniają się do rozwoju kultury studenckiej i poprawy jakości życia studenckiego. Stąd, m.in., kategorie, w których przyznawane są statuetki: „Przyjaciel Studenta”, „Promotor Kultury Studenckiej”, „Firma Przyjazna Studentom”, „Miejsce Przyjazne Studentom”, „Pro Student”.
- 19-20 maja W przerwie obrad IX Międzynarodowej Olimpiady Techniki w Pilźnie (Rep. Czeska) prorektor ds. studenckich i kształcenia UR przedstawił wykład na temat: Model of content technology education. W tegorocznych zmaganiach olimpijskich uczestniczyli studenci z pięciu krajów: Czech, Polski, Rosji, Słowacji i Słowenii. Uniwersytet Rzeszowski reprezentowało sześciu studentów z Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego, z kierunków: edukacja techniczno-informatyczna i mechatronika. Trzech z nich zajęło w różnych kategoriach pierwsze, drugie i trzecie miejsce. Opiekę organizacyjną i wsparcia merytorycznego studentom udzielił dr Waldemar Lib.
- 21 maja Barwna parada studentów UR – z udziałem władz rektorskich – zainaugurowała kolejny etap trwających od 11 maja KultURaliów Uniwersytetu Rzeszowskiego. Na rynku miasta studenci otrzymali symboliczny klucz do bram Rzeszowa. Wydarzeniu corocznie towarzyszy szereg przedsięwzięć kulturalnych i sportowych.
- Małgorzata Dworak*

PROMOCJE HABILITACYJNE

W okresie, jaki upłynął od inauguracji roku akademickiego 2014/2015 na Uniwersytecie Rzeszowskim, Rada Wydziału Socjologiczno-Historycznego (posiadająca uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego w dwóch dyscyplinach – archeologia i historia) trzykrotnie przeprowadziła przewod habilitacyjny. O dorobku naukowym habilitantów mówił podczas uroczystości w dniu 8 czerwca 2015 roku prof. dr hab. **Sylwester Czopek**, prorektor ds. nauki. Prof. S. Czopek

przypominał, że habilitantami są: dr hab. **Tomasz Bochnak**, dr hab. **Jaroslav Peška** i dr hab. **Elżbieta Rączy**. Zgodnie z akademickim ceremoniałem wszyscy otrzymali od JM Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dra hab. **Aleksandra Bobko** dyplom potwierdzający pomyślne zakończenie procedury habilitacyjnej.

Fot. J. Zydroń

/l.b./

DOKTORAT HONORIS CAUSA DLA OSOBY WYJĄTKOWYCH ZASŁUG

Laudacja wygłoszona podczas uroczystości nadania tytułu doktora honoris causa profesorowi IHOROWI CEPENDZIE przez prof. zw. dra hab. LESZKA ZASZTOWTA, pracownika Studium Europy Wschodniej na Uniwersytecie Warszawskim

Profesor Ihor Cependa – wybitny politolog i dyplomata, specjalista od zagadnień polityki międzynarodowej, poza swoim dorobkiem naukowym, jest osobą szczególnie zasłużoną dla rozwoju polsko-ukraińskich relacji naukowych i kulturalnych. Propozycję nadania mu doktoratu honoris causa Uniwersytetu Rzeszowskiego uważam więc nie tylko za całkowicie zasadną, ale również za szczególnie ważną. Popieram tę decyzję zdecydowanie i – nie ukrywam – z dużą satysfakcją i zadowoleniem.

Ihor Cependa, urodzony w Iwano-Frankiwsku w 1964 roku, ukończył z wyróżnieniem studia historyczne na wówczas jeszcze Uniwersytecie Pedagogicznym w rodzinnym mieście. Bezpośrednio po odbyciu zasadniczej służby wojskowej rozpoczął karierę naukową (w 1993 r.) w Kijowskim Uniwersytecie Państwowym im. Tarasa Szewczenki. Tam też obronił rozprawę kandydacką (w nomenklaturze polskiej – doktorską) zatytułowaną: *Ukraińska edukacja ludowa na Ukrainie Zachodniej w latach 1919–1939 (aspekt polityczny)*.

W latach 1996–1999 oraz 2002–2006 pracował w ramach służby dyplomatycznej w Ambasadzie Ukrainy w Polsce jako kolejno najpierw II, potem I jej sekretarz, wreszcie jako radca ds. politycznych, a w końcu chargé d'affaires ad interim Ambasady Ukrainy w Warszawie. W tym czasie dał się poznać jako osoba głęboko zaangażowana w poprawę stosunków polsko-ukraińskich, jako przyjaciel Polski i Polaków. Dokładał wszelkich starań w budowę silnych, opartych na partnerstwie, zaufaniu i prawdzie, relacji politycznych i kulturalnych pomiędzy Polską i Ukrainą. Brał udział w negocjacjach w sprawie uhonorowania polsko-ukraińskich miejsc pamięci oraz w opracowaniu deklaracji „O przymierzu” z okazji 60. rocznicy tragedii wołyńskiej.

Z uwagi na te zasługi, za swoją działalność wzmacniającą pozycję Polski na arenie międzynarodowej, w 2009 roku nagrodzony został Odznaką Honorową Ministra Spraw Zagranicznych RP „Bene Merito”.

Po zakończeniu pracy dyplomatycznej Ihor Cependa kontynuował karierę naukową i akademicką. W latach 2006–2012 pełnił funkcję prorektora ds. współpracy międzynarodowej Przykarpackiego Uniwersytetu im. Wasyla Stefanyka w Iwano-Frankiwsku.

W 2009 roku, w Instytucie Badań Politycznych i Etnonaukowych Narodowej Akademii Nauk Ukrainy obronił dy-

Fot. J. Zydrón

sertację habilitacyjną na temat *Ukraińsko-polskich stosunków etnopolitycznych w latach 40. i 50. XX w.*, na podstawie której otrzymał stopień doktora (czyli w systemie polskim doktora habilitowanego) w dziedzinie nauk politycznych. Jego dyplom nostryfikowany został w 2011 roku przez Radę Wydziału Politologii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

W 2011 roku Ihor Cependa został mianowany na Ukrainie profesorem zwyczajnym.

W uznaniu swoich osiągnięć naukowych i organizacyjnych w 2012 roku został większością głosów wybrany na stanowisko rektora Uniwersytetu Przykarpackiego. Pełni tę funkcję do dnia dzisiejszego.

Profesor Cependa jest autorem ponad 60 publikacji naukowych z dziedziny politologii, stosunków międzynarodowych, etnologii, etnoznawstwa i krajoznawstwa. Specjalizuje

się w historii relacji polsko-ukraińskich w XX w., szczególnie wczesnego okresu powojennego. Problematyce tej poświęcił kilkadziesiąt mniejszych i większych publikacji. Tematem najczęściej poruszonym w tej grupie publikacji jest kwestia powojennych przesiedleń ludności polskiej z terenów sowieckiej Ukrainy, a zwłaszcza przesiedleń ludności ukraińskiej z terenów Polski i PRL do sowieckiej Ukrainy. Część z tych publikacji wydana została na łamach zasłużonych „Warszawskich Zeszytów Ukrainoznawczych”.

Drugi obszar zainteresowań profesora Cependy to stosunki polsko-ukraińskie z okresu XX wieku, ale także relacje ostatniego 20-lecia, czyli okresu niepodległej Ukrainy. W tym czasie państwo ukraińskie podjęło próbę budowy nowych, już niepodległych i niezależnych od Moskwy stosunków z Polską. Ihor Cependa mógł na ten temat wypowiedzieć się tym bardziej kompetentnie, że osobiście – w ramach swoich obowiązków dyplomatycznych brał udział w budowie tych nowych relacji.

Trzeci poważny obszar zainteresowań naukowych i publikacji to zagadnienia bezpieczeństwa oraz NATO, w tym doświadczenia polskie wstępowania i udziału w Sojuszu Północnoatlantyckim. Te zainteresowania bez wątpienia również miały swe źródło w pracy dyplomatycznej i pobycie w Polsce.

Ihor Cependa jest także współautorem kilku książek odnoszących się do historii regionu, jak na przykład *Zachodnio-Ukraińska Republika Ludowa*. Ma w dorobku publikacje typu etnokrajoznawczego, poświęcone przedstawieniu obszarów geograficznie i emocjonalnie najbliższych autorowi, jak Pokucie i Huculszczyzna. W tej grupie należy specjalnie wymienić współautorstwo ponad 500-stronicowego tomu o dziejach rodzinnego miasta. Niezwykle znaczący i wymowny tytuł tego wydania należy tu specjalnie podkreślić: *Stanisławów – Stanisław – Iwano-Frankiwsk*.

Jest także autorem uznanej monografii *Stosunki ukraińsko-polskie w latach 40. i 50. XX w.: analiza etnopolityczna*, w której ujął całość problematyki relacji wzajemnych tego okresu.

Dziś należy w szczególny sposób podkreślić osiągnięcia Ihora Cependy w budowaniu i wzmacnianiu relacji polsko-ukraińskich. Dla przedstawiającego tę opinię – pracownika Uniwersytetu Warszawskiego – najbliższe są trzy ważne przedsięwzięcia, w których inicjację i działanie zaangażowany był Profesor Cependa.

Pierwszym z nich jest powstałe w 2005 roku Konsorcjum Uniwersytetu Warszawskiego i Uniwersytetów Ukraińskich, stanowiące obecnie platformę współpracy 13 uniwersytetów ukraińskich z UW. Jednym z najbardziej czynnych zwolenników jego powstania był właśnie Ihor Cependa. Przedstawiciele władz wszystkich uczestniczących w Konsorcjum uczelni spotykają się na posiedzeniach minimum raz w roku. Uniwersytet Przykarpacki jest jednym z najbardziej aktywnych jego członków.

Podobnie wielkie osobiste zaangażowanie prorektora Cependy doprowadziło do tego, iż począwszy od roku akademickiego 2012/13 Uniwersytet Warszawski wraz z Uniwersytetem Przykarpackim prowadzą wspólne studia (typu *joint studies*) na kierunku: Studia Wschodnie. Absolwenci otrzymują dyplomy magisterskie obu uczelni.

Ostatnie przedsięwzięcie, o którym należy tu wspomnieć, to projekt Polsko-Ukraińskiego Centrum Spotkań Młodzieży Akademickiej. Jego koncepcja powstała w wyniku wspólnej idei Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego i Uniwersytetu Przykarpackiego jeszcze w 2006 roku, Ihor Cependa wspierał ten projekt jeszcze z Polski, pracując w ambasadzie Ukrainy w Warszawie. Projekt umieszczony został we wspólnym komunikacie prezydentów RP i Ukrainy „Wspólne wyzwania – nowe wymiary partnerstwa strategicznego” z grudnia 2007 roku, jak również w „Mapie drogowej współpracy RP i Ukrainy”, podpisanej we wrześniu 2009 oraz w lutym 2011 roku. Następnie otrzymał także honorowy patronat kolejnych prezydentów Polski i Ukrainy.

Na Centrum składa się kilka elementów, a najważniejszym jest restauracja budynku dawnego Obserwatorium Meteorologiczno-Astronomicznego Uniwersytetu Warszawskiego im. Józefa Piłsudskiego, które w 1938 roku powstało na górze Pop Iwan, w paśmie Czarnohory, wtedy na granicy polsko-czechosłowackiej (później przez krótki czas węgierskiej), a obecnie na Ukrainie. Ihor Cependa od samego początku zaangażował się w ten projekt i to właśnie dzięki jego ciężkiej pracy i wysiłkowi realizowany jest on nieprzerwanie. W odrestaurowanym obiekcie powstaje małe schronisko, które zapewni bazę dla praktyk i wyjazdów badawczych studentów i naukowców różnych kierunków i dziedzin. Budynek służył ma również jako stacja – stały posterunek Ukraińskiej Służby Ratownictwa Górskiego oraz polsko-ukraińskiej szkoły ratownictwa górskiego. Innymi elementami projektu są: budowa nowego budynku Polsko-Ukraińskiego Domu Spotkań Młodzieży Akademickiej w Mikuliczynie oraz utworzenie Polsko-Ukraińskiego Ośrodka Współpracy im. Stanisława Vincenza.

Ihor Cependa w czasie pracy w Polsce, jako dyplomata, a później jako prorektor i rektor Uniwersytetu Przykarpackiego, nawiązał ogromną liczbę kontaktów naukowych, kulturalnych i politycznych. Świetnie zna polskie środowisko akademickie. Uniwersytet, którym kieruje, współpracuje bardzo blisko z Uniwersytetem Warszawskim i Jagiellońskim, a także jak wiadomo bardzo owocnie z Uniwersytetem Rzeszowskim. W sposób wprost znakomity włada Profesorem językiem polskim.

Oceniając pracę i osiągnięcia Ihora Cependy, musimy zdawać sobie sprawę z tego, że mimo jego młodego przecięcia wieku – oceniamy osobę wyjątkowych zasług: jako badacza akademickiego, naukowca, organizatora współpracy międzynarodowej, dyplomatę, wreszcie rektora. Trudno wprost znaleźć osobę, która by bardziej zasługiwała na to wielkie wyróżnienie, jakim jest doktorat honoris causa.

Profesor Ihor Cependa bez żadnego wątplenia zasługuje na ten honorowy tytuł i z dumą będzie mógł go nosić. Nie ma jednakże najmniejszych wątpliwości, że także Uniwersytet Rzeszowski będzie mógł z dumą wymieniać rektora Ihora Cependę jako swego doktora honorowego. Nadanie doktoratu honoris causa Uniwersytetu Rzeszowskiego Profesorowi Ihorowi Cependzie jest więc także wymownym świadectwem pogłębiającej się współpracy polskiego środowiska akademickiego ze światem nauki ukraińskiej.

PROMOCJE DOKTORSKIE W ROCZNICĘ UTWORZENIA UNIwersYTETU RZESZOWSKIEGO

Podczas rocznicowych uroczystości (14. rocznica powołania Uniwersytetu Rzeszowskiego) dokonano promocji doktorskiej osób, które na Uniwersytecie Rzeszowskim uzyskały tytuł doktora.

Z Wydziału Biologiczno-Rolniczego promowano dra **Daniela Brodę**, dr **Annę Mazur-Pączkę** i dra **Grzegorza Pituchę**.

Z Wydziału Filologicznego: dr **Violettę Cienko**, dra **Filipa Matejkowskiego**, dra **Michała Organa**, dr **Ewę Wielgosz**, dr **Jolantę Wesół** i dr **Joannę Ziobro-Strzępek**.

Z Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego dra **Leszka Pyziaka**.

Z Wydziału Medycznego: dr **Agnieszkę Brzozowską-Magoni**, dr **Nataszę Tobiasz-Kałkun**, dra **Pawła Więcha**, dr **Justynę Wyszynską**.

Z Wydziału Socjologiczno-Historycznego promowano: dra **Michała Dobrzyńskiego**, dr **Kingę Fink**, dra **Huberta Kawalca**, dra **Jarosława Kinala**, dra **Sławomira Mrozka**, dr **Magdalenę Niemiec**, dra **Przemysława Ożoga**, dr **Renatę Pomarańską**, dra **Daniela Reniszewskiego**, dr **Annę Stawarz**, dr **Magdalenę Skibę** i dr **Katarzynę Thomas**.

Zgodnie z ceremoniałem akademickim wszyscy doktorzy złożyli ślubowanie, a od promotorów i władz wydziału otrzymali stosowne dyplomy i birety potwierdzające uzyskanie stopnia doktora.

/L.B./

Fot. J. Zydróż

8 czerwca, podczas Świąt Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. Andrzej Sobkowiak otrzymał Medal Wielki Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Fot. J. Zydróż

LUDWIK
BOROWIEC

WYRÓŻNIENIE PROFESORA ANDRZEJA SOBKOVIKA

30 kwietnia br. Senat Uniwersytetu Rzeszowskiego przyjął uchwałę o nadaniu Medalu Wielkiego prof. dr. hab. inż. **Andrzejowi Sobkowiakowi**, rektorowi Politechniki Rzeszowskiej w latach 2005–2012 (dwie kadencje). W ten sposób członkowie najważniejszego organu kolegijskiego wyższej uczelni „wyrazili uznanie i szacunek dla działalności na rzecz jednoczenia rodzimego środowiska akademickiego, a także otwartości na wspólne inicjatywy Uniwersytetu Rzeszowskiego i Politechniki Rzeszowskiej”.

Andrzej Sobkowiak urodził się 8 listopada 1951 r. w Rzeszowie. Absolwent I Liceum Ogólnokształcącego, w 1973 r. ukończył Wyższą Szkołę Inżynierską w Rzeszowie i uzyskał tytuł inżyniera chemika. Dwa lata później, w 1975 r., został magistrem chemii na Uniwersytecie Łódzkim, na tym samym Uniwersytecie w 1981 r. uzyskał doktorat. Habilitację w dziedzinie nauk chemicznych otrzymał w 1994 r., zaś w 2006 tytuł profesora. Od zakończenia studiów jest zawodowo związany z Politechniką Rzeszowską.

Jako nauczyciel akademicki odbył wiele staży i wizyt studyjnych, głównie w USA (Texas A&M University, Washington State University, University of Minnesota) – jako „senior research associated” lub profesor wizytujący oraz krótkoterminowych misji profesorskich na uniwersytetach w Europie, m.in. w Danii, Francji, Grecji, Niemczech i we Włoszech.

Od roku 1996 prof. A. Sobkowiak systematycznie działa w organach wspierających naukę i rozwój regionalny. Jest członkiem: Komisji Elektroanalizy Komitetu Chemii Analitycznej Polskiej Akademii Nauk, Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Komitetu Monitorującego Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014–2020. Jest również członkiem Polskiego Towarzystwa Chemicznego, American Chemical Society, Society for Electroanalytical Chemistry i International Society of Electrochemistry. W latach 2000–2007 był członkiem komitetu zarządzającego Akcji COST (Cooperation in Science and Technology) D21 – Metalloenzymes and Chemical Biomimetics oraz Akcji COST D29 – Sustainable/Green Chemistry and Chemical Technology, w latach 2011–2015 Akcji COST CM 1003 – “Biological oxidation reactions - mechanisms and design of new catalysts”, a od roku 2012 do 2016 Akcji COST TD 1203 – “Food waste valorisation for sustainable chemicals, materials & fuels”. Ponadto był członkiem Sekcji T09A Komitetu Badań Naukowych (lata 2002–2004) oraz Komitetu Chemii Polskiej Akademii Nauk (lata 2003–2012).

Był także przewodniczącym zespołu przygotowującego „Regionalną strategię innowacyjności województwa podkarpackiego na lata 2005–2013”, przewodniczącym Podkarpackiego Forum Innowacyjności, a także

LIDERZY UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO

zastępcą przewodniczącego Rady Podkarpackiego Parku Naukowo-Technologicznego oraz Konferencji Rektorów Polskich Uczelni Technicznych.

Do osiągnięć naukowych profesora Andrzeja Sobkowiaka należy ponad 50 publikacji naukowych w obszarze chemii, wydanych w języku angielskim, w czasopiśmie zagranicznych oraz dwóch pozycji książkowych, w tym jedna wydana w USA – przetłumaczona na język japoński. Kierował wieloma projektami badawczymi, finansowanymi przez: Polską Akademię Nauk, Komitet Badań Naukowych, Ministerstwo Nauki i Informatyzacji, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Komisję Europejską oraz NATO. Za swoją pracę i wszechstronne osiągnięcia prof. Andrzej Sobkowiak otrzymał wiele nagród, wyróżnień i odznaczeń.

Senatorzy Uniwersytetu Rzeszowskiego podkreślili, że prof. dr hab. inż. Andrzej Sobkowiak pełniąc funkcję rektora Politechniki Rzeszowskiej, podjął owocną współpracę z Uniwersytetem Rzeszowskim w ramach Podkarpackiego Parku Naukowo-Technologicznego, Podkarpackiego Forum Przedsiębiorczości oraz merytorycznych zespołów konsultacyjnych. W tym okresie

Uniwersytet Rzeszowski przystąpił do realizacji kilku projektów: Kompleks Naukowo-Dydaktyczny Centrum Mikroelektroniki i Nanotechnologii, Centrum Innowacji i Transferu Wiedzy Techniczno-Przyrodniczej oraz Przyrodniczo-Medyczne Centrum Badań Innowacyjnych. Współpraca z Politechniką umożliwiła stworzenie platformy wspólnych działań i akademicką wymianę doświadczeń.

Jako rektor Politechniki Rzeszowskiej wspierał współpracę w wymiarze strategicznym dla regionu i regularnie włączał się w cenne dla Podkarpacia pomysły. Był prekursorem idei inkubatorów akademickich, rad naukowych i parków technologicznych. Było to korzystne dla największych uczelni Podkarpacia, a w niedawno opublikowanym rankingu *Wielki Modernizator Polski* (przygotowanym w 2013 r.) Politechnika Rzeszowska zajęła 79 miejsce (na 1542 sklasyfikowane jednostki). W latach 2005–2012 osobiste zaangażowanie prof. Andrzeja Sobkowiaka przyczyniło się do wykreowania dobrej praktyki wzajemnych kontaktów i wspólnej odpowiedzialności za budowanie potencjału naukowego i badawczego regionu.

Tytułem „Lider Uniwersytetu Rzeszowskiego” za osiągnięcia w 2014 roku podczas uroczystości w 14. rocznicę przyjęcia przez Sejm ustawy o utworzeniu uczelni wyróżniono:

w obszarze nauk humanistycznych i społecznych – prof. dr hab. **Waldemar Furmanek**,

w obszarze nauk ścisłych, przyrodniczych, technicznych i rolniczych – dr **Maciej Wnuk**,

w obszarze nauk medycznych, o zdrowiu i kulturze fizycznej – dr hab. n. med. prof. UR **Artur Mazur**,

wyróżnienie w obszarze sztuki – dr **Łukasz Cywicki**.

Fot. J. Zydroń

NAGRODY REKTORA UR

Za osiągnięcia naukowe i organizacyjne JM Rektor nagrodził 14 nauczycieli akademickich:

za tytuł profesora:

prof. dr hab. **Leszek Gawor**
prof. dr hab. **Stanisław Pieprzny**
prof. dr hab. **Sławomir Snela**

za uzyskane habilitacje:

dr hab. **Edyta Barnaś**
dr hab. **Anna Golonka**
dr hab. **Krystyna Miłuńska**

za wyróżnione doktoraty:

dr **Anna Mazur-Pączka**
dr **Justyna Wyszynska**

za osiągnięcia naukowe:

prof. dr hab. **Ołeh Łopuszański**
prof. dr hab. **Oksana Weretiuk**
dr hab. prof. UR **Idalia Kasprzyk**
dr **Izabela Sadowska-Bartosz**

za osiągnięcia organizacyjne:

dr hab. prof. UR **Elżbieta Dynia**
dr hab. prof. UR **Wiesław Grzegorzczak**

Fot. J. Zydroń

DR N. MED. MONIKA BINKOWSKA-BURY NOMINOWANA DO WOJEWÓDZKIEJ RADY DS. POTRZEB ZDROWOTNYCH

17 kwietnia 2015 roku dr n. med. **Monika Binkowska-Bury**, prodziekan Wydziału Medycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego została powołana przez wojewodę podkarpackiego Małgorzatę Chomycz-Śmigielką do zespołu Wojewódzkiej Rady ds. Potrzeb Zdrowotnych. Organ ten będzie ustalał priorytety regionalnej polityki zdrowotnej, liczy osiem osób.

Do głównych zadań rady należeć będzie współpraca z wojewodą przy sporządzaniu regionalnej mapy potrzeb zdrowotnych, na podstawie której ustalone będą plany regionalnej polityki zdrowotnej. Mapa posłuży wojewodzie do wydawania opinii o celowości utworzenia w województwie podkarpackim nowych jednostek (szpitali i specjalistycznych świadczeń ambulatoryjnych). Rada ma pomoc w skuteczniejszym identyfikowaniu określonych potrzeb zdrowotnych poszczególnych regionów oraz wskazać obszary wymagające podjęcia odpowiednich działań ze strony państwa. Regionalna mapa potrzeb zdrowotnych ma składać się z części opisujących sytuację demograficzną i epidemiologiczną, stan infrastruktury medycznej oraz jej wykorzystanie, ma także zawierać prognozę potrzeb zdrowotnych. Istotnym jej elementem będzie analiza migracji pacjentów. Tworzenie map pozwoli na zapewnienie bardziej

racjonalnego finansowania świadczeń opieki zdrowotnej i inwestycji w sektorze ochrony zdrowia oraz przyczyni się do zwiększenia transparentności procesu zawierania umów ze świadczeniodawcami.

Regionalne mapy będą sporządzane raz na 5 lat, a zadaniem wojewody będzie ich coroczna aktualizacja, pozwalająca na bieżące monitorowanie efektów podjętych działań i ich weryfikację.

Fot. Podkarpacki Urząd Wojewódzki

PROFESURA NA WYDZIALE PRAWA I ADMINISTRACJI

23 kwietnia br. w Kancelarii Prezydenta RP profesorską nominację odebrał dr hab. prof. UR Stanisław Pieprzny, nauczyciel akademicki na Wydziale Prawa i Administracji.

Stanisław Pieprzny jest absolwentem studiów prawniczych na Wydziale Prawa i Administracji UMCS (w latach 1973–1978). W 1994 ukończył aplikację radcowską i uzyskał wpis na listę radców prawnych. W 1998 roku w trybie indywidualnym rozpoczął studia doktorskie na Wydziale Prawa i Administracji UMCS; 7 marca 2001 roku uzyskał stopień doktora nauk prawnych w specjalności prawo administracyjne. Po siedmiu latach, w maju 2008 roku, odbył kolokwium habilitacyjne, uzyskując stopień doktora habilitowanego z zakresu nauk prawnych. Podstawą przewodu habilitacyjnego

była rozprawa pt. *Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego w prawie administracyjnym*. Jesienią 2013 roku władze Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego wszczęły postępowanie o nadanie mu tytułu profesora nauk prawnych zakończone jego uzyskaniem.

Pierwszą pracę zawodową Stanisław Pieprzny rozpoczął w 1968 roku w formacjach policyjnych, stopniowo przechodząc od najniższych stanowisk do stanowiska komendanta wojewódzkiego Policji w Rzeszowie w latach 1997–1999. Tym awansom sprzyjały naukowe

sukcesy w cywilnych uczelniach oraz ukończenie Wyższej Szkoły Oficerskiej w Szczytnie z pierwszą lokatą. Po zakończeniu służby w 1999 roku rozpoczął pracę dydaktyczną w rzeszowskiej WSiIZ, a od sierpnia 2001 roku podjął pracę na stanowiska adiunkta w byłej Filii UMCS; po utworzeniu Uniwersytetu Rzeszowskiego nauczyciel akademicki w Katedrze Prawa Publicznego Wydziału Prawa i Administracji UR. Zaczynał jako adiunkt, z doktorskim stopniem. Aktualnie jest kierownikiem Zakładu Prawa Policyjnego.

Wśród zainteresowań naukowo-badawczych prof. dra hab. Stanisława Pieprznego wymienić trzeba: prawo policyjne, administrację bezpieczeństwa wewnętrznego, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji i funkcjonowania formacji mundurowych, prawo migracyjne, pomoc społeczną i sytuację prawną osób z niepełnosprawnością, bezpieczeństwo imprez masowych i bezpieczeństwo zgromadzeń publicznych oraz zarządzanie kryzysowe.

W bogatym dorobku naukowym prof. S. Pieprznego jest 110 publikacji, z tego 18 monografii własnych i we współautorstwie. Do ważniejszych publikacji zaliczyć można:

Policja – organizacja i funkcjonowanie – Wyd. Wolters Kluwer, trzy wydania. Książka zyskała wiele pozytywnych recenzji, cieszy się zainteresowaniem teoretyków prawa, praktyków i studentów kierunków prawo, administracja oraz bezpieczeństwo wewnętrzne. Do niedawna ta monografia była jedyną na rynku wydawniczym tak kompleksowo przedstawiającą w płaszczyźnie prawa administracyjnego ustrój i funkcjonowanie Policji od chwili jej utworzenia w 1990 roku.

Administracja bezpieczeństwa i porządku publicznego – Wyd. UR. Trzy wydania świadczą o dużej popularności.

Z książki korzystają głównie studenci kierunków bezpieczeństwo wewnętrzne na większości krajowych uczelni.

Bezpieczeństwo zgromadzeń publicznych – Wyd. UR. W książce podjęto bardzo trudne i niezwykle aktualne zagadnienia prawa do zgromadzeń oraz ograniczeń tego prawa ze względu na ochronę bezpieczeństwa i porządku publicznego. Rozważania oparte są na aktualnej literaturze i orzecznictwie sądowym. Monografia wychodzi naprzeciw trwającemu w Polsce sporom o możliwości ograniczenia prawa do zgromadzeń w kontekście prawa do bezpieczeństwa.

Podjęta przed kilkunastu laty przez prof. Stanisława Pieprznego tematyka zaowocowała także aktywnym uczestnictwem w organizacji 15 konferencji naukowych krajowych i międzynarodowych oraz licznymi wystąpieniami w kraju i za granicą (100 konferencji). Do Rzeszowa najczęściej przyjeżdżali z zagranicy pracownicy Uniwersytetu w Koszycach (Słowacja), z Węgier, Ukrainy i Niemiec. Efektywne są też stałe kontakty z polskimi uniwersytetami: Uniwersytetem Wrocławskim, Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim i UMCS w Lublinie.

Działalność naukowa prof. S. Pieprznego jest mocno osadzona w realiach polskich służb mundurowych. Profesor należy do nielicznego grona nauczycieli akademickich, którzy pierwsi po przemianach ustrojowych w Polsce tworzyli prawno-doktrynalne podstawy funkcjonowania policji i innych służb mundurowych. Jest jednym z nielicznych przedstawicieli służb mundurowych w Polsce, którzy po nabyciu uprawnień emerytalnych za służbę rozpoczęli karierę naukową. Związany z Wydziałem Prawa i Administracji UR osiągnął w naszej uczelni wszystkie stopnie i tytuł naukowy profesora nauk prawnych.

Fot. Kancelaria Prezydenta RP

Dr hab. Tomasz Bochnak

Tomasz Bochnak urodził się w 1973 roku w Krakowie, tam w 1992 roku zdał maturę w V LO im. A. Witkowskiego, a w 1997 roku ukończył studia archeologiczne na Uniwersytecie Jagiellońskim. Na tej samej uczelni podjął studia doktoranckie, przygotowując pod kierunkiem dr. hab. Piotra Kaczanowskiego rozprawę na temat uzbrojenia ludności kultury przeworskiej w młodszym okresie przedrzymskim. Praca ta stanowiła podstawę uzyskania w 2002 roku tytułu doktora nauk humanistycznych, a w 2005 roku została opublikowana przez Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Od 2003 roku pracuje w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego. Jego działalność naukowa obejmuje obecnie cztery częściowo uzupełniające się zagadnienia: oddziaływania kultury celtyckiej na ziemiach polskich, metalurgię metali nieżelaznych w ostatnich wiekach przed Chrystusem, militaria kultur zlatenizowanych na ziemiach polskich ze szczególnym uwzględnieniem importów celtyckich, a także relacje ziem polskich z terenami zajętymi przez krąg dacki.

Tomasz Bochnak jest redaktorem dwóch książek, a także autorem ponad 60 prac naukowych, w tym dwóch monografii. Jedną z nich – *Importy celtyckie w kulturze przeworskiej i oksywijskiej na ziemiach polskich w młodszym okresie przedrzymskim. Zróżnicowanie – drogi napływu – kontekst kulturowy* stanowiła część podstawy do uzyskania w 2015 roku stopnia doktora habilitowanego, po przewodzie przeprowadzonym na Wydziale Socjologiczno-Historycznym Uniwersytetu Rzeszowskiego. Prace naukowe Tomasza Bochnaka były publikowane w Polsce, Słowacji, Rumunii, Bułgarii, Włoszech, Niemczech, Francji, Wielkiej Brytanii i Stanach Zjednoczonych.

Zainteresowania badawcze dra hab. Tomasza Bochnaka znajdują wyraz nie tylko w pracach gabinetowych, ale i w działalności terenowej. Od 2005 roku z ramienia IA UR prowadzi coroczne prace wykopaliskowe w obrębie kompleksu pracowni brązowniczych, kowalskich i emalierskich na celtyckim stanowisku Mont-Beuvray we Francji, identyfikowanym jako starożytne *oppidum Bibracte*, znane z m.in. relacji Juliusza Cezara. Obecnie stanowisko archeologiczne wraz z położonym u stóp wzgórza muzeum i nieodległym centrum badawczym tworzy Bibracte-Centre archéologique européen; ważne centrum naukowe, jeden z kluczowych ośrodków badań nad kulturą celtycką. Początkowo pracująca na Mont-Beuvray ekipa Instytutu Archeologii UR wchodziła w skład międzynarodowego zespołu koordynowanego przez prof. J.-P. Guillaumeta, a od 2009 roku, wraz z dr P. Goláňovą (z Uniwersytetu Masaryka w Brnie), Tomasz Bochnak kieruje badaniami samodzielnej ekipy polsko-czeskiej.

Od 2008 roku, wraz ze studentami kierunku archeologia UR, uczestniczy w badaniach kompleksu osadniczego z VI–III w. przed Chrystusem, położonego w dolinie rzeki Telița w Dobrudży (Rumunia). Tam prace są prowadzone przez międzynarodowy zespół pod kierunkiem prof. Valeriu Sîrbu z Muzeul Brăilei.

Dr hab. Tomasz Bochnak jest członkiem XXX Komisji IUSPP/UISPP (*International Union for Prehistoric and Protohistoric Studies*): *Mortuary Practices in Prehistory and Protohistory* oraz członkiem *The International Association of Thracian Studies*. Posiada status *Chercheur associé étranger* (stowarzyszony badacz z zagranicy) w ekipie ARTEHIS „Archéologie–Terre–Histoire–Sociétés”, Société gauloise, romanisation, sociétés impériales, Université de Bourgogne-CNRS-Culture. Jest promotorem osiemnastu obronionych prac licencjackich i siedmiu prac magisterskich, recenzentem rozprawy doktorskiej obronionej na Université de Bourgogne w Dijon oraz jednym z koordynatorów międzynarodowego seminarium doktoranckiego Ecole Européenne de Protohistoire de Bibracte.

Dr hab. Tomasz Bochnak współpracuje z Małym Uniwersytetem Rzeszowskim oraz z Uniwersytetem Dzieci (oddział w Krakowie).

Foto I. Bochnak

Dr hab. Marcin Wołoszyn

Marcin Wołoszyn urodził się w Krakowie w 1970 roku, ale w rodzinie często mówiono o podkarpackich korzeniach. Dziadek bowiem (Bolesław Wołoszyn) pochodził z Kańczugi koło Przeworska, gdzie mieszkał w XIX wieku.

Jednym z dylematów Marcina w szkole średniej było szukanie odpowiedzi na pytanie, czy bardziej interesuje go archeologia, czy historia? W 1989 roku postanowił studiować na Uniwersytecie Jagiellońskim oba kierunki. Wybór specjalizacji, a więc mediewistyki był już oczywisty i wynikał z licealnych jeszcze lektur, książek Pawła Jasienicy i krakowskiego dziennikarza Janusza Roszki.

Studia pod opieką wybitnych osobowości: archeologa prof. dra hab. Michała Parczewskiego (obecnie pracownika UR) oraz historyka i numizmatyka prof. dra hab. Macieja Salamona oraz dziewięciomiesięczne stypendium w Niemczech (1994; Ruhr Universität Bochum) przesądziły o pracy w międzynarodowych zespołach i opracowywaniu poszczególnych problemów naukowych w perspektywie ponadnarodowej, w ramach międzynarodowych projektów.

Pierwsza praca magisterska Marcina Wołoszyna (obroniona w Instytucie Archeologii UJ w 1995 r.) dotyczyła znalezisk monet (głównie bizantyńskich) z VI–VIII w. znad środkowego Dunaju (*Moneta w Kotlinie Karpackiej w okresie istnienia Kaganatu Awarskiego*). Druga (obroniona w Instytucie Historii UJ w 1997 r.) – upadku władzy rzymskiej nad dolnym Dunajem u schyłku VI w. (*Ludność rzymska wobec armii, cesarza i barbarzyńców na terenie naddunajskich prowincji Cesarstwa u schyłku VI w. w świetle Historii Teofilakta Simokatty*).

W latach 1995–2003 mgr M. Wołoszyn przygotowywał, pod kierunkiem profesora Parczewskiego, rozprawę doktorską pt. *Archeologiczne zabytki ruchome pochodzenia bizantyńskiego i ruskiego z okresu od połowy X do połowy XIII w. z obszaru Polski południowej* (recenzenci: prof. dr hab. M. Salamon, prof. dr hab. W. Szymański).

Dalszym skutkiem podjętej tematyki badań i publikacji była habilitacja w 2014 roku, przed Radą Wydziału Socjologiczno-Historycznego UR, na podstawie cyklu prac zatytułowanego *Polska a cywilizacja bizantyńsko-ruska w VI–XIII w. na tle europejskim. Archeologia, numizmatyka, historia*.

Od 1997 roku M. Wołoszyn jest pracownikiem krakowskiego Oddziału Instytutu Archeologii i Etnologii PAN (od 2004 pół etatu), gdzie wiele prac prowadził pod kierownictwem prof. dr hab. Heleny Zoll-Adamikowej. Od 2004 roku jest nauczycielem akademickim w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego, od 1 stycznia br. na etacie profesora nadzwyczajnego.

Dr hab. prof. UR Marcin Wołoszyn za książkę poświęconą dewocjonaliom prawosławnym z Muzeów Narodowych w Krakowie i Warszawie (M. P. Kruk, A. Sulikowska-Gąska, M. Wołoszyn, *Sacralia Ruthenica – Early Ruthenian and Related Metal and Stone Items in the National Museum in Cracow and National Museum in Warsaw*, Warszawa 2006) uzyskał (nagrada zbiorowa) nagrodę Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (2007). Konferencja poświęcona monetom bizantyńskim w Europie Środkowej i publikacja materiałów pokonferencyjnych (M. Wołoszyn, red., *Byzantine Coins in Central Europe between the 5th and 10th Century*, Kraków 2009) przyniosła M. Wołoszynowi m.in. *Prix Duchalais* przyznane w 2012 r. przez Académie des Inscriptions et Belles-Lettres (Paryż), a także w walnie przyczyniła się do uzyskania stypendium im. Aleksandra von Humboldta w kategorii doświadczony naukowiec (na lata 2011–2013). Ta nagroda pozwoliła na współpracę z prof. dr hab. Christianem Lübke, dyrektorem Centrum Badawczego Historii i Kultury Krajów Europy Środkowo-Wschodniej przy Uniwersytecie w Lipsku.

Obecnie dr hab. prof. UR M. Wołoszyn kieruje dwoma projektami badawczymi poświęconymi Grodom Czerwieńskim, z których jeden jest realizowany na UR. W obu projektach uczestniczy 60 osób z Polski, Niemiec, Rosji, Serbii i Ukrainy, a wyniki zostaną przedstawione w latach 2016–2017 na łamach wydawanej m.in. przez nasz Uniwersytet serii U ŹRÓDEŁ EUROPY ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ/FRÜHZEIT OSTMITTELEUROPA.

Profesor jest autorem ponad 100 publikacji, uczestniczył w 40 konferencjach międzynarodowych i pracy naukowej poświęca znaczną ilość swojego czasu. W rozmowie potwierdził, że bardzo lubi pracę; na szczęście wie jednak, że ważniejsza od niej jest rodzina.

TADEUSZ
BORUTA

PROF. STANISŁAW BIAŁOGŁOWICZ LAUREATEM PRESTIŻOWEJ NAGRODY

Tegorocznym laureatem prestiżowej, ogólnopolskiej Nagrody im. Kazimierza Ostrowskiego został wieloletni pracownik Wydziału Sztuki UR prof. zw. **Stanisław Białogłowicz**. Jest to olbrzymi sukces, gdyż nagroda ta stała się najważniejszym wyróżnieniem, jakie w Polsce można dostać za twórczość malarską. Jej wysoką pozycję warunkuje zarówno fakt, że konsekwencją tej nagrody jest zarówno albumowa publikacja monograficzna o laureacie, jak i wystawa w oliwskim Pałacu Opatów będącym siedzibą zbiorów sztuki współczesnej Muzeum Narodowego w Gdańsku. Prestiżu dodaje Ka-

pitula Nagrody, w której skład wchodzi wybitni artyści, krytycy, pisarze, a także prezydent Gdańska i marszałek województwa pomorskiego, a przede wszystkim dotychczasowi laureaci. Wśród nich znajdziemy nazwiska najwybitniejszych malarzy polskich, m.in.: Kiejstuta Bereznickiego, Jacka Sempolińskiego, Stefana Gierowskiego, Macieja Świeszewskiego, Aldonę Mickiewicz, Stanisława Rodzińskiego oraz Stanisława Fijałkowskiego.

Niezależnie od faktu otrzymania przez profesora Stanisława Białogłowicza prestiżowej nagrody na pewno wiele jest powodów, aby pisać o jego osobie i dokona-

niach. To wybitny pedagog, który pracując od dwudziestu lat na Uniwersytecie Rzeszowskim, mocno odcisnął się na współczesnym obliczu malarstwa podkarpackiego. Wśród jego byłych studentów znajdziemy wielu aktywnych twórców i laureatów miejscowych nagród. Jednak w kontekście przyznanej mu nagrody za twórczość malarską należy przede wszystkim zaznaczyć, że to wybitny artysta, o którym bez przesady można mówić, że jest ikoną współczesnej sztuki Podkarpacia.

W ciągu kilkudziesięciu twórczych lat w swych licznych obrazach dopracował się własnego stylu, u którego źródeł niewątpliwie znaleźć możemy zarówno do-

świadczenia kulturowe jego rodzinnych terenów, jak i analityczno-krytyczną recepcję przemian artystycznych sztuki polskiej i światowej. Już na starcie samodzielnej twórczości, po skończeniu krakowskiej ASP, Stanisław Białogłowicz, będąc wychowankiem kolorysty prof. Wacława Taranczewskiego, w znacznym stopniu odrzuca nauki mistrza i fascynuje się awangardowym malarstwem powidokowym Władysława Strzebińskiego. Próbuje on łączyć te doświadczenia z narracją figuralną, gdyż postać człowieka i relacje międzyludzkie są niezmiennie głównym tematem jego obrazów. Wyniesiony z Akademii koloryzm, z ideą zrównoważonej płaszczyzny płótna i wrażliwością na jakości chromatyczne, powróci z czasem w malarstwie pejzażowym prof. Białogłowicza, a przede wszystkim w jego malarstwie religijnym.

Studiowanie pejzażu, choć regularne i obfitujące w prawdziwe perełki, stanowi margines jego twórczości. Rzeszowski artysta, już od wielu lat, wyraża się głównie w tematach religijnych. Jest autorem kilku interesujących realizacji w świątyniach, jednak nie one stanowią o sakralnym charakterze jego malarstwa. Religijny wy-

” W ciągu kilkudziesięciu twórczych lat prof. Stanisław Białogłowicz dopracował się własnego stylu, u którego źródeł niewątpliwie znaleźć możemy zarówno doświadczenia kulturowe jego rodzinnych terenów, jak i analityczno-krytyczną recepcję przemian artystycznych sztuki polskiej i światowej.

miar jego twórczości najpełniej ujawnia się w obrazach prywatnych, powstałych z głębokiej, wewnętrznej potrzeby, a nie z racji instytucjonalnego zamówienia. To prywatna rozmowa z dawnymi mistrzami, z dziedzictwem kulturowym, a być może jest to także modlitwa. W obrazach Białogłowicza ujawnia się olbrzymia artystyczna erudycja; wiele tu odniesień ikonograficznych, a także trawestacji arcydzieł sztuki dawnej, jak i nam współczesnej. Z czasem ewoluuje także forma plastyczna prac. W obrazach z lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych zaobserwować możemy inspirację malarstwem tzw. „nowej figuracji”, które było reakcją na wyszczoną z ludzkich emocji chłodną sztukę abstrakcji i konceptualizm. Po powrocie, w latach dziewięćdziesiątych, na tereny rodzinnego Podkarpacia zauważamy w twórczości Stanisława Białogłowicza coraz mocniejsze zainteresowanie się ikoną i teologią prawosławia. Zmienia się zarówno forma prac, struktura kompozycyjna, jak i chromatyka. Paleta ociepla się, więcej w niej żółcieni, nasyconych oranży i różów, które wzmocnione puentylistyczną manierą kładzenia farby imitują efekt migotliwego świecenia złotych teł, tak charakterystycznych dla świętych obrazów. Nawet dominujące wcześniej błękity w ostatnich obrazach stają się mocno nasyconymi kobal-

tami przechodzącymi w mrocznych fragmentach obrazów w kierunku tajemniczego indygo. W tej odważnej, rozbudowanej gamie barwnej procentuje doświadczenie wyniesione z koloryzmu, tak ważnego w pracowni prof. W. Taranczewskiego. Natomiast wnikliwa analiza tektoniki ikon prowadzi Białogłowicza w kierunku syntezy abstrakcyjnej, swobodniejszej kompozycji i ideogramicznej figurze. Podkarpacki artysta konsekwentnie wypowiada się poprzez odniesienia ikonograficzne, zarówno te kanoniczne dla religijności Wschodu, jak i te utrwalone w tradycji Zachodu. Jednak podstawową osią wyrazową, wokół której rozwija się narracja jego obrazów, jest prywatność, doświadczenie artysty przeżywającego dane mu „tu i teraz” w kontekście wspólności kultury i religii.

Nie dziwi więc nikogo wysokie wyróżnienie twórczości profesora Stanisława Białogłowicza, jakim jest Nagroda im. Kazimierza Ostrowskiego i jej uzasadnienie poczynione przez Kapitułę Nagrody: „Nagroda została przyznana za łączenie w malarstwie najwyższych jakości duchowych tradycji wschodniej i zachodniej z wyrafinowaną estetycznie formą obrazów. Za konsekwencję w ukazywaniu duchowego wymiaru świata, który w tym malarstwie ma głębię i jest piękny”.

LUDWIK
BOROWIEC

DR LESZEK GARDEŁA LAUREATEM PROGRAMU START 2015

Leszek Gardeła ukończył studia magisterskie w zakresie archeologii w Instytucie Prahistorii w Poznaniu (2003-2008), a pracę doktorską obronił w 2012 roku w Departamencie Archeologii na Uniwersytecie w Aberdeen (Szkocja). W latach 2013-2014 realizował projekty na Wyspie Man (Wielka Brytania) oraz na Uniwersytecie w Bonn. Od marca 2014 dr Leszek Gardeła jest adiunktem w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego, gdzie kieruje projektem naukowym finansowanym przez Narodowe Centrum Nauki i prowadzi zajęcia z zakresu archeologii i muzeologii. Wiosną 2015 został laureatem programu Start 2015. Wyróżniono tu 130 uczonych, a rozpatrzono 1241 wniosków. Najlepsi otrzymują roczne stypendium z przeznaczeniem na dowolny cel.

Już od lat młodości główne fascynacje naukowe Leszka Gardela skupiały się na wczesnośredniowiecznej Skandynawii i świecie wikingów. Napisane przez niego jeszcze w trakcie studiów artykuły dotyczyły zagadnień związanych z przedchrześcijańskimi wierzeniami, magią i symboliką. Zainteresowania te znalazły swoje odbicie w pracy magisterskiej poświęconej roli czarowników w epoce wikingów. Po ukończeniu studiów otrzymał brytyjskie stypendium doktoranckie i kolejne cztery lata spędził na Uniwersytecie w Aberdeen. Studiując oraz prowadząc badania w Szkocji, dogłębnie poznał archeologię anglosaską i skandynawską. Uczestniczył także w badaniach wykopaliskowych w Islandii, jak również w licznych wyjazdach do Skandynawii, gdzie w rozmaitych muzeach analizował zabytki związane z tematem jego pracy doktorskiej. Obroniona w 2012 roku rozprawa doktorska dotyczyła tzw. „grobow atypowych” i zabytków rytualnych występujących na terenie wczesnośredniowiecznej Skandynawii. Leszek Gardeła udowodnił, że niektóre osoby, pochowane w atypowy sposób, najprawdopodobniej pełniły za życia rolę pogańskich czarowników, a specyficzny sposób potraktowania ich zwłok świadczył o obawach przed ich ewentualną, pośmiertną aktywnością.

Przez cały okres studiów doktoranckich Leszek Gardeła aktywnie publikował wyniki swoich badań w prestiżowych wydawnictwach naukowych, zarówno w Polsce, jak i za granicą. Uczestniczył także w licznych konferencjach naukowych, m.in. w Danii, Norwegii, Szwecji, Wielkiej Brytanii i Polsce. Po ukończeniu studiów w Aberdeen w latach 2013-2014, wraz z grupą badaczy z Uniwersytetów w Oxfordzie, Cambridge i Nottingham, kierował popularnonaukowym projektem pt. *Languages, Myths and Finds: Translating Norse and Viking Cultures for the 21st Century*. Badał i popularyzował dziedzictwo wikingów na Wyspie Man, na Morzu Irlandzkim, czego pokłosiem

jest współredagowana przez niego książka *Viking Myths and Rituals on the Isle of Man*. Jednocześnie pozostawał aktywny w Polsce, między innymi współorganizując cykl Międzynarodowych Spotkań Interdyscyplinarnych – „Motywy przez wieki” w Muzeum Zachodniokaszubskim w Bytowie. Uczestniczył także w licznych konferencjach archeologicznych i antropologicznych, a także prowadził wykłady dla dzieci na polskich uniwersytetach dziecięcych.

W 2014 roku dr Leszek Gardeła realizował także projekt podoktorski finansowany przez DAAD (Deutscher Akademischer Austauschdienst) na Uniwersytecie w Bonn polegający na stworzeniu internetowej bazy danych o wczesnośredniowiecznych zabytkach skandynawskich związanych z praktykami magicznymi (np. amulety, miniaturowe figurki i inne rekwizyty rytualne). Jednocześnie opracowywał pełny korpus skandynawskich amuletów znalezionych na ziemiach polskich. Reprodukcje tych zabytków, wraz z dokładną ich analizą, opublikowane zostaną wkrótce w monografii *Scandinavian Amulets in Viking Age Poland*.

Aktualne badania dra Leszka Gardela związane są przede wszystkim z projektem finansowanym przez Narodowe Centrum Nauki pt. *Zła śmierć we wczesnym średniowieczu. Pochówki atypowe z ziem polskich w perspektywie porównawczej*. Autor projektu analizuje między innymi zjawisko tzw. „wampiryzmu” i ma na celu weryfikację wcześniejszych interpretacji dotyczących tak zwanych grobów atypowych z X-XIII wieku na ziemiach polskich. W ramach badań analizowane są nie tylko materiały archeologiczne i antropologiczne, ale także źródła pisane i wierzenia ludowe. Zwieńczeniem tych prac będzie obszerna monografia, której wydanie planowane jest na 2017 rok.

JOLANTA
WĄSACZ-KRZTOŃ

PROF. LESZEK MAZEPA „ZASŁUŻONY KULTURZE GLORIA ARTIS”

15 kwietnia 2015 roku tradycyjnie w sali koncertowej Wydziału Muzyki spotkali się miłośnicy muzyki. Tym razem było to jednak spotkanie wyjątkowe – i to z dwóch powodów. Po pierwsze, na scenie pojawił się wyjątkowy gość – profesor Leszek Mazepa, który z rąk

dziekana Wydziału dra hab. prof. UR Mirosława Dymona odebrał Srebrny Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”. Moment wręczenia medalu poprzedziła laudacja, a życzenia i gratulacje nadesłali m.in. wojewoda podkarpacki, prezydent Rzeszowa, ludzie związani z nauką i kulturą. Specjalny Adres odczytał prezes Rzeszowskiego Towarzystwa Muzycznego Andrzej Szypuła. Po uhonorowaniu zasłużonego profesora publiczność po raz pierwszy miała okazję usłyszeć w Rzeszowie Trio Lublin Baroque w składzie: Lech Szost – flet, Maria Błaszczak-Szost – wiolonczela, Jolanta Skorek-Münch – klawesyn. Słowo o muzyce wygłosił Stefan Münch. W programie koncertu znalazły się utwory J.S. Bacha, J.J. Quantza, G.F. Haendla, M. Blaveta, F. Mendelssohna, C. Francka. Gościem specjalnym muzycznego wieczoru był Andrzej Witlowski śpiewający bas-barytonem, który wykonał m.in. arię *La vendetta, oh! la vendetta* z *Wesela Figara* W.A. Mozarta, *Serenadę Don Juana* P. Czajkowskiego i piękną pieśń *Pierścień* F. Chopina.

Medal „Zasłużony Kulturze – Gloria Artis” nadawany jest przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego osobom szczególnie wyróżniającym się w twórczości artystycznej, działalności kulturalnej lub ochronie kultury i dziedzictwa narodowego. Medal ma kształt kwiatu o różnych wymiarach, w zależności od klasy (trzy stopnie: I stopień – złoty, II stopień – srebrny, III stopień – brązowy). Na awersie znajduje się wizerunek orła w koronie, na rewersie zaś twarz kobiety z wieńcem laurowym, nad którą widnieje półkolista napis „Gloria Artis”. To szczególnie prestiżowe odznaczenie honorujące wybitne zasługi na polu kultury przyznano w 2015 roku prof. Leszkowi Mazepie, bo to osoba niezwykła.

Profesor Mazepa urodził się w Stryju, na ziemi lwowskiej. Dorastał w rodzinie nauczycielskiej (matka uczyła w szkole podstawowej, ojciec był profesorem gimnazjum). Zamiłowanie do muzyki spowodowało, iż zaczął grać na organach w kościele farnym w Stryju, a po ukończeniu szkoły średniej wstąpił do Konserwatorium Lwowskiego. Studiował w klasie kompozycji u prof. Adama Sołtysa. Zwieńczeniem studiów w 1953 roku była *Suita Polska* na wielką orkiestrę symfoniczną.

W latach 1960–1995 L. Mazepa związany był z Lwowskim Państwowym Konserwatorium im. M.W. Łysenki. Przez 9 lat pełnił funkcję dziekana Wydziału Kompozytorskiego, Historyczno-Teoretycznego i Dyrygenckiego, a przez 13 lat kierował Katedrą Kompozycji i Instrumentacji. W latach 90. prof. L. Mazepa związał się z ówczesną Katedrą Wychowania Muzycznego WSP w Rzeszowie. Przez 2 lata sprawował funkcję jej kierownika, następnie objął kierownictwo Zakładu Badań Kultury Muzycznej Pogranicza Etnicznego w Instytucie Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego. Zarówno we Lwowie, jak i w Rzeszowie wykształcił i wypromował spory zastęp kompozytorów, dyrygentów, teoretyków muzyki i pedagogów.

Profesor L. Mazepa jest także cenionym naukowcem. Jego zainteresowania badawcze obejmują szeroko pojętą kulturę muzyczną Galicji Wschodniej, a zwłaszcza Lwowa. Jest autorem wielu książek, m.in.: *Karty z muzycznej przeszłości Lwowa* (Lwów, 2001), *Adam Didur we Lwowie* (Wrocław, 2002), *Droga do Akademii Muzycznej* (Lwów, 2003), *Rozmyślenia i wspomnienia o Lwowie i Lwowiakach* (Lwów 2011) i innych. Spod jego pióra wyszło ponad 500 publikacji, w których poruszał także problematykę związaną z przeszłością i teraźniejszością Polaków we Lwowie i na Ukrainie. Publikacje ukazały się w Polsce, na Ukrainie, w Rosji, Białorusi, Niemczech, Wielkiej Brytanii i Chorwacji. Profesor Mazepa był pomysłodawcą i organizatorem Międzynarodowych Konferencji Naukowych „Musica Galiciana”, które zapoczątkował w 1995 roku. Został także redaktorem edycji seryjnej pod takim samym tytułem oraz redaktorem *Zeszytów Naukowych „Muzyka”* (nr 1 i 2).

Jako gorliwy patriota i społecznik profesor Leszek Mazepa swoją wszechstronną działalnością w ogromnym stopniu przyczynił się do wskrzeszenia i krzewienia polskości na terenie Lwowa i ziemi lwowskiej. W 1988 roku jako założyciel został pierwszym prezesem Towarzystwa Kultury Polskiej Ziemi Lwowskiej we Lwowie. 10 lat później (w 1998 r.) współtworzył Rzeszowskie Towarzystwo Muzyczne, którym także kierował jako prezes, aż do marca 2015 r. Obecnie sprawuje funkcję honorowego prezesa zarówno Towarzystwa lwowskiego (od 1991 r.), jak i rzeszowskiego.

W 2011 roku prof. L. Mazepa świętował we Lwowie jubileusz 80. urodzin. W uroczystości uczestniczył konsul RP we Lwowie, który wręczył Jubilatowi z tej okazji okolicznościowy list od Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP. Wiele listów gratulacyjnych i życzeń złożyli na ręce Jubilata wybitni naukowcy oraz członkowie Rady Naukowej Lwowskiej Państwowej Akademii Muzycznej. Podczas uroczystości odbyła się także promocja książki Profesora *Rozmyślenia i wspomnienia o Lwowie i Lwowiakach*.

Przez całe swoje życie prof. L. Mazepa służył wierne polskiej kulturze i nauce, jako wybitny naukowiec, badacz, ale przede wszystkim społecznik oddany Oj-

czyźnie. Za swoją działalność otrzymał wiele nagród, odznaczeń i wyróżnień. Są wśród nich: Honorowa Odznaka „Zasłużony dla Kultury Polskiej” (1989); Krzyż Kawalerski Orderu Zasługi RP (2003); Medal „Meritum Patriae” („Zasłużony Ojczyźnie”) Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” (2003); Nagroda Miasta Rzeszowa (2004); Brązowy Medal „Zasłużony Kulturze – Gloria Artis” (2008); Dyplom Honorowy Prezydenta Ukrainy (2009); Nagroda Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP (2010).

JANUSZ J. CYWICKI

NAJLEPSZY DYPLOM ARTYSTYCZNY WYDZIAŁU SZTUKI UR VI edycja konkursu o nagrodę im. Jerzego Panka

SKĄD – DOKĄD / WYIMAGINOWANA PODRÓŻ

Skąd przyszliśmy? Kim jesteśmy? Dokąd idziemy? – alegoryczny obraz postimpresjonistyczny Paula Gauguina, namalowany w czasie osobistego kryzysu, podsumowuje przemyślenia i poglądy artysty. Jest próbą zmierzenia się z podstawowymi pytaniami o ludzką egzystencję. Podobnie rzecz się ma z realizacją dyplomową zatytułowaną *...skąd / dokąd...*, wykonaną w technice animacji poklatkowej przez Kamilę Kośmider, tegoroczną laureatkę głównej nagrody w szóstej edycji konkursu im. Jerzego Panka na najlepszy dyplom Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Powstała animacja jest interesującą i sprawnie opowiedzianą historią. Dotyka przy tym ważnych, wręcz podstawowych wartości. Poprzez własną, bardzo interesującą formę wizualną autorka próbuje odpowiedzieć na kilka równie ważnych pytań i życiowych dylematów. Tak pisze o swojej realizacji: „Jest to pełna melancholii opowieść o człowieku i jego wędrowce. Historia, którą pragnę przedstawić, nie stara się odpowiadać na pytania ani interpreto-

K. Kośmider, *...skąd – dokąd...*, fragment animacji dyplomowej

wać złożoności świata. Jej zadaniem jest kontemplacja natury upływającego czasu. Być może każdy mógłby odnaleźć w niej cząstkę siebie samego, bo jest w niej trochę radości i trochę smutku. Szczypta żalu, tęsknoty za tym, czego już nie odzyskamy i trochę strachu przed tym, co nas jeszcze czeka”.

Świat Kamili Kośmider zbudowany jest z wielu sytuacji pokazanych przy pomocy ponad tysiąca ręcznie wykonanych, precyzyjnych rysunków, które zostały następnie zmodyfikowane cyfrowo. Autorka z premedytacją i dużym powodzeniem wykorzystuje swój atut – tzw. łatwość rysowania, rzadką zdolność pozwalającą sprostać wymaganiom, jakie stawia forma filmu animowanego. Nic zatem dziwnego, że w wielu scenach bez trudu możemy rozpoznać zarówno postać samej autorki, a także przyjaciół z jej najbliższego otoczenia. Jest to opowieść o czasie, przemijaniu i wielu stresujących sytuacjach, jakie napotykamy na naszej drodze. To także próba opisanie własnych doświadczeń w kontekście swobodnie traktowanych relacji ze światem zewnętrznym, ludźmi, wydarzeniami, symbolicznymi sytuacjami itp.

Postać głównej bohaterki w kreowanym świecie wirtualnym jest naga. Ma to istotne, symboliczne znaczenie – uosabia człowieka bezbronnego, a może raczej – otwartego na zmiany, gotowego zmierzyć się z tym, co przyniesie czas. Widzimy to najlepiej w ostatniej scenie, w której kreowana przy pomocy rysunku postać zmienia się w realnie istniejącą kobietę / autorkę, która opuszcza wirtualny świat, wychodząc naprzeciw realnie istniejącego, w oczekiwaniu na to, co ją w nim spotka...

Odrębną (nie mniej istotną) wartością tej animacji jest przestrzeń dźwiękowa. Autorka spędziła wiele czasu na poszukiwaniu i wyborze właściwej formy muzyki, która spełniałaby jej oczekiwania, a co równie ważne – istotne wymogi formalne. Jak się okazało, miała tutaj sporo (potrzebne w takich chwilach) szczęścia. Dzięki uzyskanej zgodzie autorów wybrana pierwotnie muzyka mogła być wykorzystana bez przeszkód. W relacji z obrazem i przyjętą stylistyką tworzy bardzo udany przekaz multimedialny. Całość sprawia duże wrażenie dobrze przemyślanej i konsekwentnie realizowanej dynamicznej konstrukcji.

Wyimaginowana podróż – realizacja dyplomowa Pauliny Hippe decyzją Kapituły Nagrody otrzymała jedno z dwóch wyróżnień równorzędnych. Dyplom został zrealizowany w technice krótkometrażowej animacji 3D.

Ta piękna i nostalgiczna opowieść o tajemniczym świecie snów i marzeń nawiązuje do czasów beztrudnego dzieciństwa, bajek czytanych nam przez rodziców czy fantastycznych historii, w których roi się od tajemniczych postaci, dziwnych zwierząt i przygód w dalekich krainach. Któż tego nie lubi?

Paulina tak pisze o motywach podjęcia tego tematu: „Pomysł fabuły został zainspirowany treścią książki *Tajemniczy ogród* Francesa Burnetta oraz *Alicja w krainie czarów* Lewisa Carrolla, a także osiągnięciami studia Blue Sky Studios, tej miary, co np. film *Epic* (2013, Cris Wedge)

P. Hippe, *Wyimaginowana Podróż*, fragment animacji

– amerykański film animowany zrealizowany w technologii 3D, opowiadający o niezwykłym i tajemniczym świecie miniaturowych leśnych stworzeń. Animacja oparta została na powieści dla dzieci *The Leaf Men and the Brave Good Bugs* autorstwa Williama Joyce’a. Ta Animacja opiera się przede wszystkim na moim doświadczeniu marzeń i snów, w których ludzie często poszukują innego – może ciekawszego i bardziej magicznego świata (...) Często marzę lub śnię o odwiedzeniu takiego tajemniczego i nierealnego świata”.

Decyzją Kapituły laureatką VI edycji konkursu o nagrodę im. Jerzego Panka za najlepszy dyplom artystyczny Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego w roku 2014 została mgr **Kamila Kośmider** (Pracownia Transformacji Obraz / Multimedia, prof. UR Janusza J. Cywickiego), dwa równorzędne wyróżnienia otrzymały: mgr **Paulina Hippe** (dyplom również w Pracowni Transformacji Obrazu / Multimedia) i mgr **Paulina Dębosz** (dyplom w pracowni malarstwa profesorów UR: Marka Olszyńskiego, Antoniego Nikla i Marka Pokrywki). Uroczyste wręczenie nagród odbyło się podczas finału wystawy „Najlepsze Dyplomy 2014” w Galerii Miejskiej Zespołu Szkół Plastycznych w Rzeszowie. Kapituła nagrody im. Jerzego Panka obradowała w składzie: prof. Krzysztof Skórczewski – przewodniczący, prof. UR Józef Jerzy Kierski, prof. UR Marlena Makiel-Hędrzak, prof. UR Jarosław Sankowski, dr Magdalena Uchman, mgr Marcin Dudek i dr Łukasz Cywicki, sekretarz konkursu – bez prawa głosu.

Mgr Paulina Hippe

Od wielu lat jesteśmy świadkami bardzo dynamicznie rozwijającego się zarówno w literaturze, ale przede wszystkim w filmie gatunku fantasy. Szybki rozwój mediów elektronicznych, a przede wszystkim szeroki dostęp do najnowszych technologii cyfrowych, jaki notujemy w ostatnim czasie, pozwolił na zasadnicze przyspieszenie jakościowe, tworząc wręcz nieograniczone możliwości kreowania przy użyciu tego medium. Nic zatem dziwnego, że Paulina Hippe (jak wielu z nas) także skorzystała z możliwości odbycia tajemniczej podróży do wymyślanego, alternatywnego świata zbudowanego z jej marzeń i snów, który pozwala chociaż na krótką chwilę oderwać się od „szarej rzeczywistości”.

Autorka w bardzo sprawnie zrealizowanej animacji przedstawia nam dwa światy: rzeczywisty i utopijny, które łączy specyficzny, ciepły klimat, pełen spokoju, stonowanej muzyki i odgłosów natury. Ta opowieść to jakby klasyczny moralitet, w którym samotny, tajemniczy bohater, ukryty pod szerokim płaszczem i zasłaniającym twarz

Mgr Kamila Kośmider przyjmuje gratulacje od dziekana Wydziału Sztuki UR

kapturem, przechodzi do równie tajemniczego świata. Poszukując drogi, bez pośpiechu mija łąki pełne kwiatów, mgliste lasy i ciche doliny skąpane w łagodnym świetle. W pewnym momencie tej idyllicznej podróży przychodzi mu jednak sprostac wyzwaniami, które staje na jego drodze. Nie można go ominąć. Trzeba podjąć ważną decyzję. W efekcie (jak zawsze) stawia nas wobec uniwersalnych dylematów – wyboru pomiędzy ciekawością a wycofaniem, pomiędzy złem a dobrem, ze wszystkimi dalszymi konsekwencjami ostatecznego wyboru...

W tegorocznej edycji nagród im. J. Panka po raz pierwszy wyróżniono studentów realizujących dyplomy w Pracowni Transformacji Obrazu / Multimedia. Gratuluję laureatkom, nie zapominając także o bardzo udanym i ciekawym dyplomie zrealizowanym w naszej pracowni przez Olę Gontarz, której *Projekt Szczęście / Miłość* był także nominowany do nagrody im. J. Panka.

Fot. J. Zydróż

A. Gontarz, *Projekt Szczęście / Miłość*

MAREK A. OLSZYŃSKI

ARTYSTKA KLASYCZNYCH I WYRAFINOWANYCH KOMPOZYCJI

Dr Agnieszka Dobosz i mgr Paulina Dębosz

Mgr Paulina Dębosz – tegoroczna dyplomantka Wydziału Sztuki UR – była jedną z bardziej interesujących i oryginalnych osobowości artystycznych Malarzkiej Pracowni Interdyscyplinarnej prowadzonej przez mnie wspólnie z dwójką profesorów UR – Antonim Niklem i Markiem Pokrywką. Jako studentka Wydziału Sztuki UR uczestniczyła we wszystkich bardziej lub mniej „ulotnych działaniach” oraz profesjonalnych pokazach artystycznych. Prace, które prezentowała, często wychodziły (w sposób dosłowny) z ram i płaszczyzny płótna, zamieniając się w szereg intrygujących obiektów lub instalacji doskonale dopełniających jej klasyczny „płaszczyznowy” dorobek. Jednak, według mojego rozeznania, ta odważna i oryginalna zabawa formą oraz techniką nie jest dla niej czymś najważniejszym i zarazem nie do końca zgodnym ze stwierdzeniem Juliana Przybosa, który deklarował, że najwyższe zaangażowanie w sztuce wyrażać może tylko FORMA... Uważam, że Paulinę Dębosz interesuje przede wszystkim chęć „poprawiania” tej okrutnej rzeczywistości – dla słabszych i bezbronnych – na przykład dotyczącej „zaprogramowanego” w nas oraz lubianego przez większość spożycia zwierzęcego białka. Ważna dla niej jest też zapewne (bardziej przewrotna) przemiana naszej codziennej „zgrzebnej kiczowatości” w oryginalną formę artystycznego dzieła, zazwyczaj z czytelnym, ideowym przeką-

zem, która wymyka się spod „kontroli banału” i zaczyna żyć własnym życiem artystycznego obiektu. Tak jak było realizowane w pracach jej duchowego i chyba także „warsztatowego przywódcy” – Władysława Hasióra. Jednak w odróżnieniu od innych twórców inspirujących się „hasioryzmem” jej gotowe lub lekko „podrasowane” formy plastyczne, stworzone z przedmiotów „dnia naszego – powszedniego”, mają często urodę klasyczną i wyrafinowanych kompozycji. Nawet obiekty zbliżone swoim wyglądem do płatów mięsa, tworzących skuteczne złudzenie autentycznej biologicznej tkanki (pełnej specyficznej lepkości oraz ... programowej obrzydliwości), niespodziewanie nabierają olśniewającej zazwyczaj swoją urodą, wysmakowanej kolorystycznie malarzkości tradycyjnego obrazu. Krytyczny stosunek do „zasadnej rzeczywistości” jest dla pani Pauliny istotnym motorem jej inspiracji, potrzebnym do umotywowania twórczej wypowiedzi, przy czym nie występuje tutaj (bardzo popularny zwłaszcza wśród młodych plastyków) przerost „treści nad formą”. Być może dlatego, że ważne dla niej „obsesyjne” tematy podporządkowane są dyscyplinie formalnej, która ustawia w ten sposób hierarchię wartości odbioru tych prac. Na odważę technologicznych i plastycznych rozwiązań w jej artystycznych projektach wpływa też zapewne wrażliwość na kolor i kształt formy dające nam odbiorczo bardziej spójną wizualnie propozycję dzieła w iście „akademickim” wykonaniu. Taka umiejętność kierowania wyrazistej formy przy użyciu bardzo zróżnicowanych, wręcz „programowo pomieszanych” środków wyrazu daje w efekcie dojrzałe i jednolite stylistycznie kompozycje. Kreatywność Pauliny Dębosz przejawia się więc również w programowym „balansowaniu” na granicy klasycznych technik plastycznych. Zazwyczaj jest to łączenie rzeźby z malarstwem czy też – trochę wcześniej – grafiki i tkaniny. Ta odważa „twórczej transgresji”, połączona z ciekawością plastycznego eksperymentowania oraz jej niewyczerpaną pomysłowością formalnych i warsztatowych rozwiązań, pozwala widzieć w tegorocznej dyplomantce (wyróżnionej właśnie prestiżowym „Pankiem”) bardzo określoną i doskonale zapowiadającą się osobowość artystyczną.

Fot. J. Zydróż

Wydawnictwo UR poleca

Grażyna Gajdek, *Motywowanie jako element procesu zarządzania zasobami ludzkimi w organizacji*, ISBN: 978-83-79996-099-6, 2015, s. 138, format B5, oprawa broszurowa

Książka obejmuje usystematyzowaną i uporządkowaną wiedzę z zakresu kontrowersyjnego i interdyscyplinarnego problemu motywowania w procesie zarządzania zasobami ludzkimi w organizacji. Motywowanie nie jest terminem jednoznacznym, bywa często przedstawiane i rozumiane jako technika zarządzania lub jako jedna z technik funkcji kierowania. Współczesna gospodarka implikuje konieczność transformacji przedsiębiorstw. Aby przetrwać społecznie, odpowiedzialne organizacje muszą posiadać odpowiednio umotywowanych, a co za tym idzie – efektywnych i lojalnych pracowników. Zarówno w praktyce gospodarczej, jak i w pracach naukowych trwa więc ciągle poszukiwanie odpowiedzi na pytanie nurtujące każdego zarządzającego: co zrobić, aby pracownicy chętnie i dobrze pracowali?

Czy stracone pokolenie? Młodzież i jej dylematy na początku XXI wieku, red. **Piotr Długosz, Hubert Kotarski, Witold Jedynak**, ISBN: 978-83-7996-113-9, 2014, s. 136, format B5, oprawa broszurowa

Tom jest zbiorem artykułów podnoszących rozmaite problemy związane z sytuacją młodzieży na progu XXI wieku. Odnoszą się one do zmian pokoleniowych wywołanych procesami społecznymi, takimi jak modernizacja i rewolucja komunikacyjna. Zamieszczone w zbiorze artykuły pokazują rozległe spektrum studiów empirycznych będących próbą odpowiedzi na tytułowe pytanie i wpisujących się w szeroko rozumianą problematykę młodzieży i jej dylematów w społeczeństwie początku XXI wieku.

Człowiek – społeczeństwo – źródło, red. **Szczepan Kozak, Dariusz Opaliński, Janusz Polaczek, Szymon Wieczorek, Wioletta Zawitkowska**, ISBN: 978-83-7996-114-6, 2014, s. 814, format B5, oprawa twarda

Książka dedykowana Pani Profesor Jadwidze Hoff, wybitnej humanistce, znawczyni dziejów Polski i powszechnych, szczególnie Galicji, postaci wielce zasłużonej dla regionalnego środowiska naukowego, obchodzącej jubileusz siedemdziesięciolecia urodzin i czterdziestopięcioletnia pracy naukowej. Do współtworzenia tomu zaproszono historyków, filologów, archiwistów i kulturoznawców. Autorzy zamieszczonych w nim sześćdziesięciu tekstów reprezentują niemal wszystkie ważniejsze ośrodki naukowe, poczynając od Krakowa i Warszawy, poprzez Wrocław, Gdańsk, Łódź, Toruń, Kielce, Szczecin, Lublin, Opole, Zieloną Górę, Olsztyn, Białystok, Siedlce, Płock, Przemyśl, a kończąc na Rzeszowie, najliczniej reprezentowanym.

Anna Iwanicka-Maciura, *Antropologia filozoficzna w ujęciu polskiej szkoły higieny psychicznej*, ISBN: 978-83-7996-108-5, 2015, s. 222, format B5, oprawa broszurowa

Monografia przedstawia poglądy i sylwetki różnych autorów zajmujących się współczesną filozofią i psychologią. Publikacja składa się z sześciu rozdziałów. W pierwszym zostały ujęte dzieje higieny psychicznej, określono w nim również przedmiot dociekań higieny psychicznej i przedstawiono filozoficzne aspekty higieny psychicznej. Rozdział drugi poświęcony jest filozofii zdrowia psychicznego. Zreferowano w nim poglądy współczesnych psychiatrów i psychologów dotyczące zdrowia psychicznego. W rozdziale trzecim zawarta jest charakterystyka poglądów uczonych reprezentujących polską szkołę higieny psychicznej. Rozdział czwarty prezentuje poglądy polskich myślicieli nawiązujących do higieny psychicznej, a piąty poświęcony jest wartościom indywidualnym, postulowanym na gruncie higieny psychicznej. W rozdziale szóstym przedstawiono wartości społeczne i polityczne, sformułowane na gruncie higieny psychicznej. W monografii autorka korzystała z bogatej bibliografii, którą podzieliła na materiały źródłowe i opracowania.

Człowiek w przestrzeni sakralnej. Liturgia i sztuka, red. **Grażyna Ryba**, ISBN: 978-83-7996-111-5, 2015, s. 180 + wklejka, format B5, oprawa broszurowa

Publikacja zawiera artykuły nawiązujące tematyką do szeroko rozumianej sztuki sakralnej i religijnej XIX i XX wieku. Teksty zostały pogrupowane w trzech częściach tematycznych ujmujących zagadnienie z perspektywy: teologii, sztuk przedstawiających oraz architektury, z uwzględnieniem szerokiego kontekstu kulturowego. Celem publikacji nie jest zaprezentowanie całości zjawiska, ani nawet jego syntezy, a raczej hasłowe wskazanie istotnych tematów, które powinny być kontynuowane, a ich rozwinięcie wymaga szczególnie intensywnych badań. Bardzo serdecznie zapraszamy do lektury.

JOANNA
RUDNICKA-PIĘKOŚ

MIĘDZYNARODOWE ŚWIĘTO KSIĄŻKI I KOMIKSU NA „NARODOWYM”

TARGI I ICH OTWARCIE

Od 14 do 17 maja Stadion Narodowy w Warszawie po raz kolejny stał się światową stolicą kultury i czytelnictwa w Europie. Choć targi nie mają w swojej nazwie określenia „międzynarodowe”, z pewnością godne są tego miana. Uczestniczyło w nich ponad 850 wystawców, w tym około 250 zagranicznych z 28 krajów i obszarów kulturowych. Gościem honorowym tegorocznych targów była Francja. Wystawcy mieli do dyspozycji 20 tysięcy m² powierzchni. Oficjalne otwarcie 6. Warszawskich Targów Książki oraz 9. Targów Książki Akademickiej i Naukowej ACADEMIA odbyło się w samo południe 14 maja. Osobą, która wypowiedziała tradycyjną formułkę „6. Warszawskie Targi Książki uważam za otwarte!”, był pisarz Jacek Bocheński, który podczas uroczystości otrzymał Honorową Nagrodę Warszawskich Targów Książki IKAR 2015.

Odwiedzając targi, nie można było przeoczyć stoiska Francji – zaprojektowanego przez pracownię polsko-francuskiego architekta Stanisława Fiszera. Gospodarzami stoiska o powierzchni 300 m² były Ambasada Francji i Instytut Francuski w Warszawie.

9. TARGI KSIĄŻKI AKADEMICKIEJ I NAUKOWEJ ACADEMIA

Podobnie jak w latach ubiegłych, w ramach Warszawskich Targów Książki odbyły się 9. Targi Książki Akademickiej i Naukowej ACADEMIA. Historia targów sięga roku 2012, kiedy to organizowano je osobno w drugiej połowie roku, najpierw na Uniwersytecie Warszawskim, a później na Politechnice Warszawskiej. Pojawiające się problemy, jak niewielka liczba zwiedzających i zmniejszająca się z każdym rokiem liczba wystawców, zadecydowały o zmianie formuły targów i połączeniu ich z większą imprezą przy zachowaniu starej nazwy i integralności. W tym roku ACADEMIA znalazła swoje miejsce w nowej, dotychczas niewykorzystanej przestrzeni na Stadionie Narodowym – Business Club znajdującym się na poziomie Promenady, z osobnym wejściem od strony Wisły.

Piątek, 15 maja był na targach dniem poświęconym książce akademickiej i naukowej. Pod patronatem Polskiej Akademii Nauk odbyło się wiele spotkań i cykl wykładów z udziałem cenionych popularyzatorów nauki. Targi Książki Akademickiej i Naukowej ACADEMIA oraz związany z nimi konkurs dla wydawców od lat stanowią widoczną i ważną część WTK. Na uczestników tegorocznej edycji konkursu ACADEMIA obok Nagrody Głównej

czekały także prestiżowe wyróżnienia rektorskie: Nagroda Rektora Politechniki Warszawskiej za najlepszą książkę techniczną o charakterze dydaktycznym oraz Nagroda Rektora Uniwersytetu Warszawskiego dla najlepszej publikacji akademickiej w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych.

KONKURS NA NAJLEPSZĄ KSIĄŻKĘ AKADEMICKĄ I NAUKOWĄ ACADEMIA

W tegorocznej edycji Konkursu do rywalizacji stanęło 35 oficyn wydawniczych, które nadesłały 107 publikacji. Oceniano publikacje naukowe, podręczniki akademickie, monografie, serie wydawnicze i tłumaczenia. W skład komisji konkursowej weszli wybitni specjaliści – profesorowie PW i UW, przedstawiciele organizacji i stowarzyszeń wydawców, graficy. Spośród nadesłanych publikacji jury konkursu nagrodziło: Wydawnictwo słowo/obraz terytoria za książkę *We władzy wisielca. Ciemne moce, okrutne liturgie* autorstwa Zbigniewa Mikołejki (nagroda Rektora Uniwersytetu Warszawskiego ACADEMIA 2015 dla najlepszej publikacji akademickiej w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych); Wydawnictwo Naukowe UAM za podręcznik *Protetyka sluchu* pod redakcją naukową prof. Edwarda Hojana (Nagroda Rektora Politechniki Warszawskiej ACADEMIA 2015 za najlepszą książkę techniczną o charakterze dydaktycznym). Nagrodę Główną ACADEMIA 2015 otrzymało Wydawnictwo Lekarskie PZWL za publikację *Diagnostyka obrazowa: serce i duże naczynia* pod redakcją naukową Ilony Michałowskiej, Tomasza Hryniewieckiego i Mariusza Furmanka.

WYRÓŻNIENIE DLA WYDAWNICTWA UNIwersYTETU RZESZOWSKIEGO

Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego otrzymało „Wyróżnienie Specjalne ACADEMIA 2015 za opracowanie edytorskie” publikacji Jakuba Czopka i Jarosława Kinala *Alfabet nauki Uniwersytetu Rzeszowskiego*. Przypominamy, że tom otrzymał już wyróżnienie w tym roku podczas XXI Wrocławskich Targów Książki Naukowej w konkursie na najtrafniejszą szatę edytorską książki naukowej. Wyróżniony tom jest zbiorem wywiadów z profesorami tytularnymi Uniwersytetu Rzeszowskiego, z których każdy reprezentuje inną dyscyplinę naukową. Od chwili wydania (2014) nasza książka stała się

ważnym głosem w dyskusji o kondycji nauki w Polsce. Na konkurs ACADEMIA zgłoszono ponad sto tytułów, dostrzeżenie naszej publikacji w tym licznym zestawie jest niemałym sukcesem oficyny wydawniczej Uniwersytetu Rzeszowskiego i Wydawnictwa Mitel.

NAGRODA IM. RYSZARDA KAPUŚCIŃSKIEGO

W czwartek, 14 maja, w Teatrze Dramatycznym została wręczona Nagroda im. Ryszarda Kapuścińskiego za najlepszy reportaż. Po raz pierwszy w sześcioletniej historii nagrodą uhonorowano dwie książki. Laureatami zostali ex aequo Michał Olszewski, autor książki *Najlepsze buty na świecie* i Swietłana Aleksijewicz, autorka *Czasów secondhand*. Otrzymał je, za całokształt twórczości – „Pióro Wolności”. Otrzymał je, za całokształt twórczości, austriacki reporter Martin Pollack, autor takich książek jak m.in. *Śmierć w bunkrze, Po Galicji, Cesarz Ameryki* czy ostatnio opublikowane *Skażone krajobrazy*.

W tym roku po raz pierwszy w historii nagrody przyznano Nagrodę Translatorską dla Tłumacza Ryszarda Kapuścińskiego. W kategorii „całokształt twórczości” odebrała ją Vera Verdiani, która przełożyła na włoski 15 książek Kapuścińskiego. W kategorii „przekład na nowy język” (czyli na inny niż 39 języków, na które przetłumaczono książki patrona nagrody) uhonorowano Lidę Tanuszewską, która przetłumaczyła *Imperium* na macedoński.

WYDARZENIA

„Przecinek i Kropka 2014” to konkurs na najbardziej wartościową książkę dziecięcą. W tym roku czytelnicy zdecydowali, że nagroda należy się Wydawnictwu Egmont Polska za książkę *Messi. Mały chłopiec, który stał się wielkim piłkarzem* autorstwa Yvette Żółtowskiej-Darskiej, z ilustracjami Joanny Rusinek.

Redakcja „Magazynu Literackiego KSIĄŻKI” przyznała „Nagrody Magellana” – wyróżnienia dla wydawców najlepszych przewodników, map i atlasów. Przyznano 12 nagród głównych, 15 wyróżnień oraz dwie nagrody specjalne. Wśród nagrodzonych i wyróżnionych przeważały publikacje polskich autorów. Za wydarzenie roku 2014 uznano publikację Kazimierza Nowaka *Kochana Marysi! Listy z Afryki*, t. 1: *Libia–Egipt–Sudan* (Sorus). Jedną z nagród specjalnych przypadła Wojciechowi Karpińskiemu – pisarzowi, historykowi sztuki, autorowi *Pamięci Włoch*.

„Komiks ponad granicami” na stałe zagościł na Warszawskich Targach. Dzięki znakomitym gościom z całego świata przyciągnął dzieci i dorosłych. Szczególnie dużą popularnością cieszą się wśród publiczności rysunkowe autografy rysowników komiksów. Można je było zdobyć w sobotę i niedzielę w strefie autografów w „Galerii”, podczas spotkań z gwiazdami reprezentującymi różne języki i kultury. Specjalną atrakcją były spotkania i warsztaty ze znanym amerykańskim scenarzystą – Johnem Lymanem.

Na Stadion Narodowy zawiązał również „Festiwal Literatury dla Dzieci”. W jego ramach odbyło się wiele premier długo wyczekiwanych książek, spotkania z autorami, warsztaty plastyczne z najlepszymi polskimi ilustratorami, zabawy dźwiękiem i spotkania z różnymi kulturami. Animatorzy kultury dla najmłodszych przygotowali wiele atrakcji. Nowością był „ostry dyżur literacki”, w czasie którego specjaliści badali potrzeby i oczekiwania najmłodszych czytelników, a następnie doradzali i wskazywali najlepsze lektury.

TARGOWA STATYSTYKA

Warszawskie Targi Książki i Targi Książki Akademickiej i Naukowej odwiedziło ponad 72 000 gości. Szczególnie cieszy dwukrotny wzrost liczby odwiedzających Targi księgarzy i bibliotekarzy (około 2100). Media reprezentowało ponad 700 stacji radiowych i telewizyjnych oraz redakcji prasowych. Nowe pokolenie doby Internetu reprezentowało 312 blogerów. Targi zgromadziły 800 autorów i 860 wystawców, w tym 240 zagranicznych z 28 krajów. W 10 salach konferencyjnych i na trzech scenach partnerzy zorganizowali 320 wydarzeń, angażując przy tym sławy międzynarodowego środowiska literackiego i ważnych gości branżowych.

NASI GOŚCIE I POWODY DO SATYSFAKCJI

Wśród stoisk rozlokowanych w Business Club odnaleźli nas stali klienci. Jak zwykle wśród zwiedzających nie zabrakło naszych krajanów. Gościliśmy także najbardziej wiernych dystrybutorów. Dużym powodem do zadowolenia był fakt, że nikogo nie dziwił już nasz szyld: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego. A czasem były głosy zdziwienia, że Rzeszów ma swój Uniwersytet. Jak widać, systematyczne uczestnictwo naszej oficyny w wielu imprezach targowych przynosi owoce. Znaleźliśmy swoje miejsce w gronie innych wydawnictw akademickich i naukowych, wyrabiając sobie własną markę. Tegoroczny sukces *Alfabetu nauki Uniwersytetu Rzeszowskiego* jest tego potwierdzeniem. Wszystkich zainteresowanych informujemy, iż nagrodzona książka dostępna jest w sprzedaży bezpośrednio w siedzibie Wydawnictwa lub za pośrednictwem naszych zaprzyjaźnionych księgarń. Ich lista dostępna jest na stronie wydawnictwa <http://wydawnictwo.ur.edu.pl>.

PLANY NA PRZYSZŁOŚĆ

Nieubłaganie czas przybliżył nas do kolejnego targowego wydarzenia roku, jakim będą 19. Międzynarodowe Targi Książki w Krakowie organizowane w Międzynarodowym Centrum Targowo-Kongresowym EXPO Kraków. Miło mi poinformować, że Wydawnictwo UR zgłosiło swój udział w tej prestiżowej imprezie. Przed nami pracowity okres. Do czasu wyjazdu do Krakowa musimy wydać wiele książek, które tam z dumą zaprezentujemy.

W GALICJI PRACOWALI DOBRZE WYKSZTAŁCENI PRAWNICY

ROZMOWA Z DR. HAB. PROF. UR JANEM OLSZEWSKIM, KIEROWNIKIEM ZAKŁADU PRAWA HANDLOWEGO I GOSPODARCZEGO NA WYDZIALE PRAWA I ADMINISTRACJI UNIwersYTETU RZESZOWSKIEGO

Ewa Cwanek-Florek: 6 maja 2015 r. w Bibliotece Austriackiej w Instytucie Filologii Germańskiej UR odbyło się seminarium połączone z promocją książki *GLOSARIUSZ ABGB (Austriackiego Kodeksu Cywilnego)*, napisanej przez 14 autorów z Polski i Austrii pod kierunkiem Pana Profesora. Sam projekt Austriackiego Kodeksu Cywilnego ma długą historię, sięgającą II połowy XVIII wieku, w której pojawia się wątek terenów, na których obecnie mieszkamy, czyli Galicji. Wówczas, zanim Kodeks wprowadzono w życie na obszarze Cesarstwa Habsburgów, podjęto próbę sprawdzenia jego rozwiązań prawnych w Galicji. Wiemy z historii, że udział Polaków

w szeroko pojętym życiu umysłowo-kulturalnym państwa Habsburgów był znaczący. Czy to stwierdzenie odnosi się także do galicyjskich prawników?

Jan Olszewski: Tak, oczywiście. Wszystko, co robimy, wynika przecież z prawa. Można w tym miejscu zapytać, czy w okresie zaborów było to nasze prawo. W jakimś stopniu – tak, bo mieliśmy polskich przedstawicieli do Sejmu Krajowego i parlamentu w Wiedniu, którzy mieli wpływ na kształtowanie prawa Cesarstwa Austriackiego. W Galicji mieliśmy licznych miejscowych sędziów i adwokatów. I tu ciekawostka – po odzyskaniu niepodległości przez Polskę w 1918 roku na austriackim terenie pozaborowym mieliśmy wręcz nadwyżkę ludzi tej profesji. Natomiast na rosyjskim obszarze pozaborowym bardzo brakowało przedstawicieli tych zawodów. Pewna, ale już mniejsza liczba przedstawicieli tych profesji była też na pruskim terenie pozaborowym. W zaborze po-austriackim mieliśmy swoich, wykształconych prawników o bardzo wysokim poziomie wiedzy. Galicyjscy wybitni prawnicy tego okresu bardzo przysłużyli się społeczności polskiej – widzimy ich na Uniwersytecie Jagiellońskim, Uniwersytecie Jana Kazimierza i w innych miejscach. Należy podkreślić, że w kształtowanie prawa polskiego II Rzeczypospolitej największy wkład wnieśli prawnicy z austriackiego obszaru pozaborowego – czyli Galicji. Trzeba tu przypomnieć, że mieszkańcy Galicji, będący obywatelami Cesarstwa Austriackiego, posiadali pełnię praw, jeżeli chodzi o możliwości kształcenia się, a następnie możliwość pracy w sądach. Natomiast w zaborze rosyjskim

stanowiska sędziowskie w zdecydowanej większości obejmowali Rosjanie. Ponadto poziom prawa w zaborze austriackim był dużo wyższy niż w zaborze rosyjskim. Jako ciekawostkę przytoczę także fakt, że w zaborze austriackim, w Galicji, po wprowadzeniu konstytucji w 1867 r., było więcej adwokatów polskich narodowości polskiej aniżeli na tym samym terenie w okresie II Rzeczypospolitej (gdyż przeważali tutaj w latach trzydziestych dwudziestego wieku adwokaci pochodzenia żydowskiego).

Warto tu podkreślić niezwykle ważną rolę prawników z wiedeńskich uczelni. W zaborze austriackim upowszechniano bardzo rozwinięte koncepcje prawne, wywodzące się ze społeczności akademickiej, które prawnicy, niezależnie od miejsca zatrudnienia, transferowali w oparciu o swą wiedzę wyniesioną ze studiów prowadzonych na wysokim poziomie.

- Skąd u Pana Profesora zainteresowanie prawodawstwem austriackim?

- Oprócz strony sentymentalnej, czy elementów historycznych, decydujący jest również fakt, że obecne polskie prawo cywilne ma swe korzenie w austriackim systemie prawnym. Literatura odwołuje się więc bardzo często do rozwiązań zastosowanych w tym kraju.

- Jaki jest cel wydania *Glosariusza Austriackiego Kodeksu Cywilnego*? Na czym polega *novum* tej publikacji?

- Do glosariusza wybrane zostały najważniejsze pojęcia *Austriackiego Kodeksu Cywilnego*. Wiele z nich w Austrii rozumianych jest nieco inaczej niż wynikałoby to z ich dosłownego tłumaczenia na język polski. Poza tym w Austrii istnieją setki instytucji prawno-organizacyjnych, które w Polsce nie mają nadal swych odpowiedników. *Glosariusz Austriackiego Kodeksu Cywilnego* jest więc niezbędny do tłumaczeń, ponieważ przy przekładzie dosłownym odbiorca może nie zorientować się, o jaką treść chodzi. Ponadto pojęcia austriackie i niemieckie, także z zakresu prawa, wykazują niekiedy spore różnice. Wypełniliśmy więc istniejącą lukę, gdyż do tej pory nie było takiej pozycji na rynku polskim. Należy nadmienić, że nad projektem pracował ogromny zespół specjalistów, tu szczególnie należy podziękować przedstawicielowi strony austriackiej panu Czesławowi Łosiowi, który dokonał największego zakresu tłumaczeniowego. O trudnościach spotykanych podczas tłumaczenia świadczy fakt trzyletniej pracy. Polscy prawnicy pochodzą z kilku uniwersytetów i byli specjalistami z różnych specjalności, gdyż prezentowana książka

obejmuje różne dziedziny prawa: prawo rodzinne, gospodarcze i cywilne.

- Do kogo adresowany jest *Glosariusz*?

- Praca jest skierowana do szerokiego grona odbiorców: prawników, germanistów, a w ich gronie przede wszystkim do tłumaczy, ponadto do historyków i politologów. Wiem już, że z glosariusza korzystają także prawnicy z Ukrainy. Podczas autorskich spotkań popularyzowałem też glosariusz profesorom prawa ze Słowacji, państwa, które ma podobne do nas korzenie źródeł prawa.

- Czy osoby zainteresowane tą tematyką mogą liczyć na kolejną książkę?

- Na etapie planowania jest kilka projektów polskich, austriackich i niemieckich. Tu mocno inspiruje nas pan Czesław Łoś z Wiednia, który także samodzielnie dokonuje ważnych prac translatorskich.

- Dlaczego warto nam, Polakom, zajmować się szeroko pojętą tematyką związaną z Austrią? Co ze współczesnej Austrii jest dla nas szczególnie interesujące, wartościowe i cenne?

- Austria to państwo zamożne, o wysokim poziomie życia, które Polacy podziwiają. Jego zasobność nie wynika z bogactw naturalnych, czy dostępu do morza, ale z mądrego prawa, które jest motorem napędowym tamtejszej gospodarki. Dobre rozwiązania mogą być dla nas przykładem do naśladowania. Do Austrii jest nam blisko, dołączają się do tego elementy wspólnej historii, jak również – gdy mówimy o historii prawa – udział Polaków w kształtowaniu prawodawstwa austriackiego na pewnym etapie dziejów.

Austriackim rozwiązaniom prawnym trudno odmówić nowatorstwa. Cechę tę posiada wprawdzie także prawo innych narodów, ale pamiętajmy, że nie każde prawo da się przeszczepić na obcy grunt. Regulacje austriackie w dużym stopniu są dla nas zrozumiałe, odbierane są w Polsce pozytywnie, różnice cywilizacyjne pomiędzy obydwojma krajami nie są duże, a przepisy austriackie są także na tyle elastyczne, że jesteśmy w stanie je przyjąć. Dochodzi do tego także spuścizna wspólnej historii. Z tych powodów przenoszenie na polski grunt rozwiązań prawnych stosowanych w Austrii nie budzi społecznego oporu.

- Bardzo dziękuję Panu Profesorowi za rozmowę.

Rozmawiała Ewa Cwanek-Florek

JESZCZE O SKUNDLENIU GENETYCZNYM MIESZKAŃCÓW PODKARPACIA

Nie należę do osób, których żywiołem jest polemika. Wolę szukać pozytywnych stron różnych tekstów czy wystąpień publicznych. Jednak postanowiłem napisać kilka zdań polemicznych, odnosząc się do wypowiedzi naszych socjologów o mieszkańcach Podkarpacia. Te skandaliczne wypowiedzi, niegodne ludzi nauki, zostały zamieszczone w artykule pani redaktor Małgorzaty Bujary *Podkarpacie ogrzewa się w ciepłku biskupich fioletołów*. Tekst jest jeszcze dostępny w Internecie – Wyborcza.pl 13.04.2015. Co mnie ogromnie zdenerwowało? Najpierw bardzo prymitywne określanie przez dra Huberta Sommera religijności mieszkańców Podkarpacia. No, ale tu cenię to, że sygnuje On to zdanie swoim nazwiskiem. Bierze za takie stanowisko pełną odpowiedzialność. Świat polskiej humanistyki to oceni. Potem jednak pani Bujara zrobiła klasyczny unik, zamieściła zdanie niby innego socjologa (akurat ściągnęła innego), nie miał on jednak odwagi podać swojego nazwiska. I ten drugi socjolog wygłasza zdanie, które mnie przeraziło, takie jest prymitywne, rasistowskie, nienaukowe, niegodne socjologa. Dlaczego nie miał odwagi się pod nim podpisać? Na pytanie: Dlaczego Podkarpacie jest tak mocno związane z Kościołem?, odpowiedź druga, pochodząca od socjologa incognito, jest następująca: „Podkarpacie to region największego **skundlenia genetycznego** w Polsce. Tu właściwie nie znajdziesz **stuprocentowego Polaka**. Jest to tygiel, te ziemie zamieszkiwali Ukraińcy, Słowacy, Łemkowie, Bojkowie, Węgrzy, Żydzi, Niemcy, Rusini. A kto głośniej szczerka o czystości rasowej, jeśli nie kundel? Dlatego tu zawsze lubiano podkreślać polskość. Rozumianą oczywiście jako gorliwość religijną” – tłumaczy mi znajomy socjolog. Bardzo ciekawy cytat. Nisko się ceni mieszkańców Podkarpacia. Mamy tu **uzwierżenie osób**, a więc jeden ze sposobów obrażania, to uzwierżenie wyrażane przez tę paskudną metaforę jest pełne, bo dochodzi też szczerkanie, już nie mówienie jak człowiek, a szczerkanie jak kundel. Bardzo nisko i prymitywnie oceniono patriotyzm naszych obywateli. Zanalizujmy krótko językowo i pragmatycznie **skundlenie genetyczne** – jest to fraza nominalna bardzo obraźliwa, słowo **kundel** – skierowane do osoby – należy w języku polskim do słów silnie deprecjonujących. **Skundlony** znaczy tu **zdegenerowany**. Wartościowe geny czystych ras przez połączenia się zdegenerowały. Dlatego też lud na Podkarpaciu, genetycznie skundlony jest religijny i tak mocno związany z Kościołem. Powiedzenie do wspólnoty, że jest genetycznie skundlona to wyraz pogardy, podrzędności, niskiego wartościowania ludzi, tym bardziej że późniejsza moty-

wacja jest nieprawdziwa. Uczono mnie na Uniwersytecie Jagiellońskim, zresztą jest to podstawowa teza antropologii kultury, że najbardziej wartościowi obywatele rodzą się na styku kultur, by tylko dać przykłady wielkich przywódców, twórców kultury, pisarzy i poetów urodzonych na Kresach. A i mieszkańcy Podkarpacia mają znakomite, a nie „skundlone” geny. Zdanie wypowiedziane przez tego socjologa to czysty rasizm! Nie wolno było w imię tych zasad kontaktować się Polakom i Niemcom w czasie okupacji. Które, według autora tego sądu, społeczności nie są skundlone genetycznie? Zdanie to mocno uderza w mieszkańców Podkarpacia. Celny, prymitywny strzał. Ja zostałem obrażony, bo nie czuję się genetycznym kundlem, a w mojej wsi Górno i w setkach innych wsi na terenie dawnej Puszczy Sandomierskiej, w grupie etnicznej Lasowiaków jesteśmy stuprocentowymi Polakami od wielu pokoleń. Najgorsze jest to, że te opinie są odnotowane jako naukowe. Dlaczego ich autor się nie podpisał? Anonimowo można pisać różne bzdury! Wiele ostatnio się mówi o poprawności politycznej. O tę poprawność walczy „Gazeta Wyborcza”. Tu jednak nie zawalczyła. Jak takie skandaliczne zdanie ma się do rzetelności dziennikarskiej? Ten sąd narusza elementarne zasady tej poprawności. I na zakończenie: pozdrawiam wszystkich Czytelników – skundlony genetycznie mieszkaniec Podkarpacia.

Fot. J. Ambrozowicz, Agencja Wydawnicza JOTA

AGNIESZKA
MYSZKA

RZESZOWSKIE STUDIA Z LOGOPEDII MAJĄ JUŻ 5 LAT

W roku 2009 grupka studentów zwróciła się do dyrektorki Instytutu Filologii Polskiej z prośbą o uruchomienie studiów podyplomowych kształcących logopedów. Pomysł dojrzał, ale przeszkodą nie do pokonania wydawał się brak doświadczenia oraz tradycji logopedycznych w naszym ośrodku. Wówczas prof. dr hab. **Stanisław Uliasz** (filolog, ówczesny rektor) i dr hab. prof. UR **Jolanta Pasterska** (wicedyrektor IFP) podjęli rozmowy z kierownictwem Studium Logopedii i Medialnej Emisji Głosu Uniwersytetu Śląskiego.

Zadania utworzenia studiów i kierowania nimi podjęła się dr **Agnieszka Myszka**. W styczniu 2010 r. podpisano porozumienie pomiędzy uczelniami w sprawie współpracy w zakresie prowadzenia na Wydziale Filologicznym UR studiów podyplomowych logopedia. Został przygotowany plan studiów, ustalona obsada (kadrowo wspomogli nas doświadczeni logopedzi z innych ośrodków akademickich), zasady odbywania praktyk, prowadzenia seminariów i przygotowywania prac na zakoń-

czenie zajęć. Miesiąc później „wystartowała” pierwsza edycja podyplomowych studiów logopedii. Zainteresowanie studiami było tak duże, że już pół roku później, we wrześniu 2010 r., uruchomiono kolejną edycję. Od tej pory, co roku we wrześniu, nowa grupa słuchaczy rozpoczyna studia logopedyczne, a absolwenci stanowią już pokaźną grupę ponad 250 osób.

Logopedia jest dyscypliną łączącą różne treści i wiedzę z kilku dziedzin. Nauka ta bowiem zrodziła się jako gałąź fonetyki stosowanej, czyli działy językoznawstwa. Wspomaga się jednak metodologią wypracowaną przez nauki społeczne. Terapia osób z nierzadko bardzo rozległymi i złożonymi problemami zdrowotnymi nie byłaby możliwa bez elementarnej znajomości wybranych zagadnień z nauk medycznych oraz nauk o zdrowiu. Właśnie dlatego program kształcenia w ramach podyplomowych studiów logopedii obejmuje 4 moduły: przedmioty z modułu językoznawczego prowadzą pracownicy Instytutu Filologii Polskiej, przedmioty z modułu pedagogicznego

są prowadzone przez pracowników Wydziału Pedagogicznego UR, wiedzę z modułu medycznego przekazują pracownicy Wydziału Medycznego oraz rzeszowscy lekarze praktycy, w prowadzeniu przedmiotów z modułu terapii logopedycznej pomagają znani logopedzi z całej Polski (m.in. prof. dr hab. Jolanta Panasiuk, dr Anna Sołtys-Chmielowicz, dr Wanda Kostecka, dr Elżbieta Minczakiewicz, dr Olga Przybyła, dr Katarzyna Węsierska i wielu innych).

Najważniejszym celem studiów podyplomowych logopedia jest zapoznanie słuchaczy z metodyką pracy logopedy oraz z teoretycznymi podstawami tego zawodu. Osiągnięciu tego celu służą zarówno prowadzone na uczelni zajęcia audytoryjne, jak i zajęcia warsztatowe i praktyki prowadzone w różnych instytucjach. Słuchacze mają możliwość „podglądania” pracy logopedów zarówno w placówkach oświatowych, jak i opiekuńczo-medycznych, z którymi mamy podpisane porozumienia o współpracy (15 instytucji w Rzeszowie i okolicach).

Studia nieustannie rozwijają się i wzbogacają swe zaplecze. Od początku roku akademickiego 2010/11 działa **strona internetowa** (<http://ifp.ur.edu.pl/logopedia>), na której słuchacze mogą odnaleźć niezbędne informacje na temat studiów i działań im towarzyszących. Kandydaci na logopedów mogą ponadto korzystać z otwartej w styczniu 2011 r. **Biblioteczki logopedy**. Obecnie w jej zasobach znajduje się blisko 400 książek i kilkadziesiąt czasopism, w tym wszystkie tomy czasopisma „Logopedia”. Część publikacji została zakupiona z budżetu studiów, większość jednak pochodzi z darów od przyjaciół rzeszowskiej logopedii. Znaczna część księgozbioru została przekazana przez Annę Sołtys-Chmielowicz – znakomitą logopedkę, autorkę wielu książek poświęconych terapii mowy.

Od lutego 2012 r. oferta studiów poszerzyła się o **Gabinet ćwiczeń**, uroczyste otwarte przez ówczesnego rektora UR prof. dra hab. Stanisława Uliaszka. Pacjentami są tu dzieci z bardzo zróżnicowanymi wadami wymowy i niezakończonym rozwojem mowy. Słuchacze studiów mogą przyglądać się pracy logopedów, sami próbują prowadzić swoje pierwsze terapie, mogą też świadczyć usługi logopedyczne w ramach wolontariatu. Gabinet jest dobrze wyposażony zarówno w pomoce tradycyjne, jak i w sprzęt multimedialny z oprogramowaniem do terapii mowy.

W ramach studiów organizowane są **sesje dla słuchaczy** oraz wykłady gościnne. Pierwsza Rzeszowska Sesja Logopedyczna odbyła się 15.10.2011 r., a jej tematem przewodnim była rola mózgu w procesie porozumiewania się i techniki stymulacji mózgu. Druga Rzeszowska Sesja Logopedyczna (17–18.11.2012 r.) była poświęcona głosowi i technikom pracy nad fonacją. Tematem trzeciej sesji (29–30.03.2014 r.) stała się komunikacja i jej zaburzenia, a tegoroczna, Czwarta Rzeszowska Sesja Logopedyczna (21.03.2015 r.) była okazją do pochylenia się nad problemami komunikacyjnymi osób dorosłych. Sesjom towarzyszą warsztaty o różnorodnej tematyce.

Rezultatem naukowej działalności rzeszowskich logopedów jest **cykliczne wydawnictwo** *Głos – Język – Komunikacja*, w której publikowane są rozprawy naukowe, studia przypadków, materiały z warsztatów, pomoce i materiały dydaktyczne. Pierwszy tom cieszył się dużym zainteresowaniem czytelników. Wkrótce ukaże się kolejny (*Komunikacja i jej zaburzenia*). Rozpoczęliśmy już gromadzenie materiałów do trzeciego tomu (*Zaburzenia komunikacyjne dorosłych*), a w planach jest kolejny, poświęcony dzieciom.

Fot. Instytut Filologii Polskiej

AGNIESZKA
MYSZKA

IV RZESZOWSKA SESJA LOGOPEDYCZNA

W sobotę, 21.03.2015 r., na Uniwersytecie Rzeszowskim odbyła się IV Rzeszowska Sesja Logopedyczna. Konferencja zakończyła obchody VIII Tygodnia Polonistów w Instytucie Filologii Polskiej. Wzięło w niej udział blisko 200 osób: referentów, logopedów, nauczycieli, słuchaczy studiów podyplomowych, studentów. Konferencję otworzyli prof. dr hab. **Sylwester Czopek**, prorektor ds. nauki UR, oraz prof. dr hab. **Janusz Pasternski**, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej.

W tym roku tematyka wygłoszonych referatów skupiała się wokół problemów komunikacyjnych osób dorosłych. Referenci – goście z różnych ośrodków akademickich w Polsce (Katowice, Łódź, Warszawa, Lublin, Rzeszów) – starali się ująć problem wieloaspektowo: z punktów widzenia językoznawców, pedagogów, fizjoterapeutów, logopedów, lekarzy i inżynierów.

Obrady rozpoczęły rozważania profesora Kazimierza Ożoga na temat roli i wagi słów w procesie komunikacji, a także problemów w zakresie kompetencji komunikacyjnej (np. grzeczność językowa i jej brak). Następnie była mowa o problemach osób pracujących głosem. Kolejne referaty dotyczyły wpływu świadomości własnego głosu, ciała i emocji na skuteczność aktu komunikacji (dr Agnieszka Płusajska-Otto), a także sposobów diagnozowania i leczenia afonii, dysfonii i innych zaburzeń głosu (dr Ewa Kazanecka). Słuchacze mieli także okazję poznać, jak wygląda system opieki logopedycznej na Ukrainie i porównać go z polskim systemem (dr Zoriana Leniv).

Swoimi doświadczeniami i wiedzą na temat terapii logopedycznej osób dorosłych z różnymi problemami komunikacyjnymi podzielili się doświadczeni logopedzi: dr Wanda Kostecka przedstawiła zasady postępowania logopedycznego w przypadku choroby Parkinsona, dr Aneta Domagała i dr hab. Urszula Mirecka omówiły sposoby stymulowania komunikacji językowej u osób starszych z otępieniem oraz problemy w konstruowaniu wypowiedzi ustnych i pisemnych u pacjentów z dyzartrią, z kolei mgr Tatiana Lewicka omówiła zależności pomiędzy uszkodzeniami prawej półkuli a mową, a mgr Anna Kostecka zaprezentowała studium przypadku osoby dorosłej z postlingwalnym ubytkiem słuchu.

Ostatnie wygłoszone w tym dniu prelekcje dotyczyły pograniczy logopedii. Dr inż. Joanna Marnik pokazała, w jaki sposób osiągnięcia informatyki mogą pomóc w komunikowaniu się pozawerbalnym osób, które nie są w stanie nie tylko mówić, ale też pisać, a nawet gestykulować. Spojrzenie psychologa na zasady komunikacji w grupie i sposoby budowania prawidłowych relacji w zespole zaprezentowała mgr Natalia Kajka.

W przerwach obrad licznie zgromadzeni na sesji słuchacze mieli możliwość nie tylko podzielenia się własnymi refleksjami, mogli także zapoznać się z wydawnictwami logopedycznymi oraz zakupić książki i pomoce terapeutyczne.

RZESZOWIANIE Z WIZYTĄ W BREMIE

Z inicjatywy dra hab. prof. UR **Artura Mazura**, dziekana Wydziału Medycznego w Uniwersytecie Rzeszowskim, zespół pracowników naukowo-dydaktycznych z Instytutu Pielęgniarstwa i Nauk o Zdrowiu oraz Instytutu Fizjoterapii w dniach od 20 do 23 marca 2015 przebywał w Leibniz Institute for Prevention Research and Epidemiology – BIPS GMBH (Brema). W interdyscyplinarnej pięcioosobowej grupie naukowców byli: dr n. med. **Monika Binkowska-Bury**, dr n. med. **Joanna Grzegorzczak**, dr n. o zdr. **Dariusz Bazaliński**, dr n. med. **Agnieszka Sozańska**, dr inż. **Katarzyna Dereń** oraz dr **Sławomir Schultis**. Głównym celem wizyty było nawiązanie współpracy naukowej w prowadzeniu badań w ramach projektu **Optima60plus** oraz poznanie zasad funkcjonowania nowych kierunków badań naukowych (technik, narzędzi, pozyskiwania funduszy) z obszaru zdrowia publicznego przez najbardziej prestiżowy niemiecki instytut.

Podczas wizyty odbyło się spotkanie z dyrektorem Departamentu Badań Prewencyjnych i Oceny prof. dr. med. **Hajo Zeebem** oraz głównymi badaczami projektu **Optima60plus** dr fil. **Claudia Pischke** i dr med. **Helgą Strube**. Byliśmy pierwszą grupą z Polski zainteresowaną współpracą i kontynuacją badań z tego obszaru w Polsce. W części wprowadzającej wizyty, po oficjalnym powitaniu, zostały przedstawione prezentacje ośrodków, czyli Instytutu Leibniz oraz Wydziału Medycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego. Następnie prof. H. Zeeb przewodniczył zwiedzaniu budynku i prezentowaniu wszystkich stacji naukowych w poszczególnych departamentach Instytutu. W kolejnej części wizyty została przeprowadzona szczegółowa merytoryczna dyskusja naukowa związana z realizacją badań mających na celu poprawę zdrowia populacji 60plus poprzez ocenę i zmianę przyzwyczajzeń żywieniowych oraz aktywności fizycznej. Niemieccy badacze podzielili się z naszą grupą swo-

imi doświadczeniami, omówili dokładnie rekrutację do grup badanych, techniki badawcze, promocję projektu, udostępnili narzędzia badawcze oraz udzielili cennych wskazówek, które pozwolą na rzetelną realizację badań na Podkarpaciu.

Warto podkreślić, że BIPS jest jednym z najstarszych instytutów epidemiologicznych, ściśle naukowych, w Niemczech. Został założony w 1981 roku pod nazwą „Bremen – Instytut Badań Medycyny Społecznej i Profilaktyki” jako jednostka badawcza Towarzystwa Promocji Nauki Wolnego Miasta Hanzeatyckiego Bremy. Główne zadania Instytutu dotyczą określania przyczyn problemów zdrowotnych ludności niemieckiej, opracowywania

nowych koncepcji zapobiegania chorobom oraz niezbędnych upowszechniania wyników badań, aby społeczeństwo niemieckie identyfikowało zagrożenia dla zdrowia i współuczestniczyło w promowaniu zdrowego środowiska i stylu życia. Budynek mieści się na terenie nowoczesnego kampusu uniwersyteckiego w Bremie, z którym Instytut ściśle współpracuje.

Wizytę podsumowano podczas podpisywania umowy o współpracy naukowej pomiędzy naszą uczelnią i bremeńskim Instytutem. Czy w nowym rzeszowskim Przyrodniczo-Medycznym Centrum Badań Innowacyjnych UR będzie miejsce na stworzenie podobnego do niemieckiego instytutu?

TOMASZ
HERMANIUK
TOMASZ
SURMACZ

SUKCES STOWARZYSZENIA MERCATUS

W dniach 20–21 maja 2015 r. na terenie Centrum Kongresowego Targi Kielce odbył się Konwent Polski Wschodniej – konferencja w ramach projektu „Cyrkulacja wiedzy”. Podczas imprezy wyróżniono projekty, których celem był transfer wiedzy między przedsiębiorstwami i uczelniami. Wśród uhonorowanych podmiotów znalazło się Stowarzyszenie Przyjaciół Wydziału Ekonomii UR – Mercatus.

Stowarzyszenie Mercatus zostało wyróżnione za swoje działania w zakresie upowszechniania dobrych praktyk i doświadczeń biznesowych oraz wzbogacania wiedzy i praktycznych umiejętności studentów. Wyróżnienie i pamiątkowe dyplomy odebrali w imieniu Stowarzyszenia członkowie jego zarządu: dr **Tomasz Hermaniuk** oraz dr **Tomasz Surmacz** (pracownicy Katedry Marketingu i Przedsiębiorczości na Wydziale Ekonomii UR). W czasie kieleckiej gali dr Hermaniuk przedstawił m.in. działalność i dokonania Stowarzyszenia Mercatus podczas prelekcji nt.: „Na styku teorii i praktyki – wykorzystanie doświadczenia ekspertów zewnętrznych poprzez transfer wiedzy i umiejętności pomiędzy biznesem i uczelniami”.

Stowarzyszenie Przyjaciół Wydziału Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego Mercatus powstało w 2011 r. z inicjatywy prodziekana Wydziału Ekonomii dra **Bogdana Wierzbńskiego** i absolwentów, którzy podczas studiów zdobywali wiedzę nie tylko w Polsce, ale również na uczelniach w innych krajach Unii Europejskiej. Stowarzyszenie Mercatus powstało w celu wspierania

inicjatyw proekonomicznego kształcenia poprzez organizację kursów, szkoleń, wykładów i konferencji oraz publikowanie materiałów służących podniesieniu poziomu edukacji zarówno studentów, jak i pracowników naukowych Wydziału Ekonomii UR, ale też osób spoza społeczności akademickiej w celu działania na rzecz rozwoju miasta Rzeszowa oraz makroregionu karpackiego, rozwijanie kontaktów i współpracy między lokalnymi i międzynarodowymi społecznościami.

Wydarzenie z cyklu „Cyrkulacja wiedzy” jest efektem prac zrealizowanych w ramach projektu „INWENCJA II – transfer wiedzy, technologii i innowacji wsparciem dla kluczowych specjalizacji świętokrzyskiej gospodarki i konkurencyjności przedsiębiorstw” współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Euro-

pejskiego Funduszu Społecznego. Przedsięwzięcie ma na celu cykliczne spotkania, które łączą dyskusję merytoryczną z możliwością wymiany doświadczeń i rozwijania sieci kontaktów. W trakcie corocznego spotkania odbywającego się rotacyjnie w miastach Polski Wschodniej przedstawiciele świata nauki i praktyki prezentują tu innowacyjne rozwiązania.

Celem Fundacji Promocji i Rozwoju Polski Wschodniej (PRPW) jest wspomaganie oraz propagowanie rozwoju województw Polski Wschodniej poprzez działalność

wspierającą zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy tego makroregionu. Cele te znajdują swoje odzwierciedlenie w serii wydawniczej „Cyrkulacja wiedzy” (recenzowane wydawnictwa książkowe, e-booki oraz audiobooki), promocji i dystrybucji wydawnictw na konferencjach i targach branżowych, publikacji zapowiedzi, recenzji i zaproszeń w miesięczniku „Polska Wschodnia Review”, organizacji Konwentu Polski Wschodniej – ogólnopolskiego spotkania matchmakingowego ekspertów ze świata nauki, biznesu i mediów.

MACIEJ
BROŻYNA

MACIEJ
ŚLIŹ

STAŻ NAUCZYCIELI Z UR NA UNIWERSYTECIE JAGIELLOŃSKIM

Nauczyciele z Wydziału Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego (z Katedry Nauk Biomedycznych Zakładu Medycyny Sportowej i Higieny Szkolnej oraz Katedry Sportu) odbyli staż krajowy w Katedrze Radiologii Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego, w Zakładzie Diagnostyki Obrazowej Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie. Było to możliwe dzięki realizacji na UR projektu „Nowoczesność i przyszłość regionu” w ramach działania „Wzmocnienie i rozwój potencjału dydaktycznego uczelni”. W Krakowie przebywali: mgr **Maciej Brożyna** i mgr **Maciej Śliż**. Kierownikiem Katedry oraz opiekunem stażu naukowego był znany podróżnik, dziennikarz i lekarz prof. dr hab. n. med. **Andrzej Urbanik**.

Tego typu staże służą zdobywaniu doświadczeń we wdrażaniu nowych metod dydaktycznych, pozwalają uaktualnić wiedzę i porównać pracę różnych zespołów naukowo-dydaktycznych. Nasi stażyści poznali również historię krakowskiej radiologii.

W Katedrze Radiologii Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w styczniu 1896 roku po raz pierwszy na ziemiach polskich wykonano badania radiologiczne. Zakład Diagnostyki Obrazowej Szpitala Uniwersyteckiego był kolebką wielu technik diagno-

stycznych, które po raz pierwszy wprowadzono w Polsce. Systematycznie wprowadzono też najnowsze rozwiązania techniczne. Niedawno w placówce przeprowadzono gruntowną modernizację i wymianę sprzętu. W jednostce wykonuje się diagnostykę w zakresie radiografii i fluoroskopii, mammografii, ultrasonografii, tomografii komputerowej, rezonansu magnetycznego stawów dla potrzeb chirurgii urazowej i reumatologii, a także biopsje pod kontrolą technik obrazowych.

W Zakładzie Diagnostyki Obrazowej (posiadającej uprawnienia do prowadzenia specjalizacji w zakresie radiologii i diagnostyki obrazowej) prowadzone są zajęcia dla studentów oraz szkolenia podyplomowe dla lekarzy wszystkich specjalności. Pracujący tutaj lekarze prowadzą intensywną działalność naukową, czego rezultatem są liczne publikacje, prezentacje oraz nagrody na kongresach krajowych i zagranicznych. Co roku organizowanych jest także szereg kursów oraz sympozjów naukowych.

Rzeszowianie, Maciej Brożyna, Maciej Śliż oraz **Łukasz Godek** dzięki współpracy z prof. **Andrzejem Urbanikiem** opracowali nowatorski projekt badań na wybranych grupach sportowców, które zostaną przeprowadzone nowoczesną, nieinwazyjną metodą obrazowania.

JAN WOLSKI

DOBRY SEZON SCENY PROPOZYCJI UR

Scena Propozycji Uniwersytetu Rzeszowskiego to autorski teatr plastyczny **Janusza Pokrywki**, profesora na Wydziale Sztuki. Instytucja ta, choć jako teatr uniwersytecki funkcjonuje od dwóch sezonów, ma za sobą trzydziestoletnią tradycję bogatych doświadczeń, bowiem swoją działalność rozpoczynała jeszcze w Teatrze Lalki i Aktora „Kacperek”, działała również przy Estradzie Rzeszowskiej oraz w Młodzieżowym Domu Kultury w Rzeszowie.

Stanowi osobliwy rodzaj teatralnych poszukiwań i eksperymentów, a jego znakami szczególnymi są łączenie gry aktorskiej i niekonwencjonalnych lalek teatralnych, pełna inwencji i oryginalna scenografia, nieszablonowe adaptacje literatury, własny język scenicznego wyrazu.

W dorobku „uniwersyteckim” teatr ma dwa spektakle: *Dwoistość*, opartą na kanwie życia i twórczości Jerzego Nowosielskiego oraz *Kynologa w rozterce* według Sławomira Mrożka. Ta właśnie jednoaktówka autorstwa mistrza absurdałnej formy w sezonie 2014/2015 wystawiana była w Rzeszowie (premiera oraz spektakl dodatkowy w Galerii na Najwyższym Poziomie, ponadto obej-

rzeli ją studenci i pracownicy Wydziałów: Filologicznego, Matematyczno-Przyrodniczego, Biologiczno-Rolniczego i Ekonomicznego UR, słuchacze Medycznej Szkoły Policealnej, pokazywana była w domach kultury dzielnic Nowe Miasto, Pobitno, Baranówka i z okazji Światowego Dnia Teatru w Wojewódzkim Domu Kultury, a ponadto w Biurze Wystaw Artystycznych), w Krośnie (dwukrotnie w Regionalnym Centrum Kultur Pogranicza dla studentów Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej), w Wielopolu Skrzyńskim (w ramach obchodów setnej rocznicy urodzin Tadeusza Kantora), Dębicy (w Miejskim Ośrodku Kultury), Trzcianie (w Gminnym Centrum Kultury), Sędziszowie Małopolskim (w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury), podmieleskiej Partyni (gdzie widzami byli pracownicy Zakładów Gumowych Geyer & Hosaja), Chełmie Lubelskim (w ramach Europejskiej Nocy Muzeów) i słowackim Stropkovie. O zainteresowaniu widzów świadczą mogą recenzje i omówienia na łamach prasy lokalnej i antenie Polskiego Radia Rzeszów.

W tej niezbyt obszernej sztuce postaci Przyjaciółki ptaków kreowała **Joanna Sitarz**, *Kynologa* **Mateusz Surówka**, Nieznajomego debiutujący na scenie **Szymon Dorak**, Delegatki Związku Miłośników Koni **Magdalena Tłałka** i **Paulina Zajęc**. Spektakl każdorazowo poprzedzał wstęp piszącego te słowa. Reżyserował Janusz Pokrywka, który zaprojektował też kostiumy i był autorem scenografii wykorzystującej obrazy **Marka Pokrywki**, także profesora Wydziału Sztuki UR. Nad stroną elektroakustyczną widowiska czuwał **Piotr Ziembra**.

W oczywisty sposób działalność Sceny Propozycji UR kojarzy się ze świetną tradycją teatrów studenckich, szczególnie tych z lat siedemdziesiątych minionego wieku, by wymienić choćby Scenę Plastyczną Leszka Mądziaka z KUL czy Teatr Gong-2 z UMCS w Lublinie Andrzeja Rozhina, albo Ryszarda Majora Teatr Pleonazums z Krakowa. Myślę, i nie będzie to uzurpacja czy zbyt wysokie

Na zdjęciu stoją od lewej: Paulina Zajęc, Joanna Sitarz, Mateusz Surówka, Magdalena Tłałka, Janusz Pokrywka, Piotr Ziembra, Jan Wolski, siedzi: Szymon Dorak.

Fot. P. Rędziniak

szacowanie z mojej strony, że niewątpliwie teatr rzeszowski mieści się we wskazanym kontekście i pokazuje swoje umiejętności na co najmniej tak samo wysokim poziomie. I co jeszcze ważniejsze, zachowując przy tym własną i oryginalną specyfikę.

Inscenizacja Pokrywki ma rozbudowaną formą plastyczną, która stanowi dopełniającą, a nie tylko ilustrującą tło i wspomaga kreacje aktorów w poszczególnych scenach. Sytuacje i gesty stanowią mocne impulsy pobudzające refleksję widza, niekiedy nawet są może mocniejsze niż sam tekst Mrożka.

Scena Propozycji Uniwersytetu Rzeszowskiego to teatr magiczny, bezpośredni, pełen uczuć i emocji. Takie było też każdorazowe wystawienie *Kynologa w rozterce*. Dlatego chętnie pojawiał się w mniejszych ośrodkach i miejscach nietypowych, aby zgodnie z ideą Tadeusza Kantora powodować oddziaływanie teatru tam, gdzie się go nie spodziewamy.

Jeżeli uda się utrzymać tegoroczne tempo i zainteresowanie miłośników teatru, to w przyszłym sezonie zobaczymy spektakl roboczo zatytułowany *Ikar*, według tekstów Zbigniewa Herberta.

ELŻBIETA
SIERADZKA

WIOSENNE SPOTKANIE Z ARCHEOLOGIA

Władze Instytutu Archeologii UR, Fundacja Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego i członkowie Koła Naukowego Studentów Archeologii UR we współpracy z Kołem Naukowym Studentów Muzeologii UR oraz grupami rekonstrukcji historycznej: Terra Ferrata, Drużyną Grodu Horodna i Zakonem Rycerzy Boju Dnia Ostatniego zorganizowały pierwszy w tym roku piknik edukacyjny „Spotkanie z archeologią” (28 marca 2015 r.). Wydarzeniu temu towarzyszył konkurs przeznaczony dla uczniów szkół średnich. Wzięło w nim udział 36 licealistów z Rzeszowa, Boguchwały, Lubaczowa i Sanoka. Wszystkich serdecznie powitał dyrektor Instytutu Archeologii dr hab. prof. UR **Andrzej Rozwałka**. Z wykładem pt. „Świat przeszłości. Badania Instytutu Archeologii UR” wystąpili pracownicy IA UR: dr **Leszek Gardela** i dr **Joanna Rogóż** oraz **Elżbieta Sieradzka**, **Klaudia Karpińska** i **Katarzyna Skowron** z Koła Naukowego Studentów Archeologii UR. Po jego wysłuchaniu uczestnicy konkursu udali się na warsztaty prowadzone przez grupy rekonstrukcyjne. Ostatnią odsłoną zmagania konkursowych był test sprawdzający wiedzę i praktyczne umiejętności nabyte podczas imprezy.

Główną atrakcją pikniku były jednak stoiska przygotowane przez grupy odtwórstwa historycznego. Można było na nich m.in. obejrzeć i przymierzyć stroje noszone na ziemiach polskich w okresie wpływów rzymskich oraz we wczesnym i późnym średniowieczu. Dużą popularnością cieszyły się prezentacje przedmiotów codziennego użytku oraz pokazy uzbrojenia. Zwiedzający mogli także odwiedzić warsztaty szewca i krawcowej z przełomu XIV i XV w. oraz rogownika – rzemieślnika produkującego ozdoby i drobne przedmioty z kości, rogu i poroża wg realiów z okresu wpływów rzymskich. W ogrodzie Instytutu wojowie z Drużyny Grodu Horodna stoczyli serię zacieklej pojedynek.

Koła naukowe działające przy Instytucie Archeologii UR także przygotowały swoje stoiska. Można było m.in. obejrzeć z bliska zabytki archeologiczne oraz sprawdzić swoją wiedzę o muzeach podczas quizów i rebusów. Najmłodszy zwiedzający chętnie lepili przedmioty z gliny oraz przyłączyli się do zabawy w „mini-wykopaliska archeologiczne”.

Fot. Paulina Gorazd-Dziuban, Klaudia Karpińska

Po raz pierwszy w Rzeszowie UNIwersYTECKA SKŁADNICA MATERIAŁÓW ARCHEOLOGICZNYCH

15 kwietnia 2015 roku w budynku UR przy ulicy Siemieńskiego 17c w Rzeszowie uroczyste otwarto Uniwersytecką Składnicę Materiałów Archeologicznych. Pomysłodawcami i organizatorami tych działań są archeolodzy związani z **Fundacją Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego** oraz **Instytutem Archeologii UR**. O potrzebie zorganizowania takiej placówki dyskutowano już przed kilku laty podczas intensywnych badań terenowych związanych z budową autostrady A4 prowadzonych w dużej mierze przez rzeszowskich archeologów. Badania te przyniosły wiele niezwykle ważnych odkryć pozwalających na uzupełnienie, a w wielu przypadkach napisanie nowych prądziejów Polski południowo-wschodniej. Jednocześnie pojawił się znany wśród wszystkich archeologów brak miejsca na gromadzenie, przechowywanie, a także możliwości udo-

stępniania zabytków ruchomych. Wówczas proporcjonalnie do tempa prac przygotowawczych pod budowę rosła liczba obiektów cennych dla nauki. Regionalne muzea i instytucje naukowe nie mają na ogół ani powierzchni magazynowej, ani odpowiednich warunków pozwalających na przechowywanie tego typu zbiorów. Uniwersytecka Składnica Materiałów Archeologicznych ma być odpowiedzią na te trudności i potrzeby archeologów prowadzących badania w Polsce południowo-wschodniej, a także wszystkich prahistoryków zajmujących się terenami dzisiejszego województwa

Uroczyste otwarcie Uniwersyteckiej Składnicy
Materiałów Archeologicznych.

Regały w Uniwersyteckiej Składnicy
Materiałów Archeologicznych

podkarpackiego. Składnica powstała w budynku będącym własnością Uniwersytetu Rzeszowskiego, przekazanym Instytutowi Archeologii UR. Prace polegające na przystosowaniu obiektu do nowych funkcji były prowadzone przez Dział Techniczny UR i firmy zewnętrzne, a finansowane ze środków Fundacji Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego i uczelni. Archeolodzy uzyskali ponad 300 m² powierzchni magazynowej (na dwóch poziomach), gdzie znajduje się 1080 półek, ułożonych w 18 rzędach regałów, co daje powierzchnię prawie 1100 m² półek. Uczelnia zyskała obiekt o kubaturze 700 m³. Powstaje też zaplecze służące do przygotowania zabytków do przechowywania, a także pracy z materiałami. Planowane jest utworzenie specjalnej pracowni z miejscem do mycia, suszenia i konserwacji

zabytków, a także trzech pracowni merytorycznych: archeometrycznej, antropologicznej i archeologicznej. Planowane jest także utworzenie sali dydaktycznej do zajęć z materiałem archeologicznym. Realizacja tej inwestycji możliwa była przy zaangażowaniu wielu osób, a przede wszystkim prof. dra hab. **Sylwestra Czopka** – prorektora do spraw nauki UR i dra hab. prof. UR **Andrzeja Rozwałki**, dyrektora Instytutu Archeologii. Pomysł od początku wspierała finansowo Fundacja Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego. Życzliwie doceniła inicjatywę dr **Grażyna Stojak** – podkarpacki konserwator zabytków, a także dyrektorzy muzeów województwa podkarpackiego, a przede wszystkim mgr **Bogdan Kaczmar** – dyrektor Muzeum Okręgowego w Rzeszowie.

MARTA WÓJCIK

GALICJA NA POCZTÓWKACH Z LAT 1914-1915

Od 7 maja do końca czerwca w korytarzu Rektoratu można podziwiać wystawę pocztówek przygotowaną przez Muzeum Uniwersytetu Rzeszowskiego. Inicjatorem tego przedsięwzięcia był prof. dr hab. **Mikołaj Berczenko**, który kontynuuje tradycję zbierania kart pocztowych zainicjowaną przez swojego ojca już w latach czterdziestych XX wieku. Posiada w swojej kolekcji ponad 1200 egzemplarzy, z czego większość stanowią pocztówki z okresu I wojny światowej.

Większość pocztówek prezentowanych na wystawie przedstawia miejscowości z terenu Galicji i działania wojenne prowadzone na jej terenie w okresie od 1914 do 1915 roku. Można było podziwiać karty z grafikami ilustrującymi nastroje związane z wybuchem wojny, a także reprodukcje obrazów przedstawiających Legiony Józefa Piłsudskiego. Na kartach pocztowych odnotowano także zniszczenia i działania wojenne w Galicji; były także barwne rysunki ilustrujące zdobycie przez Austro-Węgrów Przemyśla i Lwowa, a także zdjęcia zrujnowanego przez Rosjan Rzeszowa.

Pełna prezentacja pocztówek ze zbioru Mikołaja Berczenki jest dostępna w książce autorstwa Profesora pod tytułem „I wojna światowa i sprawa polska na dawnych kartach pocztowych”.

Przy tej okazji Muzeum Uniwersytetu Rzeszowskiego zachęca innych kolekcjonerów do ujawnienia swoich kolekcji, które być może również uda się zaprezentować w postaci wystawy. Kontakt: muzeum@ur.edu.pl.

EWA
CWANEK-FLOREK

**Nieobecni nie są winni,
że od nas odeszli [...].
Ale dopóki my żyjemy,
Oni też istnieją
w kalejdoskopie naszej pamięci.
(Krzysztof Lipiński)**

WSPOMNIENIE PROFESORA KRZYSZTOFA LIPIŃSKIEGO

11 maja w Bibliotece Austriackiej w Instytucie Filologii Germańskiej UR odbyło się spotkanie poświęcone pamięci prof. dra hab. Krzysztofa Lipińskiego (1957–2013). Na wstępie prof. dr hab. **Zbigniew Świątowski** scharakteryzował zainteresowania naukowe Profesora, które skupiały się na literaturze austriackiej XX wieku, zwłaszcza liryce, literaturze niemieckiej oraz na teorii przekładu literackiego. Profesor Lipiński opublikował ok. 150 artykułów naukowych w kraju i za granicą oraz wiele książek, m.in.: *Goethes „Faust” als Übersetzungsvorlage; Bóg, Szatan, Człowiek. O „Fauście” J.W. Goethego; Interpretation – Rezeption – Translation. Aufsätze zur österreichischen Literatur im 20. Jahrhundert; Ja liryczne wobec świata. Cztery wieki liryki niemieckojęzycznej;*

nej; Niedoskonała pokuta. O życiu i twórczości Georga Trakla; Vademecum tłumacza; Mity przekładoznawstwa. Był członkiem Związku Literatów Polskich, Związku Germanistów Austriackich, Internationales Trakl-Forum Salzburg, Theodor Fontane-Gesellschaft, austriackiego PEN-Clubu.

Kolejni prelegenci zaprezentowali sylwetkę Profesora i przypomnieli niektóre zdarzenia i naukowe pasje.

Pani **Danuta Lipińska**, mama Profesora, mówiła m.in.: *Krzysztof zaczął tworzyć wiersze, nie umiając jeszcze pisać, dyktował więc swoje utwory babci, a wiersze Georga Trakla czytał już w liceum. Był zachwycony tym autorem – przylgnęli do siebie intelektualnie. Szczególnie*

gólnie wstrząsający wiersz to opis bitwy pod Gródkiem Jagiellońskim pt. „Grodek”. W ostatnich wersach G. Trakl napisał, że najcięższym, straszliwym bólem są „nienarodzone wnuki”. Mój ojciec, dziadek Profesora, jako poddany Najjaśniejszego Pana (cesarza Franciszka Józefa – przyp. E.C.-F.) w czasie I wojny światowej został włączony do armii austriackiej. W dokumentach rodzinnych, które się zachowały, na mapie sztabowej ojca zauważyłam adnotacje militarne oraz wykresy z okolic Gródka Jagiellońskiego. Dziadek profesora brał więc udział w tej samej bitwie, co poeta G. Trakl. Gdy powiedziałam to Krzyszkowi, to mu się oczy zaświeciły i odparł: „Więc to ja będę tym nienarodzonym wnukiem”. Wtedy zajął to się tłumaczeniem G. Trakla, chcąc spopularyzować w Polsce jego poezję. Następnie doktoryzował się z twórczości Trakla. W Krakowie, w porozumieniu z konsulem i z władzami miasta, wystarał się o wmurowanie tablicy pamiątkowej na szpitalu garnizonowym, w którym zmarł poeta-żołnierz. Następnie został członkiem austriackiego PEN-Clubu, członkiem Stowarzyszenia Germanistów Austriackich, międzynarodowego Forum Trakla w Salzburgu. Zaprzyjaźnił się także z rodziną przyjaciół Trakla. [...] Krzysztofa z G. Traklem mocno związała właściwie przypadek. Przez to duchowe powinowactwo z wyboru starał się spełnić rolę wnuka poety.

Prof. dr hab. **Zdzisław Wawrzyniak**

– Na wstępie zacytuje prof. Marię Kłańską, która wspomniała Krzysztofa na jego pogrzebie w następujących słowach: „Myślę, że Pan Bóg lubi takich ludzi jak Krzysztof – pogodnych, dowcipnych, gawędziarzy, poetów – ludzi, którzy mają wiele dobrych cech”. Miałem szczęście poznać go jako doskonałego studenta. Na jednym z egzaminów Krzysztof popisał się taką wiedzą, że wpisałem mu ocenę „7”. [...] Pisał wiersze cały czas. [...] Był człowiekiem o bardzo rozległych zainteresowaniach. Cechowały go: szczególna wrażliwość, delikatność, kreatywność, poczucie humoru. [...] Lubił innych obdarowywać swoimi książkami. Zawsze opatrywał je ciekawymi dedykacjami. [...] Pisał także prozę – bardzo interesujące są jego opowiadania pt. „Kto był kim w Galicji i Lodomerii”. Krzysztof zrobił błyskawiczną karierę naukową: doktorat obronił po 4 latach od ukończenia studiów, po kolejnych 7 latach uzyskał tytuł doktora habilitowanego, po następnych 5 – w wieku zaledwie 39 lat – był już profesorem.

Dr **Małgorzata Sieradzka**

– Na wykładach monograficznych Pan Profesor – prawdziwy erudyta – zdradzał nam tajniki strategii i technik przekładu, którymi posługiwał się podczas procesu tłumaczenia „Fausta”. Wykłady okraszał swoim charakterystycznym poczuciem humoru. Na zajęciach pozwalał sobie na wplatanie dygresji z dnia codziennego, czy swoich spostrzeżeń, dotyczących otaczającej nas rzeczywistości. Było to pouczające, a niejednokrotnie także bardzo zabawne. Opowiadał nam nierządno o swo-

jej pracy tłumacza i naukowca, przedstawiał fragmenty tłumaczeń, m.in. poezji G. Trakla. [...] Opowiadał magistram, że najlepszą metodą pisania pracy jest „metoda salami”. Przenosząc to na doświadczenia studenta, powinien on starać się napisać codziennie przynajmniej jedną stronę tekstu, co jest porównywalne ze zjedzeniem jednego plasterka salami dziennie.

Prof. dr hab. **Zofia Bilut-Homplewicz**

– Jedną z doktorantek na kolokwium lingwistycznym stwierdziła, że jej przygodą na studiach było spotkanie na zajęciach profesora Lipińskiego i chciałaby ożywić ten czas, wybierając do dyskusji rozdział z jego książki „Mity przekładoznawstwa” („Mit nieprzetłumaczalności”). Wybór okazał się bardzo trafny.

Przy okazji przypomnę też moje spotkanie z Profesorem poza uczelnią, kiedy byliśmy razem na kursie językowym w Lipsku. Każdego popołudnia czy wieczorem powstawał inny wiersz Profesora, który zamawialiśmy: „prosimy o wiersz barokowy, gotycki, batalistyczny” itd. I te życzenia zawsze były spełniane. [...] Profesor Lipiński praktykował już dawno postulowaną obecnie interdyscyplinarność. Chodząc po ścieżkach literatury, językoznawstwa, teorii i praktyki przekładu, w mistrzowski sposób łamał sztywne granice między dyscyplinami.

Dr **Agnieszka Buk**

– Pewnego razu, gdy jeszcze Krzysztof pracował w Krakowie, spotkałam go przypadkiem w Ratyźbonie. Bardzo się ucieszyłam, że mnie wtedy nie tylko rozpoznał, ale także od razu zaproponował spotkanie z jego rodziną, co dla mnie jako bardzo młodego pracownika było wrzuszającym przeżyciem. Był niezwykle ciepłym, sympatycznym człowiekiem, otwartym na kontakty. Mogę powiedzieć dzisiejszym studentom: żałujcie, że go nie poznaliście, kiedy był taki uśmiechnięty.

Dr **Ewa Cwanek-Florek**

– Wiersze Profesora powstawały z ogromną łatwością. M.in. jeden z nich – bardzo króciutki – został poświęcony mojej pracy doktorskiej, której Profesor był recenzentem. W trakcie obiadu, po obronie doktoratu Pan Profesor robił jakieś notatki, a następnie zapytał, czy może zaprezentować swój najnowszy wierszyk. Brzmiał on następująco: „Niezwyczajna, niepoślednia znajomość topografii Wiednia. Lipiner, Kolschitzky i Sobieski poznani do ostatniej kreski. Pełni podziwu dziś jesteśmy dla objętości oraz treści”. Parafrazując słowa Profesora, jestem pełna podziwu dla faktu, z jaką łatwością powstawały jego wiersze – było to przecież wydarzenie jedno z wielu, bo Profesor był recenzentem dużej ilości prac doktorskich. Zupełnie bez przygotowania, po prostu usiadł i napisał te kilka strof. Moje wspomnienia związane z Panem Profesorem będą się zawsze łączyć przede wszystkim z tym przesympatycznym wierszykiem.

KRZYSZTOF LIPIŃSKI

- POETA DOCTUS

W pochmurny piątek 22 maja 2015 r., kiedy większość z nas emocjonowała się wyborami prezydenckimi, otrzymałem od dra Jana Wolskiego niewielką książkę z wierszami naszego przyjaciela, znakomitego germanisty, nieżyjącego już profesora Krzysztofa Lipińskiego. Wybór wierszy został dobrany przez Zdzisława Wawrzyńca i Andrzeja Żmudę. Autora tych wierszy znałem jeszcze z czasów krakowskich, gdy razem pracowaliśmy na Uniwersytecie Jagiellońskim, razem otrzymywaliśmy w Collegium Maius dyplomy habilitacyjne, a potem nasze losy dziwnie się połączyły w Rzeszowie. Teraz zostaje po Nim niezwykła książka. Już sam tytuł tego zbioru jest intrygujący, jest to pierwsza fraza z wiersza *Orzech – Może kiedyś w poprzednim wcieleniu*. Tytuł jako wielki znak przed tekstem wskazuje na jego zależności treściowe, jest kluczem do bogatego sezamu poezji, w przypadku tomiku Lipińskiego jest to kapitalna kreacja poetyckich światów; na pograniczu możliwego i niemożliwego, jawy i snu, sacrum i profanum, wzniosłości i pospolitości, kultury i natury.

Dla mnie jest to najpierw poezja kultury, dopiero potem poezja codzienności, zwyczajnej potoczności. Lipiński to najpierw poeta doctus, w następnej zaś kolejności poeta rzeczy codziennych, które jednak wykrzystuje do stworzenia powiastek filozoficznych. Poezja kultury – ta fraza nominalna odzwierciedla ważne dla Krzysztofa światy za słowami, obecne i przywoływane w wierszach fascynacje kulturą europejską. Był On dla mnie ostatnim z wielkich profesorów intelektualistów, dla którego kultura była, po pierwsze, przedmiotem podziwu, niezwyklej fascynacji, autentycznego przeżywania i czerpania życiodajnych duchowych soków, po wtóre zaś była okazją do ciągłej twórczości, do znaczących aktów pomnażania dóbr duchowych, bo sam był twórcą wielkich znaków kulturowych. Tworzył te znaki przez piękne tłumaczenia literatury niemieckiej i przez swoją twórczość naukową i literacką.

Poezja kultury – słowa dziwią się słowom w różnych wierszach, kiedy Autor staje wobec wielkich (i małych) dzieł kultury. Wystarczy przeczytać takie teksty, jak: *Kościół NMP. Kraków, Bielany, Przemyśl, Bursztynowa komnata*. Kapitalne są wierszowane etudy o słynnych obrazach największych europejskich malarzy. Jako przykład fascynacji Krzysztofa fenomenami kultury przytaczam fragment jego wiersza *Zaginione cywilizacje*:

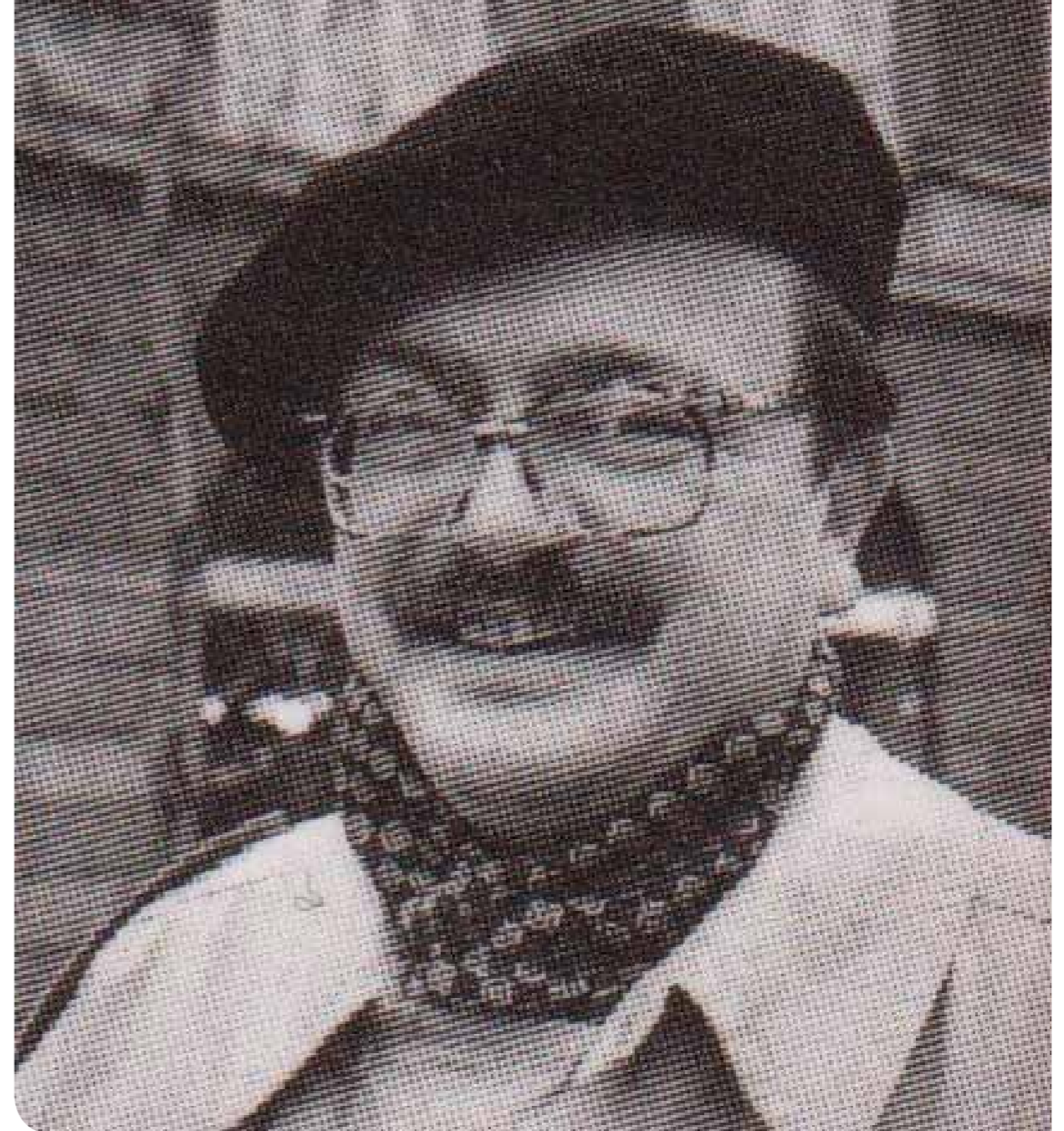
Biskupin można oczyścić
z piasku, znaleźć trojański
skarb Priama, obejrzeć ołtarz
Pergamoński, Bramę Isztar
Tympanon Partenonu
Nike z Samotraki
I Wenus z Milo,
Piramidy Majów,
Miasta zarosłe lasem,
Świątynie wykute w skale,
megalityczne budowle
wzniesione pod okiem Cyklopów,
stare sposoby zapisywania
informacji – kipu, hieroglify,
rongo-rongo, pismo klinowe,
sanskryt, język Hetytów,
rysunki naskalne.

Poezja rzeczy codziennych, zabarwiona odrobiną ironii i cierpkiego humoru jest – jak u Szymborskiej – za każdym razem, w każdym wierszu, małym wykładem filozoficznym. Oto przykład takiego niewielkiego traktatu:

Lustro i portret

Lustro i portret to kłamcy
Perfidni i zwodniczy;
Oszukują każdy na swój sposób
Oczy i duszę przedstawianej osoby.
Lustro odwraca twarz włosy oczy i policzki
Z prawa na lewo, z lewa na
Prawo; jesteście odwrócenii.
Prawdę powie nam tylko fotografia
Ale i ona bywa oświetlana i wyretuszowana.
Portret nie jest odwrócony
Ale zazwyczaj, zależnie od talentu malarza
Może być pochlebstwem
Albo apoteozą brzydoty.
Jesteśmy odbiciem, negatywem
Własnych i cudzych spojrzeń.

Ciekawie widział przez swoje wiersze kobiety, jest to spojrzenie ambiwalentne, od uwielbienia, swoistej adoracji kobiety i kobiecości, po cierpkie konstatacje, wystarczy porównać tylko kilka cytatów: *Większe są hor-*

mony niż umysł (Odwiedziny u kobiety), Cóż piękniejszego / Niż wachlarz pięknych kobiet (Wachlarz), W złotej Pradze / Byłaś złotem miłości (Wiolonczelista), Zmienna w każdej sekundzie / Bytu; Niewiasta / Nie wie co mówi / Nie wie co myśli / Nie wie co robi / Ma jednak dar intuicji (Kobieta albo wieczna zagadka).

O poezji Krzysztofa Lipińskiego można napisać książkę. Zachęcam polonistów studentów do napisania pracy magisterskiej. Tu jeszcze wymienię kilka charakterystycznych motywów jego poezji: świat zwierząt ze szczególnym ukochaniem psa, czas, jego przemijanie i jego meta-bycie wobec człowieka, światy monarchii austro-węgierskiej z cesarzem Franciszkiem Józefem II. Wszystkie te motywy służą do ogólniejszej refleksji. To prawdziwy poeta doctus.

I na zakończenie tych moich krótkich refleksji, dziękując za kilka wierszy, które mi ofiarował, napisanych ot tak w czasie posiedzeń Rady Wydziału Filologicznego UR, oddaję Mu głos, jako Jego były dziekan i przełożony – mówi zatem poeta:

Przyjaciele

Zostają po nich wspomnienia
jakiś sygnety,
książki, pamiętniki
napisane drżącą dłonią,
zegarki z urwanym paskiem.
Zostają rozmowy
w krakowskiej, paryskiej
czy wiedeńskiej kawiarni.

Po Krzysztofie zostało coś więcej. Zostały teksty naukowe, wspaniałe tłumaczenia literatury niemieckiej, zostały wreszcie poetyckie światy za słowami, do poznawania których zachęcam Czytelników „Gazety Uniwersyteckiej”. To mądra poezja – nie tylko gra słów.

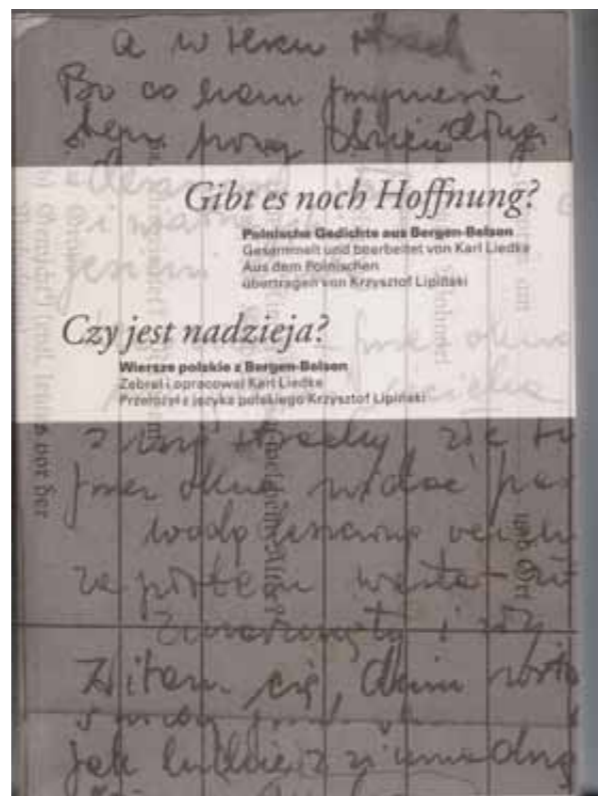
ZBIGNIEW
ŚWIATŁOWSKI

NIEZWYKŁY CZŁOWIEK NIEZWYKŁA KSIĄŻKA NIEZWYKLI AUTORZY

Prof. dr hab. Krzysztof Lipiński był przez wiele lat podporą rzeszowskiej germanistyki. Ucieleśniał w sobie wielość dziedzin i wielość kompetencji. Był językoznawcą, takim wszakże, co pisał swoje uczone rozprawy pięknym, literackim językiem. Fascynowała go tyleż teoria, co praktyka przekładu, bo przekładami zajmował się z prawdziwą pasją, która przełożyła się na przetłumaczenie całości lirycznej twórczości Wielkiego Austriaka, Georga Trakla. A było jeszcze kongenialne tłumaczenie goethowskiego „Fausta”. Nie brakowało w jego translatorskim dorobku także innych wielkich postaci niemieckojęzycznej liryki, od barokowego twórcy Andreasa Gryphiusa począwszy, na geniuszu doby najnowszej Paulu Celanie skończywszy.

O tym wszystkim wiedzieliśmy. Ale absolutne zakoczenie stanowił dla mnie tom przekładów, jaki powierzyła mi Matka Profesora. Prezentuję zatem niezwykłą książkę. Prezentuję przy okazji niezwykłych autorów. Książka nosi dwujęzyczny tytuł, podaję polski: „Czy jest nadzieja? Wiersze polskie z Bergen-Belsen”. Tom jest dwujęzyczny. Zawiera polskie oryginały i niemieckie tłumaczenia wykonane w całości przez Profesora Lipińskiego.

Kolejna rzecz zdumiewająca. Z piekła nazywanego Bergen-Belsen zachowało się ponad sto dwadzieścia stron wierszy. Narzuca się pytanie o okoliczności powstania tych wierszy, a też o drogi, jakimi wydostały się one na wolność. Czy autorzy przeżyli? Czy nie zaprzestali pisania wierszy po końcu obozowego koszmaru? Wiersze są przejmujące. Wyszły spod pióra zwykłych więźniów, ale po części ich autorami są powstańcy warszawscy, umieszczeni w obozie na nieco lepszych warunkach. Oczywiście również bestialskich. Wierszom pisanym w warunkach ekstremalnych, w obliczu nieustającego śmiertelnego zagrożenia nie godzi się stawiać rygorystycznych estetycznych wymagań. Bo przecież przemawia z nich głębia najbardziej bolesnych egzystencjalnych doświadczeń. Próbują one dać wyraz przeżyciom właściwie niewyrażalnym. Zresztą o próg „niewyrażalności” po-

Konzentrationslager Bergen-Belsen, Au-fenthaltsslagers Bergen-Belsen – niemiecki obóz koncentracyjny położony w Dolnej Saksonii, w Niemczech w pobliżu miasta Bergen, istniejący w latach 1940–1945 i pełniący różne funkcje w nazistowskiej polityce koncentracyjnej. Początkowo był przeznaczony dla jeńców wojennych Belgii, Francji i Związku Radzieckiego (po rozpoczęciu operacji „Barbarossa”). W późniejszym czasie do Bergen-Belsen kierowano głównie Żydów z różnych europejskich krajów. Dodatkowo duże przestrzenie obozu służyły do przetrzymywania więźniów transferowanych z innych miejsc do Rzeszy, wśród nich wielu polskich kobiet. Wyzwolony 15 kwietnia 1945 r. przez 63 Pułk Artylerii Przeciwpancernej ppłk. Richarda Taylora z brytyjskiej 11 Dywizji Pancerniej.

tykali się poeci najwybitniejsi, jak chociażby pochodzący z Bukowiny Paul Celan. Rzecz zatem nie w poetyckich igrzyskach, na mniej lub bardziej udane metafory i porównania. Rzecz w autentyczności przeżycia. Rzecz w autentyczności historycznego świadectwa.

Gdy spojrzeć na sprawy z tej perspektywy, chciałoby się powiedzieć, że wzruszająco bezpośrednie wiersze ofiar Bergen-Belsen zawierają więcej historycznej substancji niż hermetyczne, wyslizgujące się wszelkiemu zrozumieniu wiersze wspomnianego już Paula Celana czy – równie uznawanej za wielką – noblistki z 1966 roku Nelly Sachs.

Tytuł całości brzmi: „Czy jest nadzieja?” Na najprostszej płaszczyźnie można go zrozumieć jako pytanie indywidualnego więźnia o możliwość przetrwania. Nawet o możliwość przetrwania do następnego dnia. Ale pytanie może mieć o wiele szerszy zasięg. „Czy jest nadzieja?” Kwestia metafizyczna. Czy jest Pan na Niebiesiech, niosący wybawienie duszom, zdałoby się bez ratunku, potępionym? Czy istnieje jeszcze Święty Ład? Czy idące w miliony ofiary z ludzkiego istnienia w jakikolwiek sposób da się metafizycznie usprawiedliwić? Przekłete pytania. Ich źródła sięgają powieści Dostojewskiego. Czy można zaakceptować Uniwersum, w którym okrutną śmierć ponoszą niewinne dzieci? Wiersze z Bergen-Belsen pod względem artystycznym są po części zupełnie nieopradne. Jesteśmy gotowi to zaakceptować. Ulegamy ich tragicznej aurze. Przemawiają ludzię pozbawieni przeszłości, a do tego odarci z godności. Ludzie, którzy o każdy kolejny wiersz muszą toczyć rozpaczliwą

grę. Ludzie, których horyzont nadziei sprowadza się do wymarzonego kawałka chleba. I ci ludzie, żyjący na krawędzi otchłani, dają wielokrotnie świadectwo światłu, którego promień bije również z najczarniejszego mroku.

Pewien żydowski rabin wypowiedział myśl wstrząsającą: „Na Synaju plemię Izraela otrzymało od Jehowy Torę, a Bełzec mu ją zwróciło”. Bełzec był jednym z najstraszniejszych miejsc masowej zagłady. Zwrócenie Bogu świętych zwojów, na których zapisane zostały bosko-ludzkie pakti, oznacza odrzeczenie się od wiary. Oznacza akt gniewnej apostazji.

O dziwo polscy skazańcy z Bergen-Belsen reagują inaczej. Bóg pojawia się wielokrotnie w ich wierszowanych relacjach z Piekła. I jak w naiwnych modlitwach dziecka ów Bóg Obozowy ma oblicze litościwego opiekuna. Zwracają się zatem z nieustającą wiarą w jego pomoc. W tłących się stosach ludzkich popiołów tłą się więc iskielki, znak ciepła Bożej miłości. Oto więc charakterystyczny cytat, piękny też pod względem poetyckim:

„Lecz jeśli człowiek znaczy aż tak mało,
Że się stosami naniza na wieczność,
To – by tchnąć ducha w tę straszną konieczność –
Co wybrać w życiu, aby go przetrwało?
By móc uwierzyć, że przez śmierć nie zginę,
Gdy stosem truchła pisze mi historia
U progu życia już sic transit gloria.
Wybieram – Serviam Tibi, o Domine”.

Ważne słowa. Pokazują heroiczny wymiar wiary, która przejść musiała ogniową próbę najnowszej historii. Czyż jednak heroizm nie musi cechować wszelkich aktów powierzenia siebie Najwyższej Istocie? Nie. Wiara nie jest nagrodą dla niechętnych myśleniu. Albo też przykrywą faktycznego indyferentyzmu moralnego. Wiara, prawdziwa wiara, jest zawsze dziełem wielkiego Ducha, zdolnego zachować swe niezniszczalne jądro wśród świata rozpękującego się w eksplozjach.

Th.W. Adorno, wielki, choć wielce pesymistyczny filozof kultury, sformułował szokującą paradoksalną tezę. Brzmiała ona, iż oto po tym, co stało się w Oświęcimiu i w innych obozach, nie godzi się już w ogóle uprawiać poezji. Wymaga tego szacunek wobec milionów zmarłych.

Adorno nie był samotny w swym estetycznym negacjonizmie. Tadeusz Różewicz np. posiadał podobną wrażliwość i już od swego głośnego debiutu odżegnywał się od wszelkich poetyckich ornamentów. I w takim właśnie kształcie jego wiersze stały się wzorem dla wielu młodych twórców.

Wiersze z Bergen-Belsen nie wdają się w poetologiczne rozważania. Nie znajdziemy w nich również artystycznego wyrafinowania. Forma z reguły jest klasycznie stroficzna, rymy pojawiają się wedle najprostszych schematów. Ale zaiste nie czynię z tego Autorom/Autorkom zarzutu. Bije przecież z ich tekstów niegasnące światło Wiary, Nadziei i Miłości.

JAROSŁAW
KINAL

WYMIERNY EFEKT WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ INSTYTUTU SOCJOLOGII

Instytut Socjologii Uniwersytetu Rzeszowskiego systematycznie rozwija kolejne inicjatywy związane ze współpracą międzynarodową. Oprócz międzynarodowych projektów, grantów i publikacji ważnym elementem współdziałania ze światem nauki są międzynarodowe, interdyscyplinarne konferencje naukowe.

22 maja 2015 roku zorganizowano w Uniwersytecie Rzeszowskim drugą międzynarodową konferencję naukową pt. *Społeczne i etyczne wymiary przemian* (*Social and Ethical dimensions of changes*). Tematyka ta

wzbudziła żywe zainteresowanie naukowców, którzy przybyli z trzech kontynentów, aby obradować w Rzeszowie. W dwóch sesjach, podzielonych na cztery panele, wzięło udział 53 uczestników reprezentujących

uczelnie polskie (Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Rzeszowski, Katolicki Uniwersytet Lubelski) oraz zagraniczne: Rumuńska Akademia Nauk w Klużu (Rumunia), Uniwersytet w Oradei (Rumunia), Uniwersytet św. Stefana w Godollo (Węgry), Uniwersytet w Debreczynie (Węgry) oraz Federalny Uniwersytet Techniczny z Akure (Nigeria). Wśród uczestników byli naukowcy z Polski, Węgier, Rumunii, Wietnamu, Armenii oraz Nigerii.

Spotkanie zainaugurował dr hab. prof. UR **Wojciech Walat** – prorektor ds. studenckich i kształcenia UR, który zaprosił uczestników do aktywnej współpracy, wskazując na interdyscyplinarność zaplanowanych wystąpień. Następnie głos zabrał ks. dr hab. prof. UR **Witold Jedynak**, który w imieniu głównego organizatora – Instytutu Socjologii Uniwersytetu Rzeszowskiego przywitał uczestników konferencji. Następnie odbyły się dwie sesje – główna (podzielona na 3 panele) oraz wirtualna, w której badacze prezentowali wyniki swoich naukowych badań w trakcie 15-minutowych wystąpień.

Podczas sesji wirtualnej prezentowano referaty w formie elektronicznej, korzystając z możliwości nowych mediów. Inicjatywa ta była okazją do przedstawienia osiągnięć przez naukowców, którym względy zdrowotne lub zawodowe uniemożliwiły przyjazd do Rzeszowa.

Sesję główną, odbywającą się w sali Senatu UR, zainaugurował panel profesorski, w którym wysłuchano wystąpień: ks. dra hab. Witolda Jedynaka – dyrektora Instytutu Socjologii UR, prof. dra hab. **Macieja Gitlinga** – kierownika studiów doktoranckich w Instytucie Socjologii UR, prof. dra **Józsefa Kaposzta** i dra **Henrietta Nagy** – dziekanów Wydziału Ekonomii i Nauk Społecznych Uniwersytetu św. Stefana w Godollo oraz prof. dra **Sorina Sipos** – prorektora Uniwersytetu Oradejskiego ds. współpracy międzynarodowej.

W dalszej części konferencji odbyły się dwa panele: międzynarodowy z udziałem prelegentów zagranicznych i pracowników Instytutu Socjologii UR oraz młodych naukowców, w którym udział wzięli młodzi naukowcy z największych polskich ośrodków akademickich. Uznaniem wśród uczestników spotkania cieszyła się interdyscyplinarność tematyczna konferencji. W trakcie obrad zaprezentowano idee oraz wyniki badań naukowych z zakresu socjologii, historii, ekonomii, archeologii, literaturoznawstwa, filozofii oraz etyki.

Konferencja została zorganizowana przez Instytut Socjologii Uniwersytetu Rzeszowskiego we współpracy naukowej z Uniwersytetem św. Stefana w Godollo oraz Uniwersytetem Oradejskim. Cennym efektem obrad będzie publikacja naukowa w językach kongresowych.

Fot. J. Zydroń

AGNIESZKA
DŁUGOSZ

WARTOŚCI W PEDAGOGICE, CYKLICZNE SEMINARIUM W RZESZOWIE

W dniach 26–27 maja br. odbyło się XI Bieszczadzkie Seminarium Naukowe nt. *Wartości w pedagogice*. Organizatorem była **Katedra Pedagogiki Pracy i Andragogiki** kierowana przez prof. zw. dra hab. **Waldemara Furmanka** (Wydział Pedagogiczny). Seminarium honorowym patronatem objęli: JM Rektor UR prof. zw. dr hab. **Aleksander Bobko** oraz dziekan Wydziału Pedagogicznego dr hab. prof. UR **Ryszard Pęczkowski**. Patronat naukowy objął Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk.

Problematyka tegorocznego seminarium skoncentrowana była wokół idei przewodniej **urzeczywistniania i odrzucania wartości**. Poprzednie seminaria poruszały zagadnienia: *Wartości w pedagogice* (Myczkowce 2005), *Z badań nad wartościami w pedagogice* (Bystre

2006), *Praca człowieka jako kategoria współczesnej pedagogiki* (Iwonicz-Zdrój 2007), *Czas jako wartość we współczesnej pedagogice* (Sanok 2008), *Miłość jako wartość we współczesnej pedagogice* (Sanok 2009), *Ojczyzna jako kategoria współczesnej pedagogiki* (Sanok 2010), *Teoria i praktyka wartości w pedagogice* (Sanok 2011), *Kryzys wartości kategorii problematyki badań w pedagogice współczesnej* (Łańcut 2012), *Wolność, odpowiedzialność, godność we współczesnej pedagogice* (Polańczyk 2013), *Aksjologia pedagogiczna. Napięcia i współistnienie różnych wartości* (Rzeszów 2014).

Współczesność charakteryzuje się między innymi wielką dynamiką przemian dotyczących każdej sfery aktywności człowieka. Towarzyszą tym zjawiskom przemiany w świecie wartości rzeczywistnianych w po-

stępowaniach człowieka. Nieodłącznym zjawiskiem aksjologicznym jest świadomy wybór wartości. Gdzie, jak nie w sytuacjach wyborów i decyzji, ujawnia się one najmocniej. W wyborze stylu życia ludzi obserwujemy świadomą rezygnację z wielu systemów wartości. Konsekwencją dokonanych wyborów i podjętych decyzji są czyny człowieka. W sytuacjach wyborów i decyzji ujawnia się znaczenie wartości. Odrzucanie może bowiem oznaczać także przemyślaną i uzasadnioną rezygnację z wartości. Tak więc obydwa procesy mogą być drogą budowania człowieczeństwa, ale także drogą porozumienia z drugim człowiekiem, drogą budowania określonych (zamkniętych) wspólnot.

Procesy urzeczywistniania i odrzucania wartości ukazują z całą mocą wielość zagrożeń, bogactwo, lecz niekiedy pustkę aksjologiczną osoby. Ujawniają się one w fazie identyfikacji wartości w takich zjawiskach, jak: relatywizm wartości, banalizacja wartości; w procesach ich nazywania mówimy o zjawisku nowomowy i wulgaryzacji oraz ironizacji wartości. W procesach tych doświadczamy także zagrożenia aksjologicznego przesycającego środowiska życia człowieka, jego rodzinę, pracę zawodową, środowisko działalności twórczej (sztukę i teatr), życie religijne. Kultura, która jest budowana na wartościach, ukazuje swoje oblicze na poziomie osobowym, wspólnotowym i narodowym. Ujawnia się w pracy, kontaktach rówieśniczych oraz w życiu rodzinnym.

W poszukiwaniu, odkrywaniu i przyjmowaniu bądź odrzucaniu pewnych wartości dużą rolę odgrywa samoświadomość aksjologiczna, rodzina, szkoła i Kościół. Ważną rolę w formowaniu świadomości aksjologicznej odgrywają media.

Wymienione tu zagadnienia stanowiły program XI Seminarium Naukowego *Wartości w pedagogice*, w którym uczestniczyli przedstawiciele różnych krajowych ośrodków akademickich, m.in. prof. zw. dr hab. Krystyna Chałas (Katolicki Uniwersytet Lubelski), prof. zw. dr hab. Kazimierz Ożóg (Uniwersytet Rzeszowski), prof. zw. dr hab. Waldemar Furmanek (Uniwersytet Rzeszowski), prof. zw. dr hab. Wojciech Kojs (Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej), prof. zw. dr hab. Andrzej Felchner (Uniwersytet Jana Kochanowskiego Filia w Piotrkowie Trybunalskim) oraz inni samodzielni pracownicy z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Wszechnicy Świętokrzyskiej, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytetu Śląskiego, Społecznej Akademii Nauk w Łodzi, Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Sanoku, Koszalińskiej Wyższej Szkoły Nauk Humanistycznych, Politechniki Koszalińskiej, Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej w Józefowie k. Otwocka.

Podczas seminarium wygłoszono 40 referatów. Obrady podzielone zostały na 5 sesji plenarnych: *Urzeczywistnianie wartości* (sesja I i II), *Szkoła terenem urzeczywistniania wartości* (sesja III), *Uwarunkowania procesów uzewnętrzniania wartości* (sesja IV), *Szkoła terenem doświadczeń aksjologicznych* (sesja V).

Fot. J. Strzecha

Efektom każdego konferencyjnego spotkania naukowców są prace zbiorowe. W tym roku wydane zostały dwie publikacje: *Wartości w pedagogice. Urzeczywistnianie wartości* oraz *Wartości w pedagogice. Rodzina i szkoła środowiskami urzeczywistniania wartości* pod redakcją naukową Waldemara Furmanka i Agnieszki Długosz. Zebrane w tomach artykuły stanowią ciekawy materiał, z którym warto się zapoznać. Lektura zamieszczonych tekstów uświadamia nam z jednej strony zakres siatki problemowej interesującej nas kategorii aksjologicznej, z drugiej zaś ukazuje konieczność dopełnienia katalogu zadań współczesnego wychowania.

Seminarium w Uniwersytecie Rzeszowskim podsumował prof. Waldemar Furmanek. Kolejne seminarium z cyklu *Wartości w pedagogice* zaplanowane zostało na 24–25 maja 2016 roku. Tematyka przyszłorocznego seminarium będzie dotyczyć zagadnienia: **młodzi Polacy wobec wartości**.

EDUKACJA ZDROWOTNA W SZKOLNEJ PRAKTYCE PROCESU WYCHOWANIA FIZYCZNEGO

16 kwietnia na Wydziale Wychowania Fizycznego odbyła się cykliczna impreza, w ramach Uniwersyteckiego Tygodnia Zdrowia i Sportu, zorganizowana dla nauczycieli, pracowników naukowych WWF UR i studentów. Na zaproszenie przedstawiciela komitetu organizacyjnego konferencji dr **Marii Zadarko-Domradzkiej** oraz Wydziału i Podkarpackiego Kuratorium przybyło 120 nauczycieli wychowania fizycznego, w zdecydowanej większości zresztą naszych absolwentów. Jak twierdzili w czasie poprzedzającym obrady, była to dla nich jedna z niewielu możliwości spotkania się z wybitnymi specjalistami z zakresu kultury fizycznej. W II konferencji gościem specjalnym była prof. nadzw. US dr hab. **Danuta Umiastowska** – reprezentująca Zakład Metodologii Wychowania Fizycznego Wydziału Kultury Fizycznej i Promocji Zdrowia Uniwersytetu Szczecińskiego. Pani profesor zainaugurowała spotkanie wykładem *Edukacja zdrowotna w szkolnym wychowaniu fizycznym wyzwaniem dla nauczyciela*. W imieniu organizatorów przybyłych na uczelnę uczestników konferencji powitali: dr hab. prof. UR **Wojciech Bajorek** – dziekan wydziału i mgr **Jacek Wojtas** – podkarpacki kurator oświaty.

Po wykładzie prof. D. Umiastowskiej, który otworzył część naukową konferencji, z referatem *Szkolne wychowanie fizyczne pierwotną profilaktyką chorób układu*

krążenia wystąpił dr hab. prof. UR **Emilian Zadarko**, przewodniczący komitetu naukowego konferencji. Po przerwie na kawę, połączonej z rozmowami kulturalnymi i spotkaniami dawno widzianych przyjaciół i znajomych, konferencja była kontynuowana. Jako prelegenci wystąpili jeszcze m.in.: dr **Mariusz Dąbrowski** (WM UR), który zabrał głos na temat *Problemu leczenia otyłości i chorób dietozależnych* oraz dr M. Zadarko-Domradzka (z WWF), która wspólnie z U. Faber i A. Kwiatek (z Zakładu Biologii Człowieka i Edukacji Zdrowotnej WWF UR) oraz studentkami WWF przygotowała referat *Potrzeby edukacyjne w zakresie zdrowia i zdrowego stylu życia na przykładzie młodzieży szkolnej Rzeszowa – wyniki badań pilotażowych*.

Podczas przerwy w obradach kurator informował, że czynione są starania, aby w szkołach zajęcia z wf odbywały się codziennie, zamiast tylko cztery razy w tygodniu. Są też plany wzbogacenia zajęć pozalekcyjnych (w formie zajęć wyrównawczych i sekcji sportowych), które mają być konkurencją dla różnych „siedzących” programów. Proponowane wprowadzenie ocen opisowych z pewnością będzie dla dzieci i rodziców zachętą do różnych ćwiczeń, a w następstwie spowoduje wzrost świadomości zdrowotnej oraz umiejętności kierowania jakością swojego życia i zdrowia.

Pani profesor Umiastowska uważa, że obecnie nauczyciele wf są mało doceniani przez dyrektorów szkół, a przecież, gdyby nie ich praca nie byłoby oczekiwanych efektów z innych przedmiotów, ponieważ nauczyciel wf kształtuje wytrzymałość, chęć zwycięstwa i systematyczność w treningu oraz wolę do pracy nad sobą. Trzeba w kulturze fizycznej doceniać nauczycieli artystów i „czarodziei” zawodu, którzy potrafią zaszczepić podopiecznym miłość do ruchu i samodzielnego uprawiania rekreacyjnego sportu oraz zdrowego trybu życia.

Po zakończeniu części referatowej w ramach konferencji odbyły się warsztaty dietetyczne w dwóch grupach: *Kształtowanie zdrowych nawyków żywieniowych u dzieci i młodzieży*, który (dla nauczycieli i pielęgniarek szkolnych) prowadziła dr **Katarzyna Dereń** (Katedra Dietetyki) z WM UR oraz *Recepta na zdrowie i dobre samopoczucie, czyli zasady żywienia w codziennej diecie*, który (dla studentów) prowadziła dr **Edyta Łuszczki** (Katedra Dietetyki).

AGATA
RZESZUTKO-
POLAK
PIOTR
MATŁOSZ

II MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA STUDENTÓW I MŁODYCH NAUKOWCÓW

Z inicjatywy Wydziału Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego, Wydziału Sportu Uniwersytetu Preszowskiego, Studenckiego Towarzystwa Naukowego oraz trzech studenckich kół naukowych: „Teorii i Praktyki Wychowania Fizycznego”, „Podróżników”, „Modelowania Treningu Sportowego” zorganizowano w Rzeszowie (w dniach 23–24 kwietnia 2015 r.) II Międzynarodową Konferencję Naukową Studentów i Młodych Naukowców „Kultura fizyczna w dobie XXI wieku. Uwarunkowania rozwoju wychowania fizycznego, sportu, turystyki i rekreacji oraz promocji zdrowia”. Funkcją przewodniczącego komitetu organizacyjnego pełnił mgr **Piotr Matłosz**. W komitecie naukowym konferencji znaleźli się polscy i zagraniczni wybitni naukowcy z dziedziny medycyny, wychowania fizycznego, sportu, turystyki i rekreacji.

Honorowy patronat nad konferencją objęli rektorzy uczelni oraz Wojewoda Podkarpacki, Marszałek Województwa Podkarpackiego i Prezydent Rzeszowa.

W sesji plenarnej wyniki swojej pracy badawczej zaprezentowała przedstawicielka młodych naukowców dr **Tetiana Mytskan**, która przygotowała referat pt. *Parents health culture as a factor of upbringing of a healthy child* oraz przedstawicielka studentów Karolina Dachnowicz z wystąpieniem pt. *Breakdance as an innovation for spending leisure time and solution for the lack of activity among children*.

Podczas 2-dniowych obrad odbyły się 82 wystąpienia, których tematyka skupiała się wokół biomedycznych podstaw kultury fizycznej, studiów z historii kultury fizycznej, teoretycznych i praktycznych problemów ruchu turystycznego oraz teoretyczno-praktycznych uwarunkowań zdrowotnych w kulturze fizycznej. Dziewiętnaście prac zostało przedstawionych w formie posterów w trakcie sesji plakatowej.

Druga edycja konferencji studentów i młodych naukowców cieszyła się dużym zainteresowaniem. Z grona 99 uczestników konferencji 28 pochodziło z zagranicy (Bułgaria, Czechy, Hiszpania, Maleszja, Rumunia, Sło-

wacja, Ukraina, Wielka Brytania). Reprezentowanych było 37 jednostek naukowych z kraju i z zagranicy. 39 uczestników to studenci, 60 osób posiadało status młodego naukowca.

Wszystkie zgłoszone na konferencję prace, które pozytywnie przeszły proces recenzyjny, zostaną opublikowane w czasopiśmie „Scientific Review of Physical Culture”.

KATARZYNA
MROZEK

SUKCESU MOŻNA SIĘ NAUCZYĆ

Gdzie zaczyna się nasza droga do kariery? Jak skutecznie znaleźć i wytyczyć sobie tę zawodową ścieżkę? Podobno wszystko zaczyna się w naszym umyśle. W sposobie postrzegania, w wierze we własne możliwości i uświadomieniu sobie tej podstawowej prawdy, że każdy kiedyś zaczynał. Najważniejsze jest zrobienie tego pierwszego, a jednocześnie najtrudniejszego kroku. Na nasze szczęście pozytywnym myśleniem i zapałem do zmian można się zarazić. Takimi właśnie czynnikami „infekowano” na konferencji „Od zera do milionera”, zorganizowanej 14 maja na Uniwersytecie Rzeszowskim przez Akademię Osiągnięć, społeczność Wyjźdź przed Szereg i Koło Naukowe Prawa Ustrojowego Porównawczego.

Podczas tego spotkania dwóch kreatywnych mówców przybliżyło studentom tematykę rozwoju osobistego i świadomości w dążeniu do sukcesu. Mówili, aby nie bać się zmian i odważnie wyjść przed szereg. Kluczem do działania jest odnalezienie własnych pasji i celów, które mimo trudu, a nawet i porażek, stale napędzają do działania. Do tego konieczne jest kształtowanie własnego charakteru, znalezienie wewnętrznej siły i odpowiednie podejście.

Tomasz Gulak – motywator, pasjonat rozwoju osobistego i praktyk marketingu sieciowego w swoim wystąpieniu skupił się na oddziaływaniu naszej wewnętrznej siły na wybraną drogę do sukcesu. Mówił o pasji, o znaczeniu ludzi, którzy są w naszym najbliższym otoczeniu

i ich wpływie na nasze postrzeganie świata. Akcentował znaczenie konsekwencji w działaniu, bez której żaden cel nie może się powieść. To pozytywne nastawienie do życia szybko zostało podchwyczone przez słuchaczy.

Marek Wawerski, założyciel Akademii Osiągnięć, w życiu zawodowym spełniał się jako rentier, przedsiębiorca i inwestor. Przez 17 lat pracy awansował od sprzedawcy do dyrektora i dorobił się majątku, który pozwala mu realizować pasję rozwoju osobistego i pomagania innym. Jest autorem licznych szkoleń oraz książki *Droga milionera*. Przekazywał studentom nie tylko praktyczne wskazówki, ale także przedstawił swój biznesowy punkt widzenia i wskazał dostępne na rynku pracy rozwiązania, dzięki którym można zarobić i osiągnąć sukces, przy równoczesnym czerpaniu satysfakcji z życia.

Wiele osób uważa, że takie spotkania odbudowują w uczestnikach poczucie wiary we własne możliwości. Była to już druga na Uniwersytecie Rzeszowskim, a piąta w Rzeszowie konferencja organizowana dzięki współpracy z Akademią Osiągnięć. Koło Prawa Ustrojowego Porównawczego, oprócz przedsięwzięć związanych ściśle z profilem koła – tematyką ustrojów państwowych i organów w nich działających – stworzyło platformę doskonalenia umiejętności interpersonalnych i komunikacji. Jest to niezwykle istotne narzędzie w pracy prawnika. Poza wiedzą teoretyczną i praktyką zawodową liczą się bowiem umiejętności przekazywania i pozyskiwania informacji oraz kontakt z petentem.

Koło Prawa Ustrojowego Porównawczego działa na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego od stycznia 2015 roku, ale na swoim koncie ma już szereg projektów. Oprócz konferencji współtworzonych z Akademią Osiągnięć organizuje także cykl wykładów z udziałem praktykujących prawników poświęconych tematyce wykonywania zawodów zaufania publicznego. W ich trakcie możliwość wygłoszenia referatu mają również studenci. Na podstawie materiałów ze spotkań tworzone są publikacje. W następnym semestrze koło ma zamiar zorganizować dwie większe konferencje – pierwsza będzie dotyczyła roli organów państwowych w zagwarantowaniu bezpieczeństwa państwa, druga zaś zmian ustrojowych i politycznych na Ukrainie. To pozwala studentom rozwijać wiedzę teoretyczną i umiejętności potrzebne w przyszłym zawodzie, a także pokazuje, jak najlepiej zaprezentować swoje kwalifikacje.

Fot. P. Celek

KRYSTYNA
DWORAK

BĄDŹ ŚWIADOMY SWOICH PRAW

W tym roku już po raz czwarty odbyła się kampania edukacyjna „Świadomy swoich praw”, która polega na przygotowaniu i przedstawieniu symulacji rozpraw sądowych w postępowaniu karnym przez zespoły uczniów ze szkół ponadgimnazjalnych z mniejszych miejscowości województwa podkarpackiego, pod opieką studentów Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego. W programie uczestniczyli uczniowie z siedmiu liceów ogólnokształcących oraz 32 studentów prawa.

Pierwsze zajęcia polegały na zapoznaniu uczniów z ogólnymi pojęciami związanymi z prawem, a także z charakterystyką sądu (wyglądem sali sądowej, zachowaniem w sądzie oraz informacji o poszczególnych zawodach prawniczych). Następnie licealiści, wspólnie ze studentami, opracowywali scenariusze rozpraw. Każda drużyna miała do zaprezentowania wybrane zdarzenie dotyczące m.in. zniszczenia mienia, podpalenia samochodu i domu, kradzieży i fałszowania środków płatniczych, stalkingu oraz bójki w szkole. Symulacje rozpraw zostały nagrane i poddane ocenie jury złożonego z praktyków i teoretyków prawa.

Wyłoniono trzy najlepsze zespoły, które zakwalifikowano do finału rozegranego 28 kwietnia w Sądzie Rejonowym w Rzeszowie. Tym razem uczniowie musieli zaprezentować się przed jury oraz widziami. Był to dla nich sprawdzian z dwumiesięcznej pracy ze studentami kierunku prawo.

W składzie jury byli zarówno teoretycy, jak i praktycy prawa: dr hab. prof. UR **Monika Kleinowska** – prodziekan ds. studiów niestacjonarnych Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego; dr **Arita Maśłowska** – sędzia Sądu Rejonowego, adiunkt w Zakładzie Karnym i Postępowania Karnego Wydziału Prawa i Administracji, a także mecenas **Dorota Pawluś** – wiceprezes Zrzeszenia Prawników Polskich, Oddział Wojewódzki w Rzeszowie, sędzia Sądu Okręgowego **Janusz Solecki** – prezes Zrzeszenia Prawników Polskich Oddziału Wojewódzkiego w Rzeszowie i **Bogdan Gunia** – prokurator okręgowy. Oceniali oni symulacje karne pod względem merytorycznym i zwracali uwagę na zachowanie poszczególnych osób na sali sądowej.

Najlepsza okazała się prezentacja w wykonaniu uczniów Zespołu Szkół z Sokołowa Małopolskiego doty-

cząca włamania z kradzieżą. Drugie miejsce zajęli uczniowie Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Czarnieckiego z Niska (z symulacją pt. „Stalking”), natomiast trzecie miejsce otrzymało Liceum Ogólnokształcące im. Ignacego Łukasiewicza z Nowej Sarzyny (symulacja dotyczyła bójki w szkole). Jury wyróżniło także najlepszych aktorów z każdej drużyny.

Celem kampanii edukacyjnej „Świadomy swoich praw” jest działanie na rzecz zwiększenia świadomości prawnej uczniów liceów ogólnokształcących z mniejszych miejscowości województwa podkarpackiego i zainteresowanych tematem mieszkańców Podkarpacia. Udział w symulowanych rozprawach zwiększa zainteresowanie sadownictwem i stosowaniem prawa przez młodych ludzi.

Organizatorami programu „Świadomy swoich praw” są Podkarpackie Centrum Edukacji Prawnej oraz Fundacja Generator Inspiracji. Partnerem kampanii jest Zrzeszenie Prawników Polskich – Oddział Wojewódzki w Rzeszowie, a także wydawnictwo prawnicze Wolters Kluwer.

Fot. A. Antkiewicz

SABINA SZMYD
JAROSŁAW HERBERT

TURYSTYKA NA HAWAJACH

13 maja 2015 roku na zaproszenie władz Wydziału Wychowania Fizycznego UR i Studenckiego Koła Naukowego Podróżników przebywała na Wdziale pani **Bożena Jarnot** – konsul honorowa Rzeczypospolitej w Honolulu na Hawajach. W spotkaniu uczestniczyli nauczyciele akademicy z kilku wydziałów uczelni, studenci, licealiści z Zespołu Szkół Gospodarczych (profil turystyczny) z Rzeszowa, a także absolwenci Uniwersytetu Rzeszowskiego i reprezentanci rzeszowskich mediów.

Pani Bożena Jarnot w profesjonalny sposób opisywała życie na Hawajach, kulturę, tradycje i obyczaje. Sporo czasu poświęciła na prezentację turystycznych atrakcji archipelagu. Dla chcących bliżej poznać tę tematykę zaproponowała książkę pt. „Moje Hawaje”. Odpowiedzi na pytania zgłaszane z sali pozwoliły na poszerzenie podjętego podczas wykładu tematu.

ZŁOTO I BRĄZ DLA UNIwersYTETU RZESZOWSKIEGO

W tegorocznych finałach Akademickich Mistrzostw Polski, których tym razem gospodarzem był Kraków (AZS Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie) siatkarze z Uniwersytetu Rzeszowskiego wywalczyli złoty medal jako najlepszy uniwersytet w Polsce oraz zajęli 3 miejsce w klasyfikacji generalnej.

Jest to szczególny sukces naszej drużyny, ponieważ wśród akademickich zespołów pokonanych przez rzeszowian byli zawodnicy na co dzień grający w PlusLidze oraz I i II lidze. Po 2 latach przerwy siatkarze UR wrócili

na podium AMP, a w drużynie są nowi zawodnicy-studenci. Jest to szczególny sukces, gdyż w 2017 roku organizatorem Akademickich Mistrzostw Europy w Piłce Siatkowej będzie Uniwersytet Rzeszowski.

W całym turnieju poza zasięgiem innych rywali była I-ligowa drużyna AZS PWSZ Nysa, powtarzająca swój ubiegłoroczny sukces. W drodze do medalu nasz zespół pokonał WSM Warszawa i Uniwersytet Śląski oraz AWF Biała Podlaska (trzy razy po 2:0). W półfinale AZS PWSZ Nysa pokonał Uniwersytet Rzeszowski (2:0) i wygrał z Uniwersytetem Łódzkim (3:0).

Za najlepszego atakującego w turnieju uznany został **Jakub Peszko** z UR.

Skład reprezentacji Uniwersytetu Rzeszowskiego w piłce siatkowej mężczyzn:

Mateusz Sroka (C), Paweł Przysaś, Daniel Gąsior, Jacek Pszonka, Patryk Kozdroń, Mateusz Goryl, Marcin Dobel, Paweł Rusin, Jakub Peszko, Ernest Plizga, Tomasz Kotyla, Maciej Cebula, Rafał Matuła, Wojciech Bałut, Konrad Witek, Krzysztof Dziadosz, Kamil Durski, Grzegorz Barczuk.
Trenerami drużyny są: Wojciech Bajorek i Gabriel Bobula, fizjoterapeutą Bartek Gołojuch.

JAROSŁAW HERBERT
IZABELA GRABARZ
ANNA LUDWIN

STUDENCI POZNALI INFRASTRUKTURĘ TURYSTYCZNĄ SŁOWACJI

W dniach 24–26 kwietnia 2015 roku członkowie Studenckiego Koła Naukowego SKN „Podróżników” i opiekun koła – dr **Jarosław Herbert** przebywali na Słowacji. Temat roboczy wyjazdu sformułowano następująco: *Rozwój infrastruktury turystycznej i sportowej woj. podkarpackiego i preszowskiego w Euroregionie Karpackim*. Celem były badania terenowe w Preszowie (rozwoj infrastruktury sportowej) – za pomocą kwestionariusza ankiety oraz badania terenowe w Parku Narodowym Słowacki Raj (turystyka aktywna w Parku Narodowym Słowacki Raj) – za pomocą kwestionariusza ankiety. Rezultatem będzie seminarium naukowe podsumowujące to wydarzenie oraz studencka publikacja elektroniczna. W wyjeździe uczestniczyły 54 osoby, w tym studenci z innych kierunków UR. Drugim opiekunem z ramienia WWF UR był dr **Marcin Obodyński**.

Na bazę w Słowackim Raju wybrano miejscowości Podlesok, gdzie 24 kwietnia nastąpiło zakwaterowanie w domkach 3- i 5- osobowych oraz w namiotach. W godzinach popołudniowych uczestnicy wyprawy poznawali okolice, wędrując szlakiem Sucha Bela.

Trudniej było następnego dnia na szlaku Przełom Tornadu. Do przejścia było 16 kilometrów odcinkiem górnego biegu rzeki Tornad, od ujścia Veľkej Bielej vody aż do Smizian. Przejście do Dedinky – miejscowości w Dolinie Hnilca nad brzegiem zbiornika wodnego Palcmanová Maša, co nastąpiło 26 kwietnia, zakończyło zwiedzanie okolicy.

W czasie wyjazdu studenci zbierali informacje na temat rozwoju infrastruktury turystycznej i sportowej odwiedzanego regionu.

Fot. SKN Podróżników

MACIEJ
BROŻYNA

ŁUKASZ
GODEK

TAK BYŁO PODCZAS II UNIWERSYTECKIEGO RAJDU

W dniach 15–17 maja 2015 roku odbył się studencki rajd pieszy, którego pomysłodawcami byli: prof. dr hab. **Aleksander Bobko** – rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz prof. dr hab. **Andrzej Urbanik** – znany krakowski lekarz i podróżnik, reprezentujący Wydział Medyczny Uniwersytetu Rzeszowskiego. Organizatorami imprezy byli pracownicy Wydziału Wychowania Fizycznego UR, mgr **Maciej Brożyna** i mgr **Łukasz Godek**.

W ubiegłym roku, kiedy rajd odbył się po raz pierwszy, przez całą wyprawę towarzyszył studentom deszcz, a mimo to wszyscy uznali imprezę za udaną. W tym roku nie brakowało słońca i pogoda dopisała, ale każdy wie, że to zasługa „Bieszczadzkich Aniołów”. W rajdzie wzięło udział 100 studentów i 20 pracowników z 10 wydziałów Uniwersytetu Rzeszowskiego wraz z wolontariuszami i studentami z Biura Osób Niepełnosprawnych. Studenci, podzieleni na trzy grupy, poznali dwa szlaki z Przełęczy Wyzniańskiej do Wetliny.

Oprócz pieszych wędrowek uczestnicy rajdu mieli okazję skorzystać z innych atrakcji zapewnionych przez organizatorów. W sobotni wieczór był koncert zespołu muzycznego „**Fort Przemyśl**”, z którym zagrał, ku zaskoczeniu niektórych, JM Rektor, sięgając po gitarę.

Na głodnych czekał „prawdziwy” bigos oraz kiełbasa na ognisku. Ta impreza odbyła się na terenie „Piotrowej Polany” w Wetlinie u słynnego **Niedźwiedzia i jego syna Tomka z rodu Ostrowskich**, którym organizatorzy rajdu składają serdeczne podziękowania.

Patronat honorowy nad imprezą objęli: prof. dr hab. Aleksander Bobko – rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz dr hab. prof. UR **Wojciech Czarny** – dziekan Wydziału Wychowania Fizycznego i dr hab. prof. UR n. med. **Artur Mazur** – dziekan Wydziału Medycznego.

Serdecznie dziękujemy naszym przewodnikom – **Michałowi Organowi, Tadeuszowi Gałązce i Łukaszowi Kucmarzowi**, którzy fachowo, bezpiecznie i profesjonalnie poprowadzili nas przez bieszczadzkie szlaki.

W maju 2015 roku, już po raz drugi w historii UR, wrócili do tradycji i zwyczajów studenckich z lat, w których sami jako brać studencka uczestniczyli w takich eskapadach. Nie było tam miejsca na komercję i wykwintne posiłki. Nie brakowało natomiast muzyki, śpiewu, tańców i dobrego, prostego jadła, które należało sobie samemu przygotować.

Fot. Organizatorzy rajdu

Blok energetyczny 910 MW_e w Jaworznie z kotłem pyłowym na parametry nadkrytyczne z katalitycznym układem odazotowania (SCR) przystosowanym do sekwestracji CO₂ (CCS Ready) – to inna epoka w polskiej energetyce

Projekt strategiczny Grupy TAURON

Budowa bloku 910 MW_e w technologii węglowej to największa inwestycja Grupy TAURON, zapisana w Strategii Korporacyjnej Grupy, zakładającej inwestycje w budowę zrównoważonego portfela wytwórczego.

Praca bloku oznacza znaczący, jakościowy skok w porównaniu ze „starymi” technologiami węglowymi, co da wzrost ekonomiczności produkcji oraz zdecydowanie niższe emisje substancji odpadowych.

Blok realizowany jest w tzw. technologii CCS Ready – w pełni przystosowany do zabudowy instalacji sekwestracji CO₂.

ENERGIA • EKOLOGIA • EKONOMIA

BUDOWA NOWYCH MOCY

Gwarancje w zakresie ochrony środowiska:

Blok będzie spełniał wymagania projektu Dyrektywy o emisjach przemysłowych, tzw. „New IPPC”:

- SO₂ 150 mg/Nm³, spaliny suche 6% tlenu
- NO_x 150 mg/Nm³, spaliny suche 6% tlenu
- Pył 10 mg/Nm³, spaliny suche 6% tlenu

Efekt ekologiczny:

- Zmniejszenie emisji w stosunku do do tej pory eksploatowanych urządzeń odpowiednio o:
94% dla SO₂, 82% dla NO₂, 91% dla pyłu, 28% dla CO₂

Szanse dla Śląska:

- Roczne zużycie na potrzeby bloku – prawie 2,4 mln ton węgla kamiennego
- Roczna produkcja energii elektrycznej – 6,4 TWh (tj. 6 miliardów 400 milionów kilowatogodzin)